

Povej naprej

Priročnik metodičnih dejavnosti
za pouk slovenščine kot
drugega/tujega jezika

Urednici:
Marja Bešter in Ljubica Črnivec

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.3:81.1.163.6'24(035)

POVEJ naprej : priročnik metodičnih dejavnosti za pouk
slovenščine kot drugega / tujega jezika / [urednici Marja Bešter in
Ljubica Črnivec]. - Ljubljana : Center za slovenščino kot drugi /
tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti
Filozofske fakultete, 1996

ISBN 961-6200-10-0

1. Bešter, Marja 2. Črnivec, Ljubica
60455680

ISBN 961-6200-10-0

9 789616 200103

Uvodna beseda

Vsi, ki so se kdaj učili jezike, vedo, da zahteva poučevanje oziroma učenje tujega jezika poseben način dela tako učitelja/lektorja kot učenca/študenta. Komunikativni način učenja, pri katerem učenci/študentje pridobivajo in razvijajo sporazumevalno zmožnost v tujem jeziku — gre za rabo jezika v različnih "realnih" situacijah —, vključuje številne *metodične dejavnosti*, ki prinašajo v "razred" poleg življenjskosti in živahnosti tudi družabnost.

Priročnik metodičnih dejavnosti *Povej naprej* je nastal na pobudo urednic, ki sta decembra 1995 povabili k sodelovanju lektorje, ki poučujejo slovenščino kot drugi/tuji jezik v Sloveniji ali v tujini (od 49 lektorjev, se jih je odzvalo 28). Ti naj bi iz svoje delovne kartotekе izbrali za knjižno predstavitev tiste preizkušene dejavnosti, ki so se jim izkazale kot posebno uporabne pri poučevanju slovenščine kot drugega/tujega jezika. Nekaj jih je sicer nastalo po ideji iz tujega vira; ker pa so prilagojene slovenskemu jeziku in stopnjam znanja primerno nadgrajene, so pravzaprav izvirne.

V priročniku *Povej naprej* vsebovane metodične dejavnosti, 130 po številu, so glede na stopnjo znanja uporabnikov razdeljene v tri sklope (*začetniki* 1-50, *nadaljevalci* 51-103, *izpopolnjevalci* 104-130). V vsakem sklopu si sledijo glede na to, kaj želimo z njimi uvestiti: *slovar*, *slovnico*, *pravorečje* oziroma *pravopis* ali *komunikacijske vzorce v govorjenih/zapisanih besedilih*, upoštevaje *raznovrstne okoliščine*. Znotraj tega pa je upoštevana študentova manjša ali večja samostojnost pri delu (npr. tvorjenje besedila po danem modelu oziroma ob določenem izhodišču ali povsem samostojno).

Posamezna metodična dejavnost je predstavljena v devetih točkah: V "glavi" se nahaja neno ime, zaporedna številka, ime avtorja ter predvidena ciljna skupina, tj. *začetniki/nadaljevalci/izpopolnjevalci*, in oblika dela, s petimi možnostmi: *individualna* (študent dela samostojno), *v parih* (študent dela skupaj s kolegom), *v skupinah* (po 4—5 študentov je razporejenih v skupine), *skupinska* (kadar je uspeh dejavnosti odvisen od vseh študentov) ali *frontalna*, pri kateri delo z vsemi študenti naenkrat v celoti usmerja lektor. Vendar je treba pripomniti, da je za vse dejavnosti značilno, da jih lektor vpelje in zaokroži frontalno.

Dejavnost je opredeljena tudi s ciljem, tj. kaj želimo pri študentih uvestiti (pogosto je mogoče z isto dejavnostjo uvezeti tako komunikacijski vzorec kot slovnicu/slovar, vendar je v priročniku označen le osnovni cilj dejavnosti, v redkih primerih dva), in še natančneje s problemskim težiščem. Navedeni so tudi pomočki, potrebni za neno uspešno izvedbo, bodisi da jih pripravi lektor bodisi študent, nato pa je na kratko opisan potek dejavnosti. Nazadnje je v Pripombah nakazana možna nadgradnja posamezne dejavnosti pri študentih z manjšim ali večjim znanjem jezika.

Nekaterim dejavnostim je priloženo gradivo, ki je potrebno za uspešno izvedbo, pri drugih pa je predviden prostor, kamor si svoje gradivo lahko zapiše vsak uporabnik priročnika.

Urednici bi radi poudarili, da se izbrane dejavnosti lahko uporabljajo pri uvajanju ali utrjevanju določene snovi. Lektorju naj služijo predvsem kot modeli, ki jih je možno spremenjati, ne pa kot predpisani recepti, ki se jih je treba togo držati. Lektor naj jih prilagaja svoji skupini študentov z veliko mero pobudnosti in lastne ustvarjalnosti.

Urednici se zahvaljujeta vsem, ki so kakor koli pripomogli k nastanku in izdaji tega priročnika. Obenem želite, da bi njegova vsebina resnično zaživelja pri pouku slovenščine kot drugega/tujega jezika, mogoče pa celo popestrila pouk slovenščine kot maternega jezika.

Marja Bešter
Ljubica Črnivec

Pozdravljanje 1

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v ● govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Formalno/neformalno pozdravljanje ob snidenju/slovesu.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta kartonček z imenom oz. poklicem. Potrebne so še sponke (lepilni trak) za kartončke in večja ura (lahko iz kartona).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi kartonček z imenom/poklicem osebe, ki jo igra (npr. *predsednik države, sošolka, šef v službi, sodelavka, učiteljica, zdravnik ...*), in si ga pripne/prilepi na prsi. Študentje se nato sprehajajo po razredu in se glede na položaj in čas dneva (začne se z jutrom, potem pa učitelj vrvi urne kazalce in glasno pove uro) med seboj pozdravljajo, (npr. *dober dan, živijo, pozdravljeni ...*). Dejavnost traja 5–10 minut. Ponovimo jo lahko s pozdravi ob slovesu (npr. *na svodenje, adijo, lahko noč*).

Gradivo

2 Jaz sem ...

Milena Dobnik

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Predstavljanje.

Potrebni pripomočki:

—

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek od študentov pove svoje ime in besedo, katere začetna črka mora biti enaka začetni črki imena (npr. *Jaz sem Milena kot morje*).

Gradivo

Ste Vi mogoče XY?₃

Martina Kržaj Ortar

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemско težišče:

Predstavljanje.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi prazne listke.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent napiše na listek, ki ga je dobil od lektora, svoje ime (in priimek). Lektor nato listke pobere in "zmeša", potem pa ponovno razdeli študentom. Vsak študent sedaj išče osebo, katere ime je zapisano na listku, po modelu, ki ga lektor napiše na tablo: *Ste vi mogoče XY? — Ja, sem./Ne, nisem.* Dejavnost se konča, ko vsi opravijo svojo nalogo in predstavijo iskano osebo celi skupini (npr. *To je XY*).

Pripombe:

- 1) Dejavnost je primerna za prvo srečanje, ko se študentje še ne poznajo. Uporabiti pa se jo da tudi kasneje, vendar morajo študentje na listke napisati izmišljena imena.
- 2) Nadaljevalcem in izpopolnjevalcem zastavimo težjo nalogu: osebo, katere ime in priimek poznajo, morajo ne le poiskati, ampak o njej izvedeti tudi bistvene podatke. Te nato študent predstavi celi skupini.

Gradivo

4 Ime mi je ... Kdo si pa ti?

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Predstavljanje.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta listek z dvema imenoma in priimkoma znanih oseb.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študent dobi listek z dvema imenoma. Prvo je njegovo novo (npr. *Mišek Miki*), drugo ime pa je ime osebe, ki jo mora poiskati (npr. *Miška Mini*). Za iskanje uporablja naslednji model: *Dober dan. Ime mi je Mišek Miki. Ste Vi morda Miška Mini?* Naloga se lahko razširi na osnovno kramljanje (npr. *Me veseli ...*). Dejavnost se konča, ko vsi najdejo iskano osebo.

Pripombe:

Dejavnost lahko otežimo tako, da študent dobi le "svoje" novo ime in mora sam poiskati ustreznega partnerja. Pri tem mu lahko pomaga lektor.

Gradivo

Mišek Miki
→ Miška Mini

Miška Mini
→ Mišek Miki

Bill Clinton
→ Margaret Thatcher

Margaret Thatcher
→ Bill Clinton

Polde Bibič
→ Milena Zupančič

Milena Zupančič
→ Polde Bibič

Kje stanuješ? 5

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemско težišče:

Predstavitev naslova.

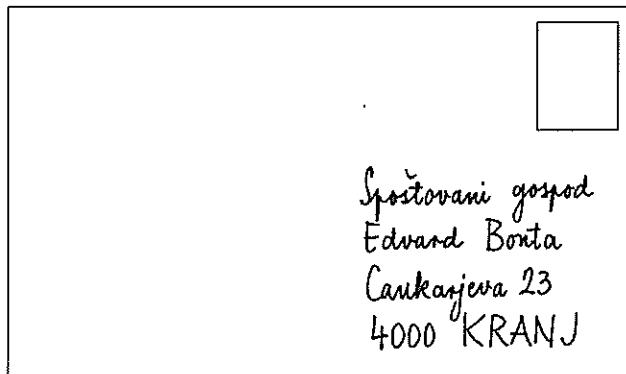
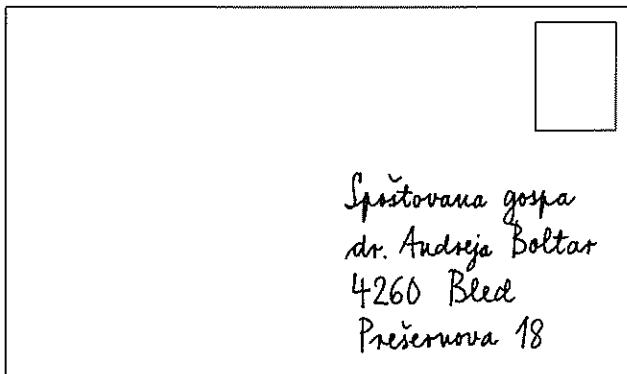
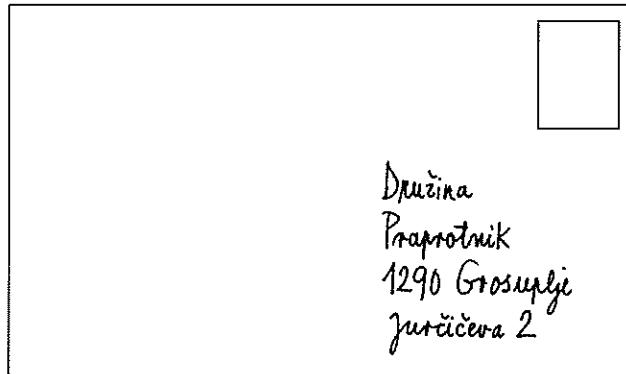
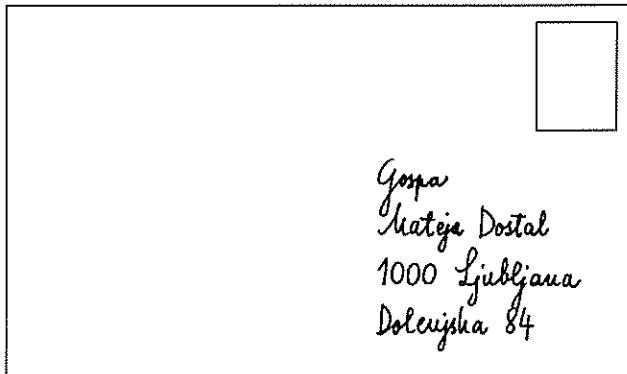
Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi ovojnico (rabljene!), dopise, reklamno gradivo ..., naslovljeno na različne prejemnike.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli gradivo; študentje si ga ogledajo, nato pa hodijo od kolega do kolega in sprašujejo: *Mi lahko poveš svoj naslov?* Vsak odgovori glede na svoje gradivo.

Gradivo

6 Ko si srečen

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v ○ govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Razumevanje poimenovanj za lastnosti.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta seznam istih lastnostnih pridevnikov.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom fotokopije seznama z besedami (npr. *vesel, žalosten, sam, osamljen, naveličan, zdolgočasen, presenečen, razočaran, jezen, besen, lačen, žejen, bolan, zdrav, sit*) in če je potrebno, pojasni njihov pomen. Eden od študentov s pantomimo (po)kaže svoje počutje, drugi pa ugibajo: *Si sit?, Ali si zdrav?* Pantomimik prikima, če je "odgovor" pravilen. Dejavnost se nadaljuje z naslednjim študentom pantomimikom in drugim pridevnikom.

Pripombe:

Pantomima ljudi razvedri, posebej je primerna za uzaveščanje besednega zaklada in rabe odločevalnih vprašanj.

Gradivo

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemško težišče:

Poznavanje podpomenk iste nadpomenke.

Potrebni pripomočki:

Tako lektor kot študentje sestavijo doma daljši spisek podpomenk (študentje 16, lektor pa okrog 30) k nadpomenki *sadje*.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje najprej zapišejo besede s svojega seznama v obliki kvadrata (4×4). Nato lektor bere svoj spisek, študentje pa vsako besedo, ki je tudi v njihovi razpredelnici, prečrtajo. "Prvi" zmagovalec je tisti, ki prvi prečrta štiri besede v vrsti (vodoravno, navpično ali diagonalno); v takem primeru zavpije: *Tombola!* in pove "rešitev". Igra se nadaljuje (še naprej sodeluje tudi "prvi" zmagovalec), dokler lektor ne izčrpa svojega seznama besed. "Zadnji" zmagovalec je tisti, ki mu ostane največ neprečrtanih besed, saj to pomeni, da je premagal celo lektora. "Zadnji" zmagovalec prebere svoje neprečrtane besede.

Gradivo

Učiteljev seznam:

hruška,
sliva,
mandarina,
borovnica,
figa,
kosmulja,
pomaranča,
banana,
višnja.

Študent A

ananas	jabolko	hruška	sliva
marelica	kivi	lubenica	melona
jagoda	češnja	breskev	pomaranča
malina	grodzje	mandarina	limona

Študent B

hruška	jabolko	kivi	češnja
marelica	sliva	lubenica	melona
jagoda	limona	figa	pomaranča
višnja	borovnica	grodzje	banana

8 Ure dneva

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Urška Grad (Povzeto po: Mario Rinvoluci, Grammar Games, Cambridge 1984.)

Cilj dejavnosti:
 uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika sedanjika.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi časovno razpredelnico ter preskrbi kocko in figurice (lahko iz papirja, kovance ipd.) za vsako skupino.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje delajo z razpredelnico v skupinah (po 3 ali 4). Številke na poljih razpredelnice predstavljajo čas. Na začetku se študentje postavijo na polje, ki označuje čas, ko navadno vstanejo. Potem zapovrstijo mečejo kocko in se prestavijo za toliko polj, kolikor pik pokaže kocka. Vsak zase pove, kaj navadno dela ob tistem času (npr. *Ob 12^h imam kosilo*). Igra se konča, ko pridejo do cilja.

Pripombe:

Ista časovna razpredelnica se lahko uporablja tudi za vajo preteklika (npr. *Kaj ste delali včeraj?*) ali prihodnjika (npr. *Kaj boste delali jutri?*). Študentje lahko namesto o sebi govorijo tudi o kom drugem: o mami, očetu, prijatelju ...

Gradivo

21.30	21.45	22.00	22.15	22.30	23.00	►
21.15	21.00	20.45	20.30	20.00	19.45	
18.15	18.30	18.45	19.00	19.15	19.30	
18.00	17.45	17.30	17.15	17.00	16.45	
15.00	15.15	15.30	15.45	16.00	16.30	
14.45	14.30	14.15	14.00	13.45	13.30	
12.00	12.15	12.30	12.45	13.00	13.15	
11.45	11.30	11.15	11.00	10.45	10.30	
9.00	9.15	9.30	9.45	10.00	10.15	
8.45	8.30	8.15	8.00	7.45	7.30	
► 6.00	6.15	6.30	6.45	7.00	7.15	

Zadnja nedelja 9

Martina Križaj Ortar

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemско težišče:

Raba in oblika preteklika.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje so razdeljeni v skupine po 4—5 študentov. Po en član vsake skupine zapusti razred, ostali pa morajo napisati, kako je študent, ki je odšel iz razreda, preživel zadnjo nedeljo. "Porocilo" morajo podati po urah (kje je bil, s kom, kaj je delal itd.). Po 10 minutah se študentje, ki so prej razred zapustili, vrnejo vsak k svoji skupini.

Vsak poskuša z odločevalnimi vprašanji ugotoviti, kako si je skupina zamislila njegovo zadnjo nedeljo. Ko ugane predvidevanja skupine, mora skupina z odločevalnimi vprašanji ugotoviti, kako je študent v resnici preživel dan.

Gradivo

10 Načrti

Milena Dobnik (Povzeto po: Metka Čuk et al., Odkrivajmo slovenščino, Ljubljana 1995.)

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika preteklika in prihodnjika.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta list z dvema razpredelnicama.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razloži študentom potek dejavnosti: v zgornji razpredelnički je predstavljen *Matejev načrt za soboto*, študentje ga lahko dopolnijo s svojimi predlogi — temu so namenjene prazne vrstice. Nato študentje smiselno dopolnijo še spodnjo razpredelnicu. Za domačo nalogo predstavijo svoj "načrt".

Gradivo

Matejev načrt za soboto:

SOBOTA	
dopoldne	dolgo spati ✓
	iti v trgovino ✓
	študirati ✓
popoldne	skuhati kosilo ✓
	študirati ✗
	igrati tenis ✓
	povabiti Nino v kino ✓
zvečer	iti v kino ✓

Kaj je Matej načrtoval v petek?

V PETEK
Jutri dopoldne bom dolgo spal.
Nato bom ...
Popoldne bom skuhal kosilo ...

Kaj ugotavlja v nedeljo?

V NEDELJO
Včeraj sem dolgo spal.
Nato sem ...
Popoldne sem ...
Nisem ...

Pri vedeževalki 11

Milena Dobnik

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v
 - govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemско težišče:

Raba in oblika prihodnjika.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Po kratkem pogovoru o napovedovanju prihodnosti lektor naroči udeležencem, naj se razdelijo v pare. Nato v parih igrajo vlogi vedeževalke in spraševalca. Priložena vprašanja (gl. spodaj) so jim lahko v začetno pomoč, nato pa nadaljujejo igro s svojimi vprašanji. Vlogi čez nekaj časa zamenjajo.

Gradivo

- Kje bom živel? Ali bom živel v Sloveniji/Avstriji ...?
- Ali bom končal študij?
- Ali bom dobil štipendijo/službo?
- Ali bom šel v Avstralijo?
- Ali se bom poročil?
- Ali bom imel otroke?
- Ali bom srečen?
- Ali bom zadovoljen?
- Ali bom ...?

12 Kje je kaj v Ljubljani?

Marta Pirnat Greenberg

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika velelnika pri izražanju navodila za smer.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi več primerov zemljevida Ljubljane z vrstanimi potmi med (po možnosti dobro znanimi) izhodiščnimi in ciljnimi točkami.

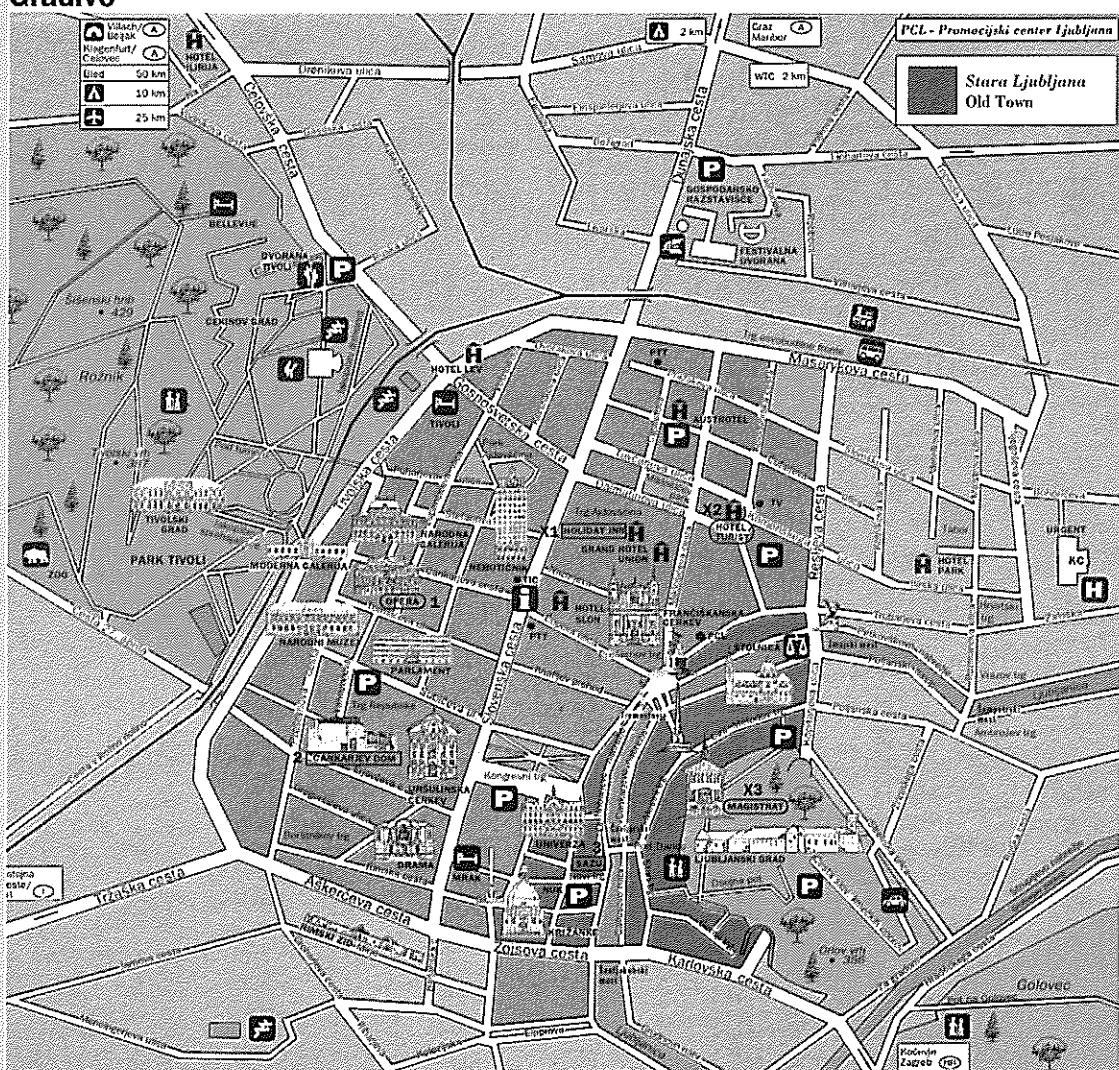
Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom zemljevide Ljubljane z vrstanimi potmi. Njihova naloga je odgovoriti na neznančevu (sogovornikovo) vprašanje *Kako prideš od/iz/z/s ... do/v/na ...*

Pripombe:

Dejavnost je primerna za višjo začetniško ali nadaljevalno skupino. Če študentje Ljubljano razmeroma dobro poznajo, lahko zaznamujemo le izhodišče in cilj, označevanje poti pa opustimo in študentom prepustimo izbiro.

Gradivo

Gita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika velelnika in njegovo pretvarjanje v odvisnem govoru.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študente v dve skupini ("starši" in "otroci"). Starši postavljajo otrokom najrazličnejše zahteve, otroci pa vedno povedo sosedu, kaj jim je rekel oče (oz. mama). Npr. *Marko, pojdi v trgovino!* — Marko sosedu: *Oče mi je rekel, naj grem v trgovino.* (Sosedje lahko sprašujejo: *Kaj ti je rekel oče?*)

Gradivo

14 Križci in krožci

Urška Grad

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problematsko težišče:

Raba glagola ob upoštevanju vezljivosti.

Potrebni pripomočki:

—

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje tekmujejo v dveh skupinah. Lektor nariše na tablo razpredelnico, v katero vpiše besede, ki jih želi utrditi (npr. glagole). Prva skupina nato izbere en glagol, ki ga mora pravilno uporabiti v povedi; če ga, dobi X. Nato stori isto druga skupina (seveda izbere drug glagol); če je poved pravilna, dobi O. Zmaga tista skupina, ki zbere več X oz. O.

Pripombe:

Težje je, če so polja pokrita, tako da študentje ne vedo vnaprej, katero besedo bodo morali uporabiti.

Gradivo

preživeti	smeti	morati
pomagati	želeti	ostati
snežiti	bati se	ne moči

Na uradu za izgubljene predmete 15

Nadja Volavšek

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika ujemalnih samostalniških besednih zvez v imenovalniku pri opisovanju predmetov.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke z novimi besedami in vzorčnim dialogom.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli listke študentom. Ti nato v parih po vzorčnem dialogu poizvedujejo po izgubljenem predmetu.

Gradivo

torbica
denarnica
zvezek
ključ
šminka
dežnik
ogledalo
knjiga
kovček
potovalka

A: Iščem torbico. Je skoraj nova, črna in usnjena.

B: Je majhna?

A: Ja./Ne.

B: Aha. Tukaj je. Izvolite.

A: Hvala.

B: Podpišite se, prosim.

16 Govorna veriga

Urška Krevs

- Ciljna skupina:**
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:**
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:**
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v ○ govorjenih besedilih
 - slovarja ○ zapisanih besedilih
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemško težišče:

Raba in oblika ujemalnih samostalniških besednih zvez v tožilniku.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor najprej motivira študente s kakšnim zanimivim vprašanjem, npr. *Kaj vse bi vzeli s seboj, če bi potovali npr. na Kitajsko?* Študentje naštevajo, lektor pa zapisuje samostalniške besedne zveze na tablo. Nato tvorijo poved po modelu: *Če bi šli na Kitajsko, bi vzeli s seboj angleški slovar.* Študent ponovi poved in doda novo besedno zvezo s table. Sosed ponovi poved in doda svojo besedno zvezo.

Pripombe:

- 1) Dejavnost izpeljemo tako, da pride študent na vrsto vsaj dvakrat.
- 2) Na ta način lahko ponovimo vse sklonske oblike.

Gradivo

Kaj imam na sebi? 17

Urška Grad

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzavreščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika ujemalnih samostalniških besednih zvez v tožilniku pri opisovanju osebe.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov se postavi tako, da se študenta drug drugega dotikata s hrbotom. Nato lektor postavi vprašanje: *Kaj ima na sebi vaš partner?* Vsak študent skuša po spominu opisati svojega partnerja. Ko je dejavnosti konec, se študenta obrneta in ugotovita, ali sta naredila veliko napak.

Gradivo

18 V restavraciji

Nadja Volavšek

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemko težišče:

Raba in oblika tožilnika pri naročanju hrane/pijače.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi list z vzorčnimi dialogi.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom liste z dialogi, ti pa nato v parih vadijo naročanje, lahko pa dialoge tudi poljubno spreminjajo.

Gradivo

A: Želite, prosim?
B: Zrezek, krompir in solato, prosim.
A: Še kaj?
B: Kavo, prosim.

A: Prosim?
B: Kruh in salamo.
A: Želite tudi sir?
B: Ne, sok bi.

A: Kaj bi?
B: Čaj in sok.
A: Bí tudi kavo?
B: Ne, hvala./Ja, prosim.

Darka Tepina

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika mestnika za izražanje kraja dejanja.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke z vprašanjem, kje je določena znamenitost, in z imenom druge znamenitosti ter kraja, kjer se nahaja.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi svoj listek. Prvi študent prebere vprašanje s svojega listka. Odgovori tisti študent, ki ima odgovor. Potem ta postavi vprašanje, ki je zapisano na njegovem listku itd.

Pripombe:

- 1) Paziti moramo, da ima vsako vprašanje z enega listka odgovor na drugem.
- 2) Za više začetnike pa tudi nadaljevalce je zahtevnejša naloga, če na listek prilepimo slike znamenitosti, tako da jih morajo študentje sami poimenovati. Dejavnost pride v poštev tudi za širjenje besednega zaklada, če izbiramo tuje znamenitosti in kraje, katerih imena so v slovenščini podomačena oz. prevedena (npr. *Hradčani*, *Kip svobode*, *Benetke*, *Dunaj* ...).
- 3) Dejavnost otežimo, če morajo študentje namesto glagola biti uporabljati druge glagole, npr. *Kje živi človeška ribica?*, *Kje delajo najbolj znane čipke na Slovenskem?*

Gradivo

Tromostovje — Ljubljana
Kje je Aljažev stolp?

Aljažev stolp — Triglav
Kje je Tromostovje?

20 Oprostite, kje je gostilna Pri Mraku?

Mateja Hočevar Gregorič

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika samostalniške besedne zveze v mestniku za izražanje kraja dejanja.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta list s seznamom ljubljanskih gostiln in trgovin ter zemljevid Ljubljane.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje drug drugega ne sprašujejo, kako priti do te in te ulice/ustanove ipd., ampak *kje je kaka dobra gostilna oz. kje se da kupiti kaj za malico*. Na zemljevidu Ljubljane si gostilne in trgovine poiščejo sami.

Gradivo

GOSTIŠČA:

- Daj-Dam, Cankarjeva cesta 4
Rio, Slovenska cesta 28
Pri Mraku, Rimska cesta 4
Kolovrat, Ciril-Metodov trg 14
Za gradom, Strelška ulica 12
Gostilna Mirje, Tržaška cesta 5
Pizzerija in restavracija Triglav, Miklošičeva cesta 12
Šestica, Slovenska cesta 40
Maxim, Trg republike 1
Emonska klet, Trg republike 1
Jama, Poljanska cesta 99
Okrepčevalnica 17, Stari trg 17
Okrepčevalnica Štajerski hram, Wolfova ulica 14
Andrej Novak, Litajska cesta 1

Ribje jedi:

- Operna klet, Župančičeva ulica 2
Maček, Cankarjevo nabrežje 15-17

Italijanska kuhinja:

- Hotel Slon, Restavracija Atrij, Slovenska cesta 34
Marco Polo, Gornji trg 20
Romansa, Trg republike 1

TRGOVINE:

- Emona
— Cigaletova ulica 2
— Stritarjeva ulica 9
— Vodnikov trg 5
— Resljeva cesta 3
— Slomškova ulica 6
- Mercator
— Gregorčičeva ulica 13
— Ciril-Metodov trg 19
— Mestni trg 18
— Miklošičeva cesta 34
— Puharjeva ulica 3
— Slomškova ulica 13
— Trg mladinskih delovnih brigad 1
— Povšetova ulica 71

Od kod in kam? 21

Darka Tepina

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
 - v parih
 - skupinska
 - frontalna
-
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

Problemko težišče:

Raba in oblika tožilnika pri izražanju smeri dejanja in rodilnika za izražanje izvora dejanja.

Potrebni pripomočki:

Lektor si pripravi spisek poklicev in mest (ali držav), in sicer po abecedi — za vsako črko vsaj en poklic in dve mesti. Potrebna je tudi žogica ali kak drug podoben predmet.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor pove, kaj je po poklicu, od kod prihaja in kam gre, tako da se vsi samostalniki začenjajo na isto črko, npr. *Sem profesor iz Postojne in grem v Piran*. Ko konča, vrže žogico prvemu študentu in ob tem pove novo črko, s katero se morajo začeti samostalniki v študentovi povedi. Ko študent pove svojo poved, vrne žogico lektorju ali pa jo vrže svojemu kolegu, kateremu določi tudi črko.

Pripombe:

Možna različica: študentje se morajo poklice, mesta, države spomniti sami. Mogoča je tudi še zahtevnejša naloga: mesta so lahko samo slovenska. Ob tem lahko izkoristimo priložnost za spoznavanje mest na zemljevidu Slovenije.

Gradivo

22 Ponovimo sklonske oblike besed

Urška Krevs

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v ○ govorjenih besedilih
- slovarja ○ zapisanih besedilih
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemško težišče:

Raba in oblika zemljepisnih lastnih imen pri izražanju kraja, smeri in izvora dejanja.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor želi s študenti naenkrat ponoviti sklonske oblike določene besede. Zato napiše na tablo v kolono nekaj zemljepisnih lastnih imen (npr. *Ljubljana, Medvode, Bled, Kranj, Triglav*). Študentu postavi več vprašanj (npr. *Kje si bil včeraj?, Kam se boš peljal poleti?, Od kod je tvoja mama?*).

Pripombe:

Gre za strogo urjenje, zato naj izpraševanje poteka relativno hitro.

Gradivo

Ugibanje: od kod/kje/kam 23

Ljubica Črnivec

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- skupinska
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika zemljepisnih lastnih imen pri izražanju izvora, kraja in smeri dejanja.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi prazne listke.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi listek in nanj napiše kraj/državo, ki naj bo izmišljen ali pravi odgovor na vprašanje: *Od kod ste/si?/Kje boste preživel letosjni dopust?/Kam bi šli najraje na potovanje?* Študentje nato sprašujejo enega od kolegov: *Ali si iz Francije?/Ali v Afriki?/Ali v Avstralijo?* ipd., ta pa odgovarja z *Ne/Ja*. Ko uganejo lokacijo z listka, začne skupina spraševati naslednjega kolega. Študentje naj vprašanja zastavljajo spontano, vrstni red ni pomemben, niti kdo kolikokrat vpraša.

Pripombe:

- 1) Tip vprašanja zastavimo v skladu s predelano snovjo, tako glede sklona v odgovoru kot glede glagolskega časa v vprašanju.
- 2) Posebej se lahko posvetimo tudi pravopisnim in slovničnim temam: velika/mala začetnica, neobstojni polglasnik, podaljšava osnove, raba predlogov v/na, iz/z/s; tuja zemljepisna lastna imena in njihovo slovenjenje.
- 3) Na podoben način lahko vadimo tudi ostale sklone. Za tožilnik si študentje na listke zapišejo npr. kos oblačila, ki so si ga nazadnje kupili, hrano ali pijačo itd., ostali pa ugibajo z vprašanji: *Ali si si kupil plašč/jakno?* ipd.

Gradivo

24 Plus in minus

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna
-
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v ○ govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

Problemско težišče:

Raba in oblika rodilnika ob zanikanem povedku.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor naroči študentom, naj v parih zbirajo podatke drug o drugem (npr. *kaj ima kdo oz. česa nima, kaj ima kdo rad oz. česa ne mara, kaj kdo rad je oz. česa ne mara, kaj kdo bere oz. česa ne bere* itd.), nato pa oseba A predstavi osebo B in obratno. Npr. *Janez ima kolo, nima pa avta. Rad ima dobro hrano, ne mara pa športa. Rad je žgance, ne mara pa pice.*

Gradivo

Koliko je star(a)?²⁵

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika rodilnika ob količinskih izrazih.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi toliko istih fotografij različnih oseb (najbolje lektorjevih prijateljev in sorodnikov) različne starosti, kolikor je število parov študentov.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov dobi 5—6 različnih fotografij in ugiba starost oseb na njih po vzorcu, ki ga lektor napiše na tablo; npr. A: *Mislim, da je oseba A stara 5 let.* B: *Ne, mislim, da je oseba A stara 7 let.* A: *Dobro, 7 let.* Ko vsi pari končajo ugibanje, jih lektor vpraša po starosti posameznih oseb. Zmaga tisti par, ki je bližji dejanski starosti osebe.

Pripombe:

Učitelj mora "vedeti", koliko so v resnici stare osebe na fotografiji.

Gradivo

26 Košarice

Danuša Škapin

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika rodilnika ob količinskih izrazih.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta list papirja, na katerem so narisane košarice, in to dovolj velike, da lahko vanje tudi pišemo.

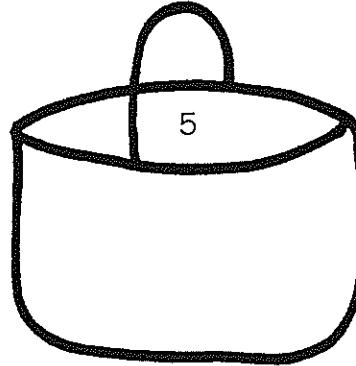
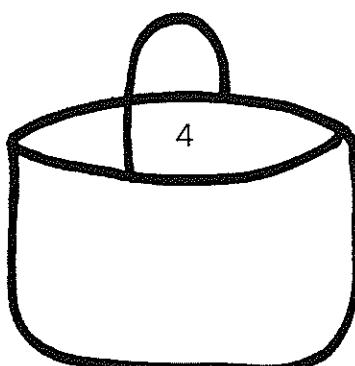
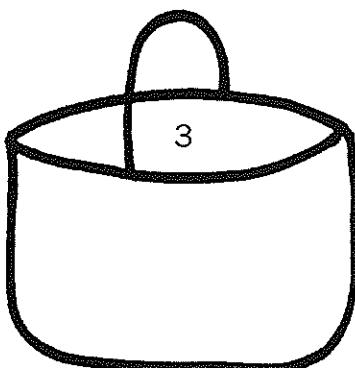
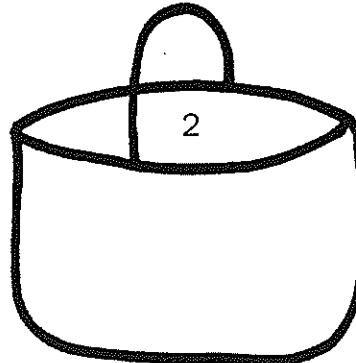
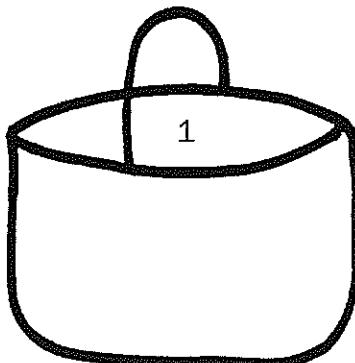
Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor najprej določi, kdo ima katero košarico. Vsak študent napiše v svojo košarico, kaj je v njej in koliko je tega (npr. *dva ananasa, en kg pomaranč, pol kg grozja ...*). Lektor kroži po razredu in preverja, ali je vse napisano pravilno. Nato vsak pove vsebino svoje košarice ostalim študentom (lahko tudi v obliki dialoga), oni pa podatke vpišejo v ustreznou košarico. Ko so vse polne, lektor z vprašanji preveri, ali so študentje pravilno razumeli in zapisali vsebino košaric. Npr. *Kaj je v košarici številka 1? Kaj je kupil Peter? Kdo je kupil dva ananasa? Koliko pomaranč je v košarici številka 1?* Lektor zastavi samo prvo vprašanje določenega tipa, študentje pa potem sami zastavljajo podobna vprašanja.

Pripombe:

Pri tej dejavnosti je zelo pomembno, da so vsi študentje ves čas zaposleni: eni govorijo, drugi pišejo, potem iščejo informacije in tvorijo vprašanja. Predvsem pa morajo biti pozorni drug na drugega. Tisti, ki govorijo, se trudijo in poskušajo govoriti čim bolj razločno, ostali pa aktivno poslušajo. Ta tip dejavnosti (študentje narekujejo "snov" drug drugemu, potem pa sami preverijo, ali so se razumeli) lahko uporabimo za vsako novo slovnično poglavje, primeren pa je tudi za višje skupine.

Gradivo

Cita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v ...
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika rodilnika ob količinskih izrazih.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsak par študentov listek z nalogami in razpredelnico za odgovore.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov dobi nalogo, naj ugotovi, koliko študentov zna/dela/ima ... določeno stvar. Na koncu poročajo po modelu, npr. *Pet študentov kadi, šest študentov ne kadi, eden kadi samo včasih.*

Pripombe:

Vprašanja si lahko izmislijo študentje sami, vendar obstaja nevarnost, da zabredejo v strukture, ki jim kot začetniki ne bodo kos (npr. vprašanja z všeč ...).

Gradivo

SPPAŠUJTE SVOJE KOLEGE S SPODNJIMI VPRAŠANJI.

POSAMEZNE ODGOVORE VPISUJTE V TABELO.

I.

1. Ali študent zajtrkuje vsak dan, ponavadi, redko ali sploh ne?
2. Kdaj ponavadi zajtrkuje in koliko časa si vzame za zajtrk?
3. Ali si ponavadi sam pripravi zajtrk?
4. Kaj ponavadi zajtrkuje?

TABELA*

STATISTIKA

Koliko študentov redno zajtrkuje, koliko jih pogosto je zajtrk, koliko jih zajtrkuje redko?

Koliko odstotkov študentov nikoli ne zajtrkuje?

Koliko časa si vzamejo študentje povprečno za zajtrk?

Kdaj študentje ponavadi zajtrkujejo?

Kdo pripravlja študentom zajtrk?

Katere vrste hrane se največkrat pojavijo v anketi?

II.

1. Ali študent kosi vsak dan, samo včasih, redko, nikoli?
2. Kdaj ponavadi kosi in koliko časa si vzame za kosilo?
3. Ali ponavadi kosi doma ali v restavraciji, samoposrežni restavraciji ali restavraciji s hitro pripravljeno hrano?
4. Kaj ponavadi je za kosilo?

TABELA*

STATISTIKA

Koliko študentov redno kosi?

Koliko odstotkov študentov sploh kosi?

Koliko časa si vzamejo študentje povprečno za kosilo?

Koliko študentov kosi doma in koliko jih kosi v različnih restavracijah?

Koliko odstotkov študentov se prehranjuje pretežno s sendviči in "hitro hrano"?

Katere vrste hrane se največkrat pojavijo v anketi?

III.

1. Ali študent večerja vsak dan, samo včasih, redko, nikoli?
2. Kdaj ponavadi večerja in koliko časa si vzame za večerjo?
3. Ali ponavadi večerja doma ali v restavraciji?
4. Ali običajno je toplo ali hladno večerja? Kaj navadno večerja?

TABELA*

STATISTIKA

Koliko študentov redno večerja?

Koliko odstotkov študentov sploh večerja?

Koliko časa si vzamejo študentje povprečno za večerjo?

Koliko študentov večerja doma in koliko jih večerja v restavraciji?

Ali več študentov je hladno ali toplo večerja?

Katere vrste hrane se največkrat pojavijo v anketi?

IV.

1. Ali študent kadi redno, včasih, redko ali sploh nikoli?
2. Koliko cigaret/škatlic cigaret pokadi na dan?
3. Ali študent piše alkoholne pijače (velikokrat, včasih, redko, sploh ne)?
4. Katere alkoholne pijače pije?

TABELA*

STATISTIKA

Koliko študentov kadi?

Koliko cigaret povprečno pokadi študent kadilec na dan?

Koliko odstotkov študentov nikoli ne piše alkohola?

Katere alkoholne pijače se najpogosteje pojavljajo v anketi?

Vpr. Študent	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				
5				
6				
Skupaj				

28 Slovenija

Katarina Rigler

- Ciljna skupina:**
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:**
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:**
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v ○ govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
 - slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemско težišče:

Raba in oblika orodnika.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsako skupino (3—4 študentje) zemljevid Slovenije in tri razglednice slovenskih krajev.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli med skupine študentov zemljevide in razglednice. Naloga študentov je, da kraje z razglednic najprej sami poiščejo na zemljevidu. Potem se odločijo za enega, v katerem sami postavijo hotel. Ostalim študentom morajo natančno opisati kraj, hotel in sobo. Npr. *To je kraj z muzejem in galerijo, s pošto, z banko, avtobusno in železniško postajo ... To je hotel z restavracijo, s trgovinami, frizerskim salonom, z vrtom, igralnico, bazenom ... Nudimo vam sobo s kopalnico, z balkonom, s telefonom, televizijo, z barom ...*

Pripombe:

Kraji naj ne bodo preveč znani. Študentom naj se predstavijo tudi knjige in priročniki o Sloveniji, npr. *Zakladi Slovenije, Vodnik po Sloveniji* ipd.

Gradivo

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Sklonske oblike besed v ednini.

Potrebni pripomočki:

Študentje pripravijo za domačo nalogo po štiri listke, na katerih so zapisane številke od 1 do 6 v navpični vrsti (tj. skloni), in vpišejo katero koli sklonsko obliko poljubne besede.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Pri pouku pošlje vsak študent svojemu sosedu svoj prvi listek. Sosed najprej preveri pravilno obliko že vpisane besede, nato dopiše katero koli od njenih manjkajočih sklonskih oblik in pošlje listič naprej. — V obtoku mora biti vedno dovolj listkov — za to skrbi lektor. Dejavnost se konča, ko so vpisane vse sklonske oblike vseh besed. Lektor preveri njihovo pravilnost in če je potrebno, od študentov zahteva, da napake odpravijo.

Pripombe:

- 1) Lektor naj pomaga študentom s slabšim znanjem, ker se pri njih listki lahko kar nagrmadijo.
- 2) Dejavnost je lahko krajsa, če vsak učenec pripravi le en listek.

Gradivo

1.	2.	3.	4.	5.	6. z mizo

1.	2.	3.	4. hčer	5.	6.

1.	2.	3. slonu	4.	5.	6.

1.	2. učenca	3.	4.	5.	6.

30 Kdo ima drugi del?

Martina Križaj Ortar

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba sklonskih oblik besed.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke, na katerih so zapisane nepopolne povedi; na nekaterih listkih so začetki, na drugih pa konci povedi.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi dva listka: na enem je začetek določene povedi, na drugem pa konec neke druge povedi. Njegova naloga je, da pri svojih kolegih poišče manjkajoči del, in sicer, če ima začetni del, obdrži kolegov listek s koncem, če pa ima končni del povedi, ga odda kolegu, ki ima njen začetni del. Na koncu vsak predstavi svojo celotno poved.

Gradivo

Peter živi	iz Anglije.
Irena je	nemško.
Všeč mi je	Francozi.
Madrid je glavno mesto	v Italiji.
Robert potuje	Francija.
Helena dobro govori	Španije.
V Franciji živijo	v Pariz.

Kdo, kaj, kje, od kod, kako, koliko 31

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Raba sklonskih oblik besed/besednih zvez.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke bele in rumene barve; na belih so vprašanja (na vsakem po eno), na rumenih pa odgovori nanje.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov dobi bele in rumene listke z vprašanji in odgovori. Študenta morata poiskati ustreerne pare (npr. *Od kod ste? Iz Amerike.*). Sledi skupni pregled rešitev.

Pripombe:

Možno je nadaljevanje dejavnosti: ko študentje najdejo ustreerne pare, vrnejo lektorju rumene listke z odgovori, bele pa zadržijo. Nato postavi vsak svojemu sosedu vprašanja z belih listkov, lahko pa doda še svoja.

Gradivo

BELI LISTKI

- Od kod ste?
- Kaj radi jeste?
- Kako se pišete?
- Kje živite?
- Kaj ste po poklicu?
- Kaj radi pijete?
- Kje stanujete?
- Koliko je ura?
- Kako vam je ime?

RUMENI LISTKI

- Pol štirih.
- Ekonomist.
- Viski z ledom.
- Novak.
- Iz Amerike.
- Andrej.
- V Mariboru.
- Na Slovenski cesti.
- Žgance in potico.

32 Naše vaje

Nadja Volavšek

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemško težišče:

Raba sklonskih oblik besednih zvez.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi slovnične vaje, v katerih "nastopajo" udeleženci iz njegove skupine.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli vaje študentom, ti jih rešijo in lektor jih pregleda. Nato študentje tvorijo vprašanja (npr. *Od kod je Flavio? Kaj želi Alberto? Mark, ali rad ješ zrezek brez omake? Kdo nima torbe?*) in jih postavljajo drug drugemu.

Pripombe:

Če so v vaje vključeni udeleženci in njihovi prijatelji, se jim zdi slovnica veliko manj "pusta".

Gradivo

Mark rad je (zrezek, brez, omaka) _____, Paul pa (kruh, brez, salama) _____.

Daroch želi (steklenica, pivo) _____.

Alberto (kozarec, sok) _____, jaz pa (skodelica, kava) _____.

Flavio je iz (Italija/Trst) _____.

Steve ima (nov, rjav, torba), _____ Barbara pa nima (nova torba) _____.

Gospod Prelc ima rad (žena, Dorothy) _____.

Eva stanuje pri (stara mama) _____.

Ali vam je všeč ta ženska/moški? 33

Marja Bešter

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v
govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Raba sklonskih oblik besednih zvez.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi čim več čim bolj različnih večjih fotografij moških in ženskih obrazov.

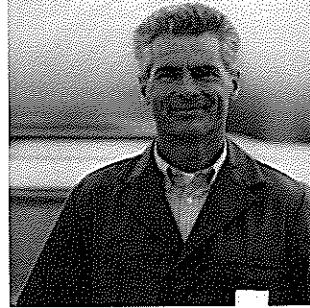
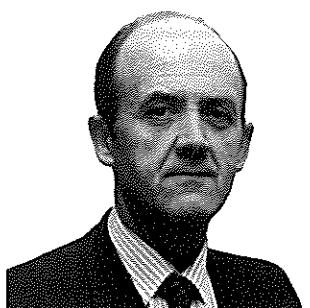
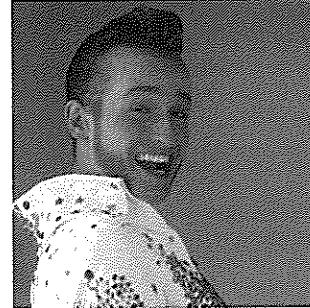
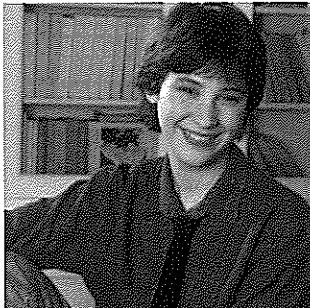
Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor kaže posamezne fotografije, študentje pa morajo odgovarjati na njegova vprašanja, ki so lahko različna glede na obravnavano snov, npr. *Kaj je ta oseba (verjetno) po poklicu?* *Kaj je po narodnosti?* *Od kod je?* *Koliko je stara?* *Katere konjičke ima?*; pri uzaveščanju preteklika: *Kje se je rodila?* *Kje je hodila v šolo?* *Kako je preživel/a včerajšnji dan?*; pri uzaveščanju pogojnika: *Ali bi s to osebo potovali/studirali/šli v kino?* *O čem bi se z njo pogovarjal/a?*; pri uzaveščanju ujemalnih samostalniških besednih zvez: *Kakšni so njeni lasje?* *Kakšne lase ima?* *Čelo?* *Oči?* *Nos?* *Usta?* itd.

Pripombe:

- 1) Študentje lahko delajo tudi v skupinah: vsaka skupina dobi nekaj fotografij, eden od študentov prevzame vlogo spraševalca, drugi pa mu odgovarjajo.
- 2) Možna je različica, da študentje ne odgovarjajo na vprašanja, ampak samostojno tvorijo krajše govorjeno besedilo (opis, pripoved).
- 3) V nadaljevalni skupini zahtevamo od študentov še utemeljitev njihovih trditev (npr. *Zakaj misliš, da je oseba Italijanka?* *Zakaj bi šli radi z njo na morje?*). Študentje lahko tvorijo daljše besedilo o osebi na fotografiji (npr. njeno življenjsko zgodbo) ali povežejo dve fotografiji (npr. moškega in žensko) in tvorijo njuno "zgodbo" oz. dialog.
- 4) Nasprotno je slikovno gradivo zelo hvaležno za jezikovni pouk. Še zlasti pri začetnikih lahko fotografije predmetov uporabimo npr. pri uzaveščanju sklonskih oblik posameznih besed/(ujemalnih) besednih zvez ipd. Lektor si pripravi fotografije različnih predmetov, živali in ob njih pri pouku sprašuje študente: *Kaj je to?/Ali je to pomaranča?/Kaj vidiš na fotografiji?/ Česa nimaš doma?/ Čemu posvečaš pozornost?/O čem se rad pogovarjaš?/S čim (ni)si zadovoljen?/Kakšno je jabolko? itd.*

Gradivo

34 Opisite se

Nadja Volavšek

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Poimenovanje lastnosti s pridevnikom.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi prazne listke papirja.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli listke študentom. Vsak napiše nanje tri besede (pridevниke), ki ga najbolje označujejo (lahko v svojem jeziku). Lektor listke pobere (besede prevede), besede napiše na tablo, nato sprašuje po modelu: *Kdo je mlad, dolgas in radoveden?*, študentje pa ugibajo, za koga gre.

Gradivo

Mestne ulice 35

Marja Mercina

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v slovarju
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemско težišče:

Raba in tvorjenje svojilnih in vrstnih pridevnikov iz lastnih imen.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi zemljevid Ljubljane (za vsakega študenta) in leksikon/enciklopedijo ipd.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov izpiše z zemljevida Ljubljane imena določenih ulic/trgov (npr. v okolici Filozofske fakultete, železniške postaje; ulice, po katerih se pride od točke x do točke y). Sledi iskanje podatka o osebi/dogodku ipd., po kateri/katerem se ulica/trg imenuje, v leksikonu/enciklopediji ipd. Dejavnost se konča tako, da vsak par našteje "svoje" ulice/trge in predstavi dobljene podatke. Lektor na koncu razloži tvorbo svojilnih pridevnikov iz lastnih imen (pojasni pojem preglosa) in pravila za tvorbo vrstnih pridevnikov na -ski/-ški.

Pripombe:

V skupini nadaljevalcev lahko dejavnost otežimo tako, da študentje navedejo imena ulic/trgov v svojem mestu (v tuji državi) prevedena v slovenščino (npr. *Goethejeva ulica, Goldonijev trg, Trg Marije Terezije*).

Gradivo

36 Kako naprej?

Marja Bešter

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Dopolnjevanje povedi.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke, na katerih so napisani začetki povedi (lahko 1/2/3 besede).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi listek, na katerem je zapisan začetek povedi. Njegova naloga je, da jo dokonča. Nato vsak prebere svojo poved, drugi študentje pa poslušajo in odpravljajo morebitne napake.

Gradivo

Koliko ...

Mojih staršev ...

Gospa Novak mora ...

Zanjo ...

Ali mogoče ...

Hvala, ...

Se ...

Zajtrk ...

Darka Tepina, Nadja Volavšek

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v ○ govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje odločevalnih vprašanj.

Potrebni pripomočki:

Lektor napiše več imen znanih oseb, vsako na svoj list. Pripravi tudi selotejp.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor vsakemu študentu na hrbet nalepi list z imenom, tako da ga ta prej ne vidi. Vsak študent mora nato z odločevalnimi vprašanji ugotoviti, koga predstavlja, npr. *Ali sem moški?*, *Ali sem iz Slovenije?*, *Ali sem glasbenik?* Drugi študentje odgovarjajo z *ne/ja*. Zmaga tisti, ki hitreje ugane, koga predstavlja.

Pripombe:

Osebe so lahko resnične ali izmišljene (*Rdeča kapica*), glavno, da jih vsi poznajo. Možno je tudi ime kakega študenta, silno zabavno pa je, če kdo predstavlja samega sebe. Dejavnost je primerna tudi za višje skupine — vsaj za razvedritev.

Gradivo

386 x 6 x 6

Martina Križaj Ortar

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje vprašanj.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi seznam svetovno znanih oseb, vmes je lahko tudi kakšen Slovenec.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje, razdeljeni v skupine, morajo na podlagi seznama svetovno znanih oseb izbrati šest takih, ki bi jih radi povabili v razred. Lektor piše želje skupin na tablo in med navedenimi osebami izbere šest takih, ki se najpogosteje pojavljajo. Študentje nato spet po skupinah pripravijo za te osebe po 6 vprašanj. Sledi predstavitev vprašanj vseh skupin. Študentje se izmed ponujenih vprašanj spet odločijo za šest najbolj zanimivih/duhovitih ...

Pripombe:

Študentje iz nadaljevalne skupine lahko končajo dejavnost tako, da napišejo odgovore na vprašanja.

Gradivo

- William Shakespeare
- Alfred Hitchcock
- Vaclav Havel
- Hilary Clinton
- Lojze Slak
- Lady Di
- Nelson Mandela
- Walt Disney
- Mihail Gorbačov
- Greta Garbo
- Monika Seleš
- Jure Košir
- France Prešeren
- Madonna

Intervju iz časopisne novice 39

Jana Unuk

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje vprašanj.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsak par študentov po eno kratko časopisno novico, v kateri nastopa kaka oseba.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov prejme eno časopisno novico (če ne razumejo kakšne besede, vprašajo lektora). Nato se postavijo v vlogo novinarja in pripravijo vsaj tri vprašanja za osebo, ki v zgodbi nastopa.

Pripombe:

Za nadaljevalce je možna ista dejavnost z zahtevnejšim izhodiščnim besedilom in/ali tvorjenje nove, obširnejše zgodbe.

Gradivo

1. Brez cigarete noč v bolnišnico

LONDON — Upokojenec James Parkinson ni hotel na nujno operacijo, ker so mu zdravniki povedali, da med štiridnevним bivanjem v bolnišnici ne bo smel kaditi. "Ne grem na operacijo, če v bolnišnici ne bom smel prizgati cigarete," je rekel Parkinson. Po Parkinsonovem mnenju bolnišnice povzročajo frustracije, zato bi bilo bolnikom lažje, če bi smeli pokaditi cigaret. Parkinson na dan pokadi približno trideset cigaret.

(Republika, 15. 4. 1996)

2. "Otroška igračka" je bila prava pištola

HONGKONG — Zidar Wong, ki je na cesti pobral pištolo, ker je mislil, da je otroška igrača, je bil neprijetno presenečen. Izva vogala so namreč pritekli policisti in ga aretirali. Predtem so neznanci oropali bližnjo banko in eden od roparjev je na begu odvrgel pištolo. Toda za Wonga se je vse srečno končalo. Policisti so njegovi zgodbi verjeli in ga izpustili.

(Republika, 1. 5. 1996)

3. Najstnik ponaredil novi bankovec za 100 dolarjev

WASHINGTON — Strokovnjaki so bili prepričani, da novega 100-dolarskega bankovca ni mogoče ponarediti. Toda ameriška policija je sporočila, da ga je že po enim tednu ponaredil neki najstnik, ki se je igral na svojem računalniku. Najstnik je denar natisnil z laserskim tiskalnikom. Vendar mladi ponarejevalec po mnenju policije ni imel slabih namenov, saj je natisnil le en ponarejeni bankovec.

(Republika, 11. 4. 1996)

40 Ali spadava skupaj?

Marja Bešter

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Navezovanje v dvopovednem besedilu.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta po dva listka s po eno povedjo. Vsaka poved s polovice listkov se mora navezovati na eno od povedi z druge polovice listkov.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi dva listka, torej dve povedi, ki se ne navezujeta druga na drugo. Njegova naloga je, da od kolegov pridobi drugo poved, ki se bo navezovala na eno od njegovih. Sledi predstavitev parov povedi in odpravljanje morebitnih napačnih kombinacij.

Pripombe:

- 1) Lektor naj v povedih uporabi le besede, ki jih študentje dobro poznajo.
- 2) Dejavnost je primerna tudi za nadaljevalce; v tem primeru mora lektor pripraviti strukturno zapletenejše in navezovalno "zavajajoče" povedi. Lahko uporabi tudi kakšno besedo, ki je študentje še ne poznajo.

Gradivo

Predsoba ni velika.
To je moja sestra.
To je moj pes.
Boli jo glava.
Rad se učim slovensko.
Radi berete Shakespearja?
Hočeš še en kos torte?

Prosim.
Ja, poznam njegove drame.
Tudi vročino ima.
Po poklicu je študentka.
Meri samo dva kvadratna metra.
Zanima me namreč slovenska literatura.
Imenuje se Fifi.

Ja, seveda. Ne bo problema. 41

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Zavedanje ekspresivne vloge stavčnofonetičnih prvin.

Potrebni pripomočki:

Vsek študent mora izgovoriti povedi *Ja, seveda. Ne bo problema.* ipd. na poseben način, npr. potiko, na glas, zelo glasno, počasi, hitro, svečano, malomarno, svoji ženi/možu, šefu, otroku, tašči, prijatelju, ljubimcu, na TV ...

Kratek opis poteka dejavnosti:

Dejavnost je možno opraviti tudi tako, da študentje izgovorijo povedi v en glas. Na ta način odstranimo začetne zadrege pri govorjenju v slovenskem jeziku.

Gradivo

42 Koledar — prazniki

Marija Mercina

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemско težišče:

Raba male/velike začetnice pri pisanju imen praznikov

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi toliko slovenskih koledarjev z imeni praznikov, kolikor je skupin študentov.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje, ki so razporejeni v skupine, izpišejo iz koledarja poimenovanja praznikov v Sloveniji. Te praznike nato primerjajo s prazniki v državi, iz katere prihajajo. Sledi pogovor o pisanju imen praznikov z malo (*prvi maj, božič*) in veliko začetnico (*Prešernov dan*).

Gradivo

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Razumevanje besedila.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi kratko besedilo, ki vsebuje veliko kakovostnih pridevnikov.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor najprej študentom, ki so razdeljeni v 2 skupini, počasi prebere svoje besedilo (lahko tudi dvakrat), študentje si poskušajo zapomniti čim več podatkov. Po branju lektor sprašuje študente: *Kaj dela Metka, kadar je lačna?* — *Kaj dela Jure, kadar je lačen?* Skupina se posvetuje in pove rešitev. Tista skupina, ki ima več pravilnih rešitev in je pri odgovarjanju hitrejša, zmaga.

Pripombe:

- 1) Besedilo naj vsebuje samo pridevниke, ki jih študentje poznajo.
- 2) Dejavnost je mogoče uporabiti tudi pri nadaljevalcih (besedilo z zahtevnejšim besednim zakladom).

Gradivo

Metka in Jure sta sestra in brat, vendar sta zelo različna. Kadar je Metka zaspana, posluša glasbo. Kadar je zaspan Jure, gleda televizijo. Kadar je Metka lačna, je gorgonzolo in pršut. Kadar je lačen Jure, je žgance. Kadar je Metka žejna, piše sivi pinot. Kadar je žejen Jure, piše vodo. Kadar je Metka žalostna, gre zgodaj spet. Kadar je žalosten Jure, gre v disk. Kadar je Metka sita, gre na sprehod. Kadar je sit Jure, gre dremat.

44 Ali ni ta članek zame predolg?

Ljubica Črnivec

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Iskanje določenih podatkov v (obsežnem) zapisanem besedilu.

Potrebni pripomočki:

Lektor izbere avtentično besedilo s številnimi (slovenskimi) zemljepisnimi imeni in številčnimi podatki ter zemljevid Slovenije.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor na kratko napove vsebino časopisnega članka. Nato polovica študentov v njem išče zemljepisna imena, druga polovica pa številčne podatke: lektor jih nato po nareku študentov zapiše na tablo v imenovalniku. Kraje nato študentje z lektorjevo pomočjo poiščejo na zemljevidu; številke/ure v tem primeru pa izkoristijo za vajo iz navajanja časa. Za domačo nalogo študentje izpišejo vse samostalnike in/ali/oz. glagole in jih vsaj 5 uporabijo v lastnih povedih.

Pripombe:

Ker dolžina besedila začetnike "prestraši", je dobro nekatere besede iz besedila, ki jih študentje morebiti še ne poznaajo ali pa jih ne znajo povezati z že znanimi, prejšnjo uro razložiti.

Gradivo

POLETNI VLAKI

Pelji me, vlak, do vodá...

*Na vse kopalne vlake lahko vzamete s seboj kolo, čoln itd. –
Ugodni popusti za mlade in upokojence*

Deset kopalnih vlakov naj bi v juliju in avgustu olajšalo Slovencem poti do osvežilnih morskih, jezerskih ali topliških voda. Slovenske železnice so pripravile kar dobro ponudbo, vprašanje pa je, če bo »vzgala« – zlasti pri avtomobilistih, ki se, kakor kaže, raje cyrejo v kolonah, kakor pa da bi iskali obvoze ali se celo ponizali in se oddočili za avtovlak. Tak avtovlak vozi vsak dan iz Maribora v Koper in nazaj. Iz Maribora odpelje ob 4. uri zjutraj in pride v Koper malo pred deveto, ob 8.50, iz Kopra odpelje ob osmih zvečer in pride v Maribor 48 minut po polnoči. Prevoz avtomobila in voznika stane 4000, 3000 ali 2500 tolarjev, odvisno od dolžine avtomobila; povratna vozovnica pa stane 6400, 5600 ali 4800 tolarjev.

V vlaku je tudi jedilni in prtljažni vagon, slednji tudi za prevoz koles, mopedov, motorjev, čolnov itn. Potniki na tem in na drugih letosnjih kopalnih vlakih imajo poseben popust; odrasli pri povratni vožnji 40 odstotkov, otroci do 15. leta pa se v družbi staršev ali odraslih peljejo brezplačno. Poseben popust (50 odstotkov) je na voljo še mladinskim skupinam (do 26. leta) in za upokojence (nad 60. leti). Razen mireborsko-koprskega avtovlaka, ki je seveda na voljo tudi potnikom brez avtomobila (zvezе z avtobusom v Kopru na železniški postaji), je na voljo še devet drugih takih vlakov. Kopalni vlak iz Ljubljane v Koper vozi vsak dan (do 31. avgusta); odhod iz Ljubljane ob 6. uri, iz Kopra pa

ob 19.05 (vožnja traja dve ure in pol). Kopalni vlak iz Ljubljane na Reko vozi prav tako vsak dan, iz Ljubljane ob 5.50, z Reko ob 20.30 (vožnja traja dve ure in pol). Kopalni vlak iz Ljubljane v Metliko je na voljo vsak dan do konca avgusta, odhod iz Ljubljane ob 6.37, iz Metlike pa ob 16.54 (vožnja traja skoraj tri ure); iz Metlike so avtobusne zveze do Kolpe (Primosten, Podzemelj). Kopalni vlak iz Ljubljane do Brežic vozi vsak dan, odhodi iz Ljubljane ob 6.45, iz Brežic pa 18.53 (vožnja traja skoraj dve ure). Avtobusne zvezе s Čateškimi toplicami so na voljo vsak dan, razen ob sobotah in nedeljah. Kopalni vlak iz Ljubljane vozi tudi na Most na

sobotu in nedeljo); iz Ljubljane ob 7.10, z Mosta ob 18.38 (vožnje je za poldrugo uro).

Kje se boste kopali pri Mostu na Soči? No, v Soči gotovo ne, pač pa je lepa plaža (peščina) ob sotočju Idrije in Bače, kjer je voda precej bolj topla kakor v »hčeri planin« (nedaleč od železniške postaje na Mostu). Sicer pa se ta vlak ponuja zlasti izletnikom, ki bi radi obiskali Tolmin in Kobarid (ugodne avtobusne zvezе) ali pa se peljali z izletniško ladjo po Soškem jezeru. Tudi planincem utegne ta vlak priti prav, zlasti tistim, ki bodo naskakovali Črno prst nad Bohinjsko Bistrico.

Ljubljana pa ni izhodišče vseh kopalnih vlakov v letosnjem poletnem. Vsak dan vozi kopalno-izletniški vlak iz Nove Gorice v Bohinjsko Bistro in na Bled; odhodi iz Nove Gorice ob 7. uri, z Bleda pa ob 18.57 (vožnja traja dobro poldrugo uro). Kopalni vlak z Jesenic v Koper vozi ob sobotah, nedeljah in praznikih; odhodi z Jesenic ob 4.28, iz Kopra pa ob 18.45 (vožnja traja štiri ure). Iz Celja vozita kopalna vlaka vsak dan v Rogatko Slatino in do Atom-

Urška Krevs

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih

- zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje koherentnega besedila.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta listke s istimi tremi glagoli.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom listke z glagoli (npr. *obiskati, govoriti, večerjati*). Študent mora iz njih tvoriti zgodbico.

Lektor se z vsakim posebej pogovori o napakah. Nato študentje svoje zgodbice glasno preberejo.

Pripombe:

- 1) Študent lahko doda tudi svoje glagole.
- 2) Namesto glagolov lahko lektor na listke napiše samostalnike.

Gradivo

46 Portret

Marta Pirnat Greenberg

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemско težišče:

Opisovanje osebe.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi fotografije oseb (po možnosti barvne); lahko jih izreže iz revij, časopisov, prinese od doma, lahko pa jih preskrbijo študentje.

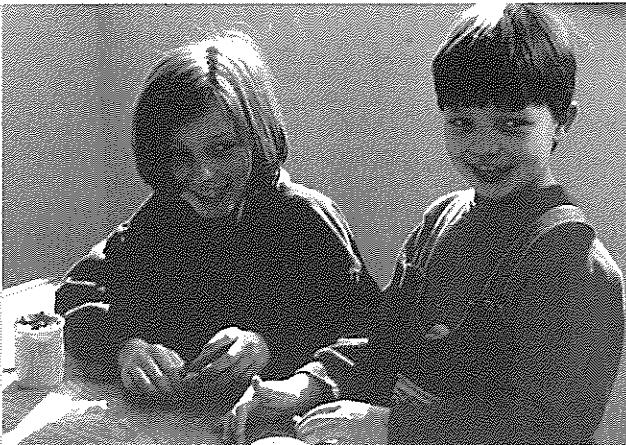
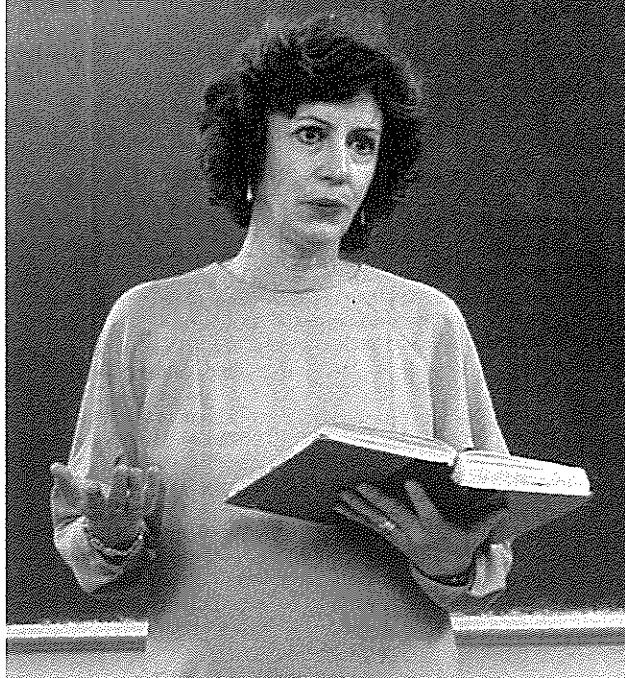
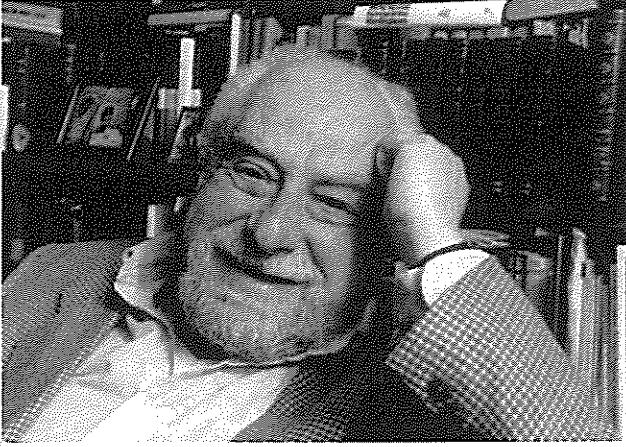
Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom fotografije oseb in ti jih opišejo. Možno je, da najprej poiščejo čim več pridevnikov in samostalnikov, ki ustrezajo osebi na fotografiji, in jih šele naknadno povežejo v opis. Vsak študent lahko dobi svojo fotografijo, lahko pa osebo na določeni fotografiji opisujejo tudi s skupnimi močmi, pač odvisno od števila študentov in časa, ki nam je na voljo. Dejavnost lahko opravimo tudi tako, da eno fotografijo opisuje celo skupina, za domačo nalogo pa vsak študent dobi svojo fotografijo in tvori svoj opis.

Pripombe:

Vaja je primerna tudi za nadaljevalce (npr. opis z več podrobnostmi; starost, velikost, izraz na obrazu, domneve o razpoloženju, poklicu, podatki, na katere je mogoče sklepati iz okolja/ozadja na fotografiji).

Gradivo

Opis znanca 47

Marta Pirnat Greenberg

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v
 - govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemsko težišče:

Opisovanje osebe.

Potrebni pripomočki:

—

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor študentom razloži namišljeno situacijo: Predstavljamte si, da vas jutri pride obiskat znanec/prijatelj, a ste zadržani in ga ne morete iti iskat na letališče/postajo. To bo namesto vas opravil vaš prijatelj. Osebe ne pozna, zato jo morate opisati tako, da jo bo na letališču/postaji prepoznał. Študentje to delajo v parih tako, da en študent opisuje, drugi pa mu z vprašanji pomaga do čim natančnejšega zunanjega opisa. (Pri začetnikih utegne biti predstavitev namišljene situacije/navodil v slovenščini problematična. Če imamo opraviti z jezikovno homogeno skupino, si pomagamo z jezikom, ki ga razumejo).

Gradivo

48 Pogovor v krogu

Ljubica Črnivec

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje dialoga — postavljanje istega vprašanja različnim osebam.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi prazne listke (trakove).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent si zamisli in zapiše po tri vprašanja, ki bi jih lahko zastavil komur koli v razredu. Lektor jih pregleda, popravi, nato vsak napiše vsako vprašanje na en trak (npr. *Kdaj hodiš spat?*, *Kje si bil včeraj zvečer?*, *Ali ti je všeč resna glasba?*). Lektor trakove pobere, jih premeša in razdeli na več kupčkov, študente pa razporedi v kroge (najmanj po 3 študentje, najbolje 5 ali 6). Vsak krog dobi kupček vprašanj. Študentje si po vrsti zastavljajo dobljena vprašanja, in sicer tako, da tisti, ki je na vrsti za spraševanje, postavi isto (zgornje) vprašanje s kupčka vsakemu v krogu in počaka na odgovor. Nato prestavi svoje vprašanje na dno kupčka in ga poda sosedu. Ta zastavi vprašanje, ki je zdaj na vrhu, vsakemu v krogu itd. Lektor pomaga z nasveti glede govornega vedenja.

Pripombe:

Smisel vaje je v tem, da vsak po svoje reagira na isto vprašanje, spraševalec pa se mora naučiti, da tretjič ali četrtyč ne postavi celotnega vprašanja, temveč njegovo krašo verzijo (npr. *Kdaj hodite/-š spat?* → *Kaj pa vi/ti?*; *Ali ti je všeč resna glasba?* → *Pa tebi?* ...). — Pri višjih skupinah je možno tematiko zožiti na kako zanimivo področje.

Gradivo

Nataša Pirih

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v ● govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Raba jezikovnih sredstev v vsakdanjih okoliščinah.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke, na katerih so predstavljene situacije za določeno govorno vedenje.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje sedijo v krogu. Lektor jim po vrsti predstavlja situacije z listkov. Vsak študent pove za vsako situacijo, kako bi v njej govorno reagiral. Lektor si zapisuje odgovore vseh študentov, napak (sloveničnih in pravorečnih) pa ne popravlja sproti. Na koncu predstavi študentom vse izrečene jezikovne možnosti za vsako situacijo, nakar skupaj izberejo najprimernejšo.

Pripombe:

- 1) Uporabimo situacije, povezane s temami, ki so bile obravnavane pri pouku.
- 2) V začetni skupini je treba študente voditi oz. usmerjati. Včasih je potrebno kakšno situacijo dodatno razložiti. Odgovore študentov je možno tudi posneti in se nato ob posnetkih z njimi pogovoriti.

Gradivo

1. Ste pri blagajni kina. Kupite dve vstopnici bolj zadaj in levo.
2. Vaš prijatelj ima rojstni dan. Voščite mu.
3. Po telefonu kličete svojo mamo. Ni je. Na telefonski tajnici ji pustite sporočilo, da kmalu pridete.
4. Stojite pri pošti na Čopovi. Nekdo vas vpraša, kako se pride na železniško postajo. Odgovorite mu.
5. Ste na pošti. Zanima vas, koliko stane kartica za telefon in znamka za pismo.
6. Prijatelj vas je povabil na kosilo. Zahvalite se mu za povabilo in povejte, da boste z veseljem prišli.
7. Pogovarjate se s Slovencem. Razložite mu, da ste tujec, da se šele učite slovensko in da naj zato bolj počasi govoriti.
8. Po telefonu kličete v gledališče. Radi bi rezervirali dve vstopnici za danes zvečer, vseeno kje.
9. Ste v turistični agenciji. V nedeljo bi šli radi na izlet po Sloveniji. Vprašajte uslužbence, kaj vam predlagajo.
10. Imate letalsko vozovnico z odhodom 29. 7. iz Slovenije. Radi bi podaljšali svoje bivanje v Ljubljani. Poskusite zamenjati svojo vozovnico ali prestaviti datum odhoda.
11. Na zabavi so vam predstavili osebo, s katero se zdaj pogovarjate. Med pogovorom ste pozabili, kako je tej osebi ime. Vprašajte jo.
12. V kavarni naročite kavo, prosite za račun in plačajte.
13. Znanca in njegovo ženo bi radi povabili na kosilo k sebi domov. Kako to naredite?
14. Povabite svojega prijatelja na kavo.
15. Ste v banki. Radi bi zamenjali dolarje v tolarje. Naredite to.
16. V Ljubljani ste se izgubili. Povejte taksistu, da bi radi prišli v hotel Turist.
17. Radi bi rezervirali dvoposteljno sobo v hotelu. Imeti želite zajtrk in balkon s pogledom na morje. Telefonirajte.
18. Prijatelj vas je povabil na kavo. Vi pa nimate časa, ker se vam mudi na tečaj. Povejte mu to.
19. Zanima vas, kaj se dogaja v Ljubljani. Vprašajte uslužbenca, ki posreduje turistične informacije.
20. Ste v restavraciji. Zanima vas, kaj priporočajo. Naročite izbrano hrano in pičajo.

50 Na tržnici - pouk v živo

Nataša Pirih

- Ciljna skupina:**
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:**
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:**
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v ● govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
 - slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemko težišče:

Govorno vedenje na tržnici.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi toliko delovnih listov, kolikor je skupin študentov.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje se razdelijo v tri skupine. Vsaka skupina dobi delovni list z nalogami in odide na tržnico (ena skupina "raziskuje" sadje, druga zelenjavno, tretja mlečne izdelke). Lektor kroži po tržnici in po potrebi študentom pomaga. Po prej določenem času (30—60 min.) je na vrsti plenarni del: skupine se vrnejo in poročajo, kaj so ugotovile. Sestavimo lahko tudi nove skupine, v katerih bodo študentje med seboj pomešani. Vsak študent dobi delovne liste od drugih dveh skupin in dopolni svoje delo.

Pripombe:

- 1) Dejavnost je mogoče izvajati ob ugodnih vremenskih razmerah.
- 2) Temo je treba prilagoditi sezoni. Dalo bi se jo tudi spremeniti, namesto *Na tržnici* bi bilo lahko *V trgovini* (hrana, obleka, pohištvo).
- 3) Skupina, s katero se ta dejavnost izvaja, mora biti pripravljena za "nove metodične izzive".

Gradivo

1. SKUPINA: SADJE

- Sprehodite se po tržnici in si podrobnejše oglejte stojnice s sadjem.
- Približno koliko vrst sadja prodajajo na tržnici?
- Poimenujte vrste sadja, ki ste ga videli. Če ne veste, kako se sadje imenuje, vprašajte prodajalca. Imena si zapišite.

CENE

- Od koliko do koliko stanejo jabolka?
- Koliko stanejo breskve?
- Koliko stane kg banan?
- Koliko stane kg mandarin?
- Katero sadje je najdražje in katero najcenejše?
- Koliko stane najdražje sadje in koliko najcenejše?

BARVE

- Kakšne barve je grozdje?
- Kakšne barve je kivi?
- Kakšne barve so limone?
- Kakšne barve so pomaranče?
- Kakšnih barv so lahko jabolka?

OD KOD?

- Od kod uvažajo banane?
- Od kod je grozdje?
- Od kod so jabolka?
- Od kod so fige?
- Katero sadje prihaja iz Italije?

ČAS

- Od kdaj do kdaj je odprta tržnica?
- Kdaj je sezona jagod?

RAZNO

- Ste na tržnici videli kakšno eksotično sadje? Opišite ga.
- Katere vrste sadja so tipične za jesen?
- Ali lahko opišete kaki?

NADALJEVANJE

- Na koncu poiščite še prodajalce, ki prodajajo jesenske sadeže: gobe, kostanj. Kaj vse vidite? Vprašajte za ceno, od kod prihajajo sadeži ...
- Zanima vas tudi, kje na tržnici prodajajo suho sadje, orehe, lešnike ... Poiščite stojnice ali trgovine, kjer prodajajo te izdelke, in zapišite, kaj tam vidite.

2. SKUPINA: ZELENJAVA

- Sprehodite se po tržnici in si podrobnejše oglejte stojnice z zelenjavno.
- Približno koliko vrst zelenjave prodajajo na tržnici?
- Poimenujte vrste zelenjave, ki ste jo videli. Če ne veste, kako se zelenjava imenuje, vprašajte prodajalca. Imena si zapišite.

CENE

- Kakšne so cene različne vrste solate?
- Koliko stane kislo zelje?
- Koliko stane kg krompirja in koliko zaboj?
- Koliko stanejo paprike?
- Katera zelenjava je najdražja in katera je najcenejša?
- Koliko stane najdražja zelenjava in koliko najcenejša?

BARVE

- Kakšne barve so jajčevci?
- Kakšne barve zelja poznamo?
- Kakšne barve je korenje?

Na tržnici - pouk v živo 50

OD KOD

Od kod je krompir?
Od kod uvažajo jajčevce?
Ali je paradižnik domač?
Od kod je česen?
Katera zelenjava prihaja iz Italije?

ČAS

Kdaj je sezona bučk?
Kdaj je sezona brstičnega ohrvata?

RAZNO

Ste na tržnici videli kakšno eksotično zelenjavu? Opišite jo.
Katere vrste zelenjave so tipične za jesen?
Ali lahko opišete brokole?

NADALJEVANJE

— Na koncu poiščite še stojnico, na kateri prodajajo začimbe in zdravilna zelišča. Zapišite si imena teh zelišč in jih poiščite v slovarju.
— Vprašajte prodajalca, katero čajno mešanico priporoča pri prehladu - zapišite si jo.
— Sprehodite se še po cvetlični tržnici. Oglejte si, katero cvetje prodajajo tam, kakšne so cene.
— Predstavljajte si lep jesenski šopek. Katere rože bi izbrali za ta šopek? Koliko bi stal tak šopek?

3. SKUPINA: MLEKO IN MLEČNI IZDELKI, KRUH IN PECIVO

— Pojdite v pokrito tržnico in si jo oglejte.
— Kaj vse prodajajo v pokriti tržnici?
— Poimenujte čim več vrst mlečnih izdelkov, kruha in peciva. Če ne veste, kako se kaj imenuje, vprašajte prodajalca. Imena si zapišite.

CENE

Koliko stane liter navadnega in koliko liter alpskega mleka?
Koliko stanejo sadni jogurti Ljubljanskih mlekarn? Ali so uvoženi dražji?
Kateri sir je najdražji in kateri najcenejši?
Koliko stane kg domače skute?
Koliko stane kg črnega kruha?
Koliko staneta sirov in jabolčni zavitek?

BARVE

Kakšne barve je tetrapak za sladko smetano?
Katere vrste kruha prodajajo?

OD KOD? KJE?

Iz katerih držav uvažamo sire?
Od kod prihaja domača skuta?
Kje v Sloveniji so mlekarne?
Kje pečejo kruh, ki ga prodajajo na tržnici?

ČAS

Od kdaj do kdaj je odprta pokrita tržnica?
Kdaj zjutraj pripeljejo kruh?

RAZNO

Ali veste, kaj je kajzerica? Opišite jo.
Ali se vam je zdelo v pokriti tržnici kaj posebej zanimivo?
Opišite, kako izgleda pokrita tržnica.

NADALJEVANJE

— Na koncu poiščite še stojnico, na kateri prodajajo različne vrste moke, razna žita in semena. Zapišite si imena teh stvari in jih poiščite v slovarju.
— Vprašajte prodajalca, kaj ljudje najražji kupujejo.
— Na svoji poti skozi pokrito tržnico ste videli veliko dobrih stvari. Kaj bi nam priporočili? Iz živil, ki ste jih videli, sestavite jedilnik za zajtrk.

51 Predstavi se

Mateja Dostal

- Ciljna skupina:**
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:**
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:**
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
-
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemско težišče:
Predstavljanje.

Potrebni pripomočki:
—

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študente v pare. Oseba A se predstavi osebi B, oseba B pa osebi A. Na koncu predstavi oseba A osebo B celi skupini. Npr. *To je Ana. Doma je na Finskem. Rada ima plavanje, smučanje in kuhanje. Ima 3 otroke. V Sloveniji je bila že dvakrat.*

Pripombe:

V izpopolnjevalni skupini razdeli lektor študentom listke in jim naroči, naj nanje vsak napiše 3 stvari, ki so mu všeč ali se želi o njih pogovarjati. Lahko jih tudi nariše. Študentje si listek pripnejo na prsi in hodijo okrog kolegov. Pogovor tako laže steče.

Gradivo

Ne poznamo se še 52

Martina Križaj Ortar

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemsko težišče:

Predstavljanje.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke, na katerih so zapisane naloge za posameznega študenta.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi listek z nalogo: poiskati mora določene podatke o svojih novih kolegih. Študentje torej hodijo od kolega do kolega, sprašujejo in si podatke zapisujejo. Na koncu poročajo o opravljenem delu.

Pripombe:

Dejavnost je primerna zlasti za uvodno uro.

Gradivo

Ugotovite, kdo ima dve imeni.

Ugotovite, kdo ima dva priimka.

Ugotovite, kako kličejo Vaše kolege prijatelji.

Ugotovite, kdo ima slovensko ime.

Ugotovite, kdo ima slovenski priimek.

Ugotovite, iz katere države so Vaši kolegi.

Ugotovite, iz katerega mesta so Vaši kolegi.

Ugotovite, skozi katere kraje so potovali Vaši kolegi na poti v Slovenijo.

Ugotovite, kdo je prvič v Sloveniji.

Ugotovite, katero mesto je Vašim kolegom najbolj všeč.

Ugotovite, v katerih državah so Vaši kolegi že bili.

Ugotovite, komu se zdi slovenščina težka.

Ugotovite, kaj so Vaši kolegi po poklicu.

53 Asociacije na besedo

Vojko Gorjanc

- Ciljna skupina:**
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:**
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:**
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 - komunikacijskih vzorcev v zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemско težišče:

Poimenovanje prvin pomenskega polja.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi fotokopije izbranega gesla iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor izbere besedo, ki je izhodišče asociranja. Veljajo pravila možganske nevihte. Dobro je, da je lektor sam udeleženec možganske nevihte in ne le zapisovalec, saj lahko s svojimi asociacijami vsaj delno usmerja njen potek (glede na pomensko polje, besedne vrste ipd.). Vse asociacije se zapisujejo na tablo. Po končani nevihti študentje vse besede/besedne zveze razložijo, lektor tudi tu le usmerja razlago. Na koncu se pod lektorjevim vodstvom pregleda ustroj geselskega članka — asociacije se primerjajo z uslovarjenimi pomeni; možne so tudi različne medjezikovne primerjave na ravni pomenskih in izraznih možnosti posameznih jezikov.

Pripombe:

Možganska nevihta je lahko izhodišče za npr. tvorbo besedila, frazeologijo itd. Uporabljamo jo lahko kot izhodišče za obravnavo določene tematike, lahko pa tudi po nekaj dneh kot ponovitev besedišča obravnavanega besedila. Prilagojena se lahko uporablja na različnih stopnjah, predvsem od nadaljevalcev dalje.

Gradivo

Rišem pesem 54

Darka Tepina

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemko težišče:

Prepoznavanje samostalnikov 2. ženske sklanjatve.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi kartončke z napisanimi samostalniki 2. ženske sklanjatve (na vsakem po eden).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor študente razdeli v dve skupini. Vsak študent dobi kartonček s samostalnikom 2. ženske sklanjatve. Ta samostalnik mora narisati na tablo in/ali ga prikazati s pantomimo. Ostali študentje iz njegove skupine skušajo ugotoviti, za kateri samostalnik gre. Pri tem imajo prednost pred študenti iz druge skupine, ki lahko ugibajo šele, če se prvi skupini to ne posreči. Če je študentov malo, lahko pride na vrsto vsak in predstavi samostalnik, sicer lektor število prostovoljcev ali čas pač omeji. Skupini predstavljalata besede izmenično, zmaga skupina, ki je uganila največ samostalnikov. Zmagovalci si potem izmislijo 5 samostalnikov 2. ženske sklanjatve, poraženci pa morajo iz njih sestaviti zgodbo. Morebitne napake skušajo popraviti zmagovalci.

Pripombe:

- 1) Možna različica: študentje prve skupine si sami izmislijo samostalnike 2. ženske sklanjatve, ki jih morajo študentje druge skupine predstaviti svojim kolegom. Potem vloge zamenjajo.
- 2) Tako lahko študentje spoznavajo tudi nove besede, povezane z določeno tematiko.

Gradivo

55 Ladja, polna ... česa?

Darka Tepina

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika roditelnika.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi majhno žogo ali kak drug predmet, primeren za podajanje.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje sedijo v krogu. Lektor reče: *Priplula je ladja, polna m...* Pri tem vrže žogico prvemu študentu, ki se mora čim hitreje spomniti besede na m (npr. *mandarin*) in vrniti žogico lektorju. Nato (lektor) nadaljuje: *Priplula je ladja, polna ...* in si izmisli novo črko ter poda žogo drugemu študentu.

Pripombe:

Tako lahko tudi uzaveščamo slovar (npr. na temo hrana). Možna je tudi zahtevnejša različica: vsi samostalniki morajo biti npr. moškega spola ali soditi v 2. žensko sklanjatev (ob tem lahko zanemarimo pomensko družljivost).

Gradivo

Kaj (lahko) X počne z Y 56

Mojca Schlamberger Brezar

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uuzeščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika orodnika za izražanje sredstva dejanja.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor naroči študentom, naj naštejejo nekaj poklicev (10), napiše jih na tablo in oštevilči. Nato se na enak način sestavi listo desetih predmetov. Na podlagi sheme je možnih sto kombinacij vprašanij in odgovorov. Lektor potem pove dve številki (za poklic in predmet) ter določi študenta, ki oblikuje vprašanje, in študenta, ki oblikuje odgovor. Vprašanje se lahko glasi: *Kaj lahko X počne/dela z Y?*, glede na to, katere slovenične vzorce želimo utrjevati. Odgovori naj bodo čim bolj nenavadni in šaljivi, npr. *Kaj lahko dela mesar s šopkom vrtnic? — Lahko ga podari najlepši stranki.*

Pripombe:

Če hočemo utrjevati glagole, sestavimo (podobno) listo. Možno je vaditi tudi dvojino (*Kaj delata X₁ in X₂ z Y?*) in množino ter glagolski vid (*Kaj lahko dela ...?* → nedovršnik v odgovoru oz. *Kaj lahko stori ...?* → dovršnik v odgovoru). Medtem ko se da slovenično shemo vprašanja natančno določiti, je odgovor svobodnejši.

Gradivo

X

1. profesor
2. pek
3. mesar
4. frizer
5. baletka
6. kuharica
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...

Y

1. zobna ščetka
2. svinčnik
3. šopek vrtnic
4. sončna očala
5. žepna svetilk
6. pepelnik
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...

Vpr.: Kaj lahko dela mesar s šopkom vrtnic?

Odg.: Lahko ga podari najlepši stranki.

57 Priprave na počitnice

Adriana Krstič

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba sklonskih oblik samostalniških besednih zvez.

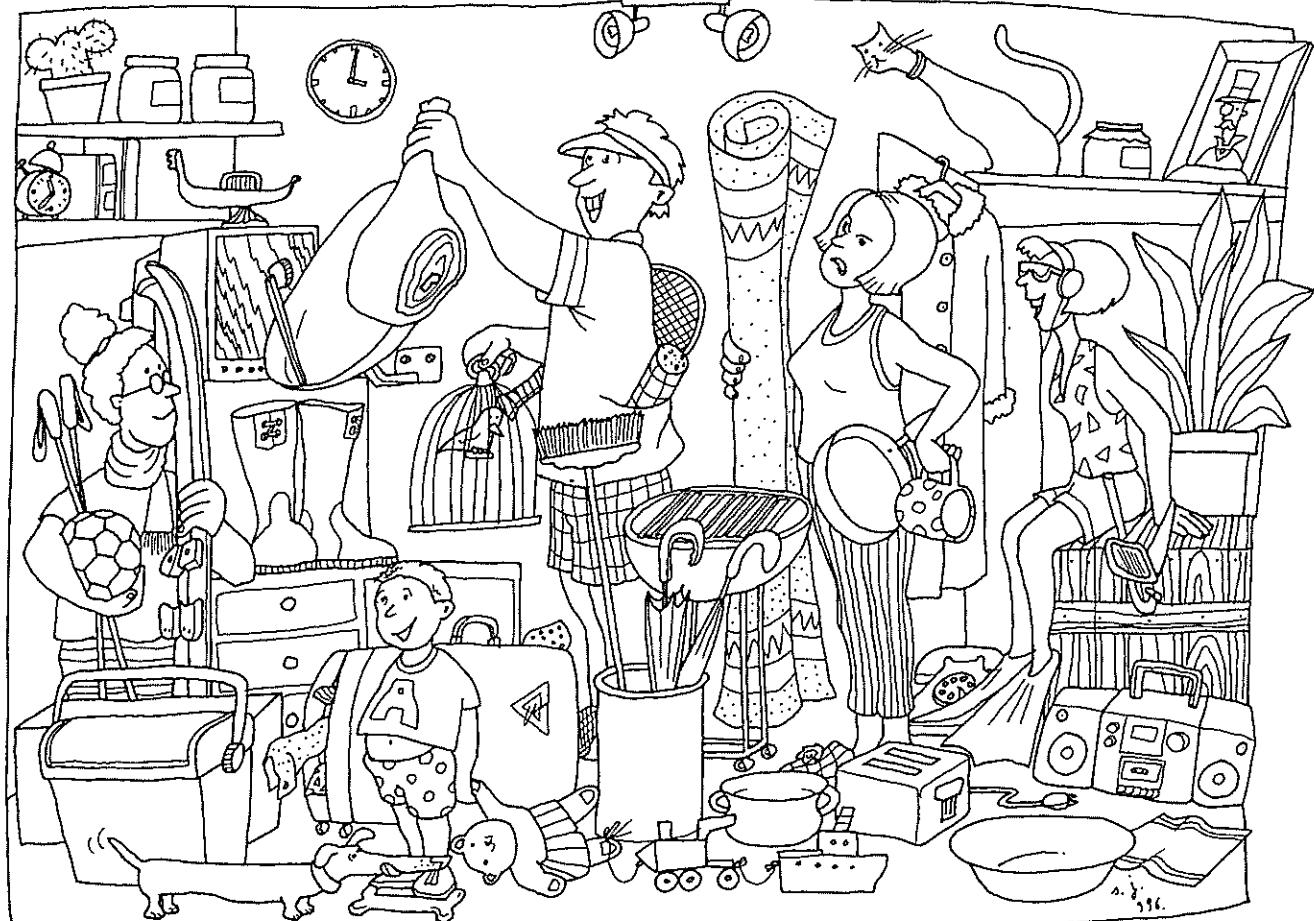
Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi risbo/fotografijo družinskih članov v prostoru, polnem različnih predmetov; odpravlja se na dopust.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov dobi risbo/fotografijo in v 10 minutah pripravi odgovore na vprašanja, ki jih lektor zapiše na tablo (npr. *Kam gredo na dopust? Kje bodo stanovali? Kaj potrebujejo za na pot? Kako bodo potovali? O čem premišljajo v tem trenutku?* itd.). Sledi poročanje vseh parov in nato pogovor o tem, kaj potrebuje človek na dopustu.

Gradivo

Tujih imen se ne sklanja, ali pač? 58

Ljubica Črnivec

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

Problemско težišče:

Raba in oblika tujih osebnih, zemljepisnih in stvarnih lastnih imen.

Potrebni pripomočki:

Lektor izbere časopisni članek, ki vsebuje precej lastnih imen.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentova naloga je, da iz članka izpiše vsa lastna imena, urejena po skupinah: osebna (ženska, moška), zemljepisna (kraji in ostalo oz. podomačena, prevedena in neprevedena) in stvarna (naslovi del, imena institucij, zgradb ...), in sicer v imenovalniški obliki. Lektor nato zapisi na tablo po enega predstavnika določenega tipa (npr. ženska imena na -a in ne na -a; moška imena s podaljšavo osnove, z neobstojnim polglasnikom ipd.). Nato se loti še tvorbe svojilnih pridevnikov iz priimkov. – Pri zemljepisnih imenih grupiramo primere glede na citatnost/polcitatnost oz. prevod. – Podobno postopa tudi ob stvarnih lastnih imenih. – Sledijo vaje za utrjevanje naučenega.

Pripombe:

Ob primerinem besedilu usmeri lektor pozornost na ožjo problematiko, npr. le na moška imena, obča poimenovanja, probleme s prevzetimi besedami, pisno podomačenje ipd. Obenem usmerja pozornost na izgovarjanje imen, zapisanih s tujimi črkovnimi kombinacijami.

Gradivo

Svet so ljudje

Alfred Schnittke z violinskimi koncerti

Slavni nemško-ruski skladatelj ALFRED SCHNITTKE vse bolj izrazito in uspešno zavzema vodilne položaje v sodobni glasbeni ustvarjalnosti. Čeprav zelo bolan, je dočakal premiero svoje nove operе Gesualdo na odru dunajske Državne opere, medtem pa izhajajo posnetki njegovih številnih del. Za nemško založbo Teldec je odlični ruski violinist Gidon Kremer izdal posnetek njegovega drugega in tretjega violinskega koncerta, še prej pa je Kremer na Dunaju z Dunajsko filharmonijo posnel Schnittkejev violinski Concerto grosso Živago. S petimi violinskimi koncerti se Alfred Schnittke vršiča med najbolj plodne skladatelje za ta instrument ne le dvajsetega stoletja.

Alfred Garrijevič Schnittke se je rodil 24. novembra 1934 v Engelsu na Volgi, danes v regiji Saratov v osrednji Rusiji. Njegov oče je bil novinar in prevajalec Harry Schnittke (1914-1974), sicer rojen v Frankfurtu na Mainu, ki pa je po letu 1926 živel v Sovjetski zvezni. Njegova mati je bila Maria Vogel (1910-1972), učiteljica nemščine. Družina se je med vojno preselila v Moskvo, med 1946 in 1948 pa na Dunaj, kjer je bil oče časopisni redaktor. Alfred Schnittke je tu začel študirati glasbo: harmoniko in klavir pri Charlottii Ruber. Družina se je znova vrnila v Moskvo, Alfred pa je tu svoje glasbene študije nadaljeval, tako zasebno kot na moskovskem konservatoriju kompozicijo in kontrapunkt pri Jevgeniju Golubovu in instrumentacijo pri Nikolaju Rakovu (med 1953 in 1958). Med njegovimi najbolj odločilnimi profesorji pa je bil Philipp Herschkowitz (1906-1989), nekdanji Webernov učenec. Med 1962 in 1972 je bil profesor instrumentacije v Moskvi, zatem pa tam svobodni skladatelj. Schnittke po letu 1990 živi v Hamburgu.

Alfred Schnittke je vsestranski ustvarjalec, o čemer priča pet simfonij, glasba za nad 60 filmov, za gledališče, operi Življenje z idiotom in Gesualdo, scnska glasba za dramatizacijo Pasternakovega romana Doktor Živago, Requiem, mnoga komorna dela, balet Peer Gynt... Schnittkejevi violinisti koncerti v bistvu začenjajo njegov skladateljski opus, tako je prvi nastal še kot študentско delo 1956/57, kasneje je izšel v predelanji verziji 1962/63. Zanj je značilno predvsem iskanje lastnega skladateljskega izraza. Drugi violinisti koncert iz leta 1966 je že moderen, nastal pod vplivi Weberna, Pierra Bouleza in moskovskega poučevanja, kjer je imel za nalogo pisanje analitičnih del o orkestrskih strukturah, mikropolifoniji in tonsko barvnih modulacijah v novi glasbi. Tretji koncert je že iz leta 1978 in je nastajal bolj v kontekstu glasbe Hindemitha in Berga (komornia zasedba triajstnih pihal in le štirih godal), pa tudi pod vplivom nemške romantične in glasbe ruskega pravoslavlja (prvotno je skladatelj načrtoval naslov Canticum canticorum). Oba je odlično posnel Gidon Kremer s Chamber Orchestra of Europe pod vodstvom dirigenta Christopha Eschenbacha. Kremer pa je posnel še Schnittkejevo verzijo božične pesmi Sveta noč (kot skladateljevo posvetilo njemu leta 1978) in še eno posvetilo, Gratulationsrondo, namenjeno prijatelju Rostislavu Dubinskemu, prvemu violinistu Borodin kvarteta ob petdesetletnici. (M. Z.)
(Delo, 3. 7. 1995)

Alfred (Garrijevič) Schnittke

Gidon Kremer
Harry Schnittke
Maria Vogel
Charlotta Ruber
Jevgenij Golubov
Nikolaj Rakov
Philipp Herschkowitz
Pierre Boulez
Hindemith
Berg
Christoph Eschenbach
Rostislav Dubinski

Dunaj
Engels
Volga
Saratov
Rusija
Frankfurt
Maina
Sovjetska zveza
Moskva
Hamburg

Gesualdo

dunajska Državna opera
Teldec
Dunajska filharmonija
violinisti Concerto grosso št. 15
Življenje z idiotom
Doktor Živago
Requiem
Peer Gynt
Canticum cantoricum
Chamber Orchestra of Europe
Sveta noč
Gratulationsrondo
Borodin kvartet

Vaji

1. V naslednje povedi vstavite po 6 izbranih imen/vsa izpisana imena:

Še nikoli nisem slišala za _____

Ne poznam del _____

Navdušena sem nad _____

2. Za izražanje svojine uporabite naslednja modela

(s priimkom ali z imenom in priimkom):

Schnittkejev Gesualdo

Gesualdo Alfreda Schnittkeja

59 Rime, rime!

Danuša Škapin

- Ciljna skupina:**
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:**
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:**
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
 - slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problematsko težišče:

Raba in oblika glagolov na -ovati/-ujem.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi seznam glagolov in pesmico, v kateri je uporabil nekaj teh glagolov, ki se rimajo. Npr.

V Ameriko potujem,

prijat'lje obiskujem,

New York si ogledujem,

hamburgerje kupujem.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent poskuša sam sestaviti pesmico po istem principu. Skupina nato izbere najbolj zanimivo in glagolom spreminja obliko: osebo (*V Ameriko potujemo ...*), čas (*V Ameriko sem potoval ...*), naklon (*V Ameriko potuj!*).

Študentje najprej izgovarjajo pesmico na glas, ritmično, lahko si pomagajo s ploskanjem, in sicer jo najprej izgovarjajo v skupini, potem pa po vrsti vsak študent eno vrstico, pri tem pa ne sme porušiti ritma. Na ta način vadijo tudi tekočo izgovarjavo.

Pripombe:

Podobne pesmice je možno sestaviti še za druge skupine glagolov, ki se rimajo. Če je vzdušje v skupini primerno, lahko pesmico izvedejo v ritmu "rapa".

Gradivo

Kako bosta vidva rešila nalog?60

Gita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Raba in oblika prihodnjika v dvojini.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke z nalogami.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študente v pare. Vsak par dobi (ali si izbere) listek z nalogo. V nekaj povedih morata študenta napisati, kako bosta rešila problem. Sledi predstavitev vseh rešitev.

Pripombe:

Vaja je bila uspešno preizkušena v skupini študentov, ki so že znali nekaj slovensko, niso pa se še srečali z jezikovnim sistemom v šoli. Najboljše rezultate so dale najbolj absurdne naloge.

Gradivo

Kako bova naučila papigo dvojino.
hobotnico plesati.
mačke, pse in papige, da bi skupaj peli.
udomačila ljubljanskega zmaja.
ustavila dež.
priklicala pomlad.
sneg.
sonce.
podaljšala dan.
povečala štipendije.
povečala našo učilnico.

61 Kaj bi naredil

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Gita Vuga (Povzeto po: Jill Hadfield, Classroom Dynamics, Oxford 1992.)
Cilj dejavnosti:
 uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v ...
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa
 govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih

Problemko težišče:

Raba in oblika pogojnika za izražanje pogojenosti dejanja.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi kopije "vprašalnika" za vsakega študenta.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Možni sta dve različici. A: Študenta v paru morata drug za drugega izpolniti "vprašalnik", ne da bi si postavljala vprašanja — torej, kako bi v danih primerih po njunem mnenju reagiral drugi študent. Na koncu primerjata odgovore in ugotovita, ali poznata drug drugega. B: Študentje v skupinah dobijo "vprašalnike". Vsak si zamisli nekoga iz lastne skupine in zanj izpolni "vprašalnik". Potem na glas preberejo odgovore. Ostali v skupini ugibajo, koga je imel študent v mislih.

Gradivo

Če bi prišel domov, odprl vrata in zagledal v sobi miš, bi ...
Če bi našel na cesti denarnico z denarjem, bi ...
Če bi na loteriji zadel veliko denarja, bi ...
Če bi bil filmski režiser, bi posnel ...
Idealen dan zanj/zanjo bi bil, če bi ...
Če bi pred njim pristal balon in bi ga povabili na vožnjo z balonom, bi ...
Če bi ga nekdo povabil z jahto okoli sveta, bi ...
Če bi lahko izbiral med zanimivo, a slabo plačano službo in bolj dolgočasno, a dobro plačano, bi se odločil za ...
Poročil bi se, če bi ...
Če bi se lahko spremenil v rastlino, bi bil ...

“Če bi bil na tvojem mestu, bi ...”⁶²

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Raba in oblika pogojnika pri svetovanju.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta kartonček, na katerem je predstavljen problem, ki ga študent “ima”.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi kartonček s problemom, npr. *Včeraj so me odpustili iz službe. — Hčerko sem zalotila pri kajenju. — Ukinili so mi štipendijo.* Študent predstavi svoj problem sosedu in ta mu svetuje: *Če bi bil na tvojem mestu, bi ...* Študentje si tako v paru izmenično svetujejo. Nato predstavijo probleme in nasvete, ki so jih dobili, celotni skupini.

Pripombe:

Dejavnost lahko tudi variiramo:

- 1) Študent lahko vpraša za nasvet več kolegov. V tem primeru študentje ne ostanejo na mestu, ampak hodijo od enega do drugega.
- 2) Študentje lahko predstavijo “svoje” probleme.

Gradivo

63 Tekmovanje v dovršnih/nedovršnih glagolih

Urška Krevs

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Prepoznavanje dovršnikov in nedovršnikov.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi seznam dovršnih/nedovršnih glagolskih oblik, a ne v nedoločniku.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študente v dve skupini, določijo pa tudi "sodnika". Vsaka skupina dobi isto razpredelenco glagolov, katerim je treba poiskati dovršnike oz. nedovršnike, in sicer v nedoločniku in 1. osebi sedanjika. Nato se začne tekmovanje. Vsaka skupina pove ob posameznem glagolu svojo rešitev, sodnik pa točkuje pravilne odgovore. Zmaga skupina z več točkami.

Pripombe:

Tekmovanje je mogoče otežiti tako, da študentje dodajo tudi svoje primere.

Gradivo

	NEDOVRSNIK		DOVRSNIK	
	nedoločnik	sedanjik	nedoločnik	sedanjik
1. vstanite				
2. zamudijo				
3. kupimo				
4. plačujemo				
5. pošlji				
6. premišljajte				
7. opišita				
8. pregledal				
9. izberejo				
10. skačeš				
11. odprite				
12. padamo				
13. umijmo se				
14. napišeš				
15. pijejo				
16. kučava				
17. spi				
18. izgovarjaš				
19. prodajte				
20. odgovori				
21. večerjamo				
22. zaprl				
23. potuješ				
24. odločiš				

Kaj je narobe 64

Marta Pirnat Greenberg

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Raba in oblika deležnikov na -n/-t.

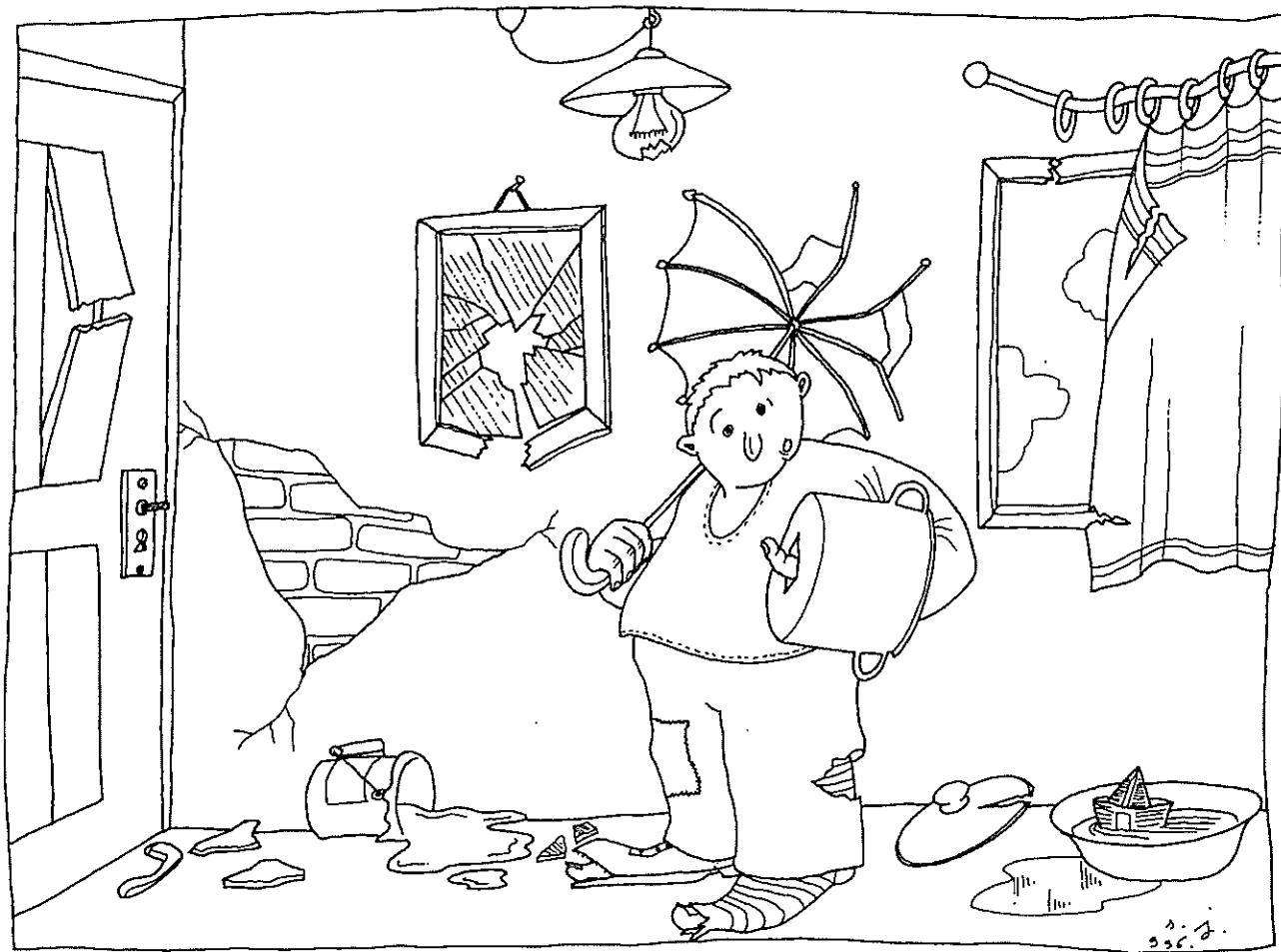
Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi slikovno gradivo, ki predstavlja ljudi in predmete z očitnimi napakami/pomanjkljivostmi, ki se jih da izraziti z deležnikom na -n/-t. Takšnega gradiva je precej v otroški literaturi in revijah.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom slikovno gradivo. Povedo naj, kaj je na slikah narobe, in pri tem čim večkrat uporabijo deležnik na -n/-t.

Gradivo

65 Vaje za osebni zaimek

Ina Ferbežar

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba in oblika osebnih zaimkov.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi besedilo, v katerem so izpuščeni vsi osebni zaimki.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent najprej zapolni "prazna mesta" v besedilu z osebnimi zaimki, nato pa spreminja besedilo tako, da npr. postanejo vse osebe v besedilu ženskega spola ali nastopajo v paru/v množini ipd., in s tem avtomatizira rabo zaimkov.

Pripombe:

Na ta način je možno pripraviti vaje tudi za svojilne zaimke.

Gradivo

Nadebudni mladi strokovnjak sreča svojega nekdanjega profesorja. Pozdravi _____ in se začne z _____ pogovarjati.

"O, gospod profesor, dober dan želim. Ravno včeraj sem mislil na _____. Pripravljam referat za srečanje fizikov. Rad bi _____ pokazal neko nalogo in svojo rešitev za _____ .

Nekaj _____ ni čisto jasno, pa bi _____ rad prosil za pomoč."

Stari profesor se _____ razumevajoče nasmehne:

"Seveda, seveda, mladi mož, kar oglasite se pri _____ .

Toda ne bodite preveč pozni, _____ hodim namreč s kurami spat."

"S kurami?" se začudi mladi mislec.

"S kom pa naj bi po vašem hodil v mojih letih?"

(Prirejeno po: Martina Križaj Ortar et al., *Pouk slovenščine malo drugače*, Trzin 1994, str. 121.)

1. Postavite v žensko obliko:

Nadebudna mlada strokovnjakinja sreča svojo nekdanjo profesorico ...

2. Postavite v dvojino:

Nadebudna mlada strokovnjaka srečata svoja nekdanja profesorja
...

3. Postavite v množino:

Nadebudni mladi strokovnjaki srečajo svoje nekdanje profesorje
...

4. Postavite v neformalno obliko (tikanje v premem govoru); pri tem bodite vi mladi fizik (fizičarka) ...

5. Postavite v odvisni govor, in to v ednini (ženska in moška oblika), dvojini in množini.

To je oseba, ki ... 66

Urška Krevs

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Raba in oblika oziralnih odvisnikov.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Ko prostovoljec odide iz razreda, lektor razloži potek dejavnosti: študentje določijo neko znano osebo, ki jo bo moral prostovoljec kasneje uganiti (npr. *Jure Košir*). Nato to osebo opišejo tako, da uporabijo oziralne odvisnike. (npr. *To je oseba, ki se ukvarja s športom*. *To je oseba, s katero bi šla rada na kavo*. ipd.). Študentje si vse povedi zapišejo v zvezke, lektor pa jih zaradi preglednosti napiše tudi na tablo. Nato jih študentje razvrstijo — od pomensko bolj splošnih do bolj informativnih. Pobrišejo tablo in pokličejo prostovoljca. Vsak študent mu po vrsti prebere po eno poved iz zvezka, prostovoljec pa poskuša čim prej uganiti, kdo je iskana oseba.

Gradivo

67 Študentski dnevnik

Vesna Požgaj Hadži

Ciljna skupina:
 zacetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v
 govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemsko težišče:
Tvorjenje pravilnih povedi.

Potrebni pripomočki:
—

Kratek opis poteka dejavnosti:

Večkrat v določenem obdobju dobijo študentje naloge, da v 10 minutah zapišejo čim več pravilnih povedi — kot se jim porodijo v glavi (tematska povezanost ni nujna). Lektor gradivo sproti oceni in napake problemsko klasificira. Na tej podlagi pripravi vaje za odpravljanje napak. Tako lahko spremlja posameznikov napreddek pri uzaveščanju določenih struktur. Možna je skupna evalvacija napredovanja oz. klasifikacija napak.

Gradivo

Zamenjane besede 68

Gita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Prepoznavanje pomenskih razlik med "originalnim" in "predelanim" besedilom.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi dve besedili, "originalno" (npr. *Arjan je bolan*) in spremenjeno, tj. z zamenjanimi besedami (npr. vse samostalnike in pridevниke, lahko tudi glagole nadomesti z drugimi besedami — nelogičnimi, absurdnimi), ohrani pa spol in število, tako da sklonske končnice besed ostanejo nespremenjene.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom "originalno" besedilo, ti ga najprej preberejo, nato pa ga spremenijo tako, da npr. namesto *Arjana* uporabijo ime *Anja* (*Anja je šla ...*, ali *Jaz sem šel oz. šel sem ...*) ali ga postavijo v sedanjik. Šele nato razdeli lektor študentom "spremenjeno" besedilo z zamenjanimi besedami. Študentje morajo te besede poiskati in jih nadomestiti s prvotnimi, vendar ne smejo imeti pred sabo "originalnega" besedila.

Pripombe:

V izpopolnjevalni skupini lahko lektor le razloži ključne besede in besedilo dvakrat glasno prebere, nato pa razdeli "spremenjeno" besedilo. Študentje poskušajo rekonstruirati zgodbo. Lahko delajo v paru.

Gradivo

Arjan je bolan

Arjan je šel na dvorišče. Imel je rdeč puli in rdeče dokolenke. Lep dan je bil in čakala ga je druština prijateljčkov.

Ampak Arjan se je kmalu vrnil domov. Potožil je, da se slabo počuti. Mamica mu je potipala čelo in ugotovila, da ima vročino. Ko ga je še natančneje pogledala, je našla kup majhnih rdečih pegic.

Vzela sta zdravniško knjižico in se odpeljala k zdravnici. Ni trajalo dolgo in zdravnica je rekla:

"Arjan, rdečke imaš."

Arjan si je popravil rdeče dokolenke in rdeč puli in tiho pokimal. Čez nekaj dni se je s službene poti vrnil očka. Arjanu je bilo že precej bolje. Igral se je v svoji sobi. Mamica mu je oblekla zelen puli in zelene dokolenke.

"Arjan," ga je vprašal, "si res bolan? Kaj pa ti je?"

Arjan je nagubal čelo in tuhtal, potem pa je pogledal dokolenke in puli ter se spomnil: "Očka, veš, zelenke imam!"

(Slavko Preli, Juh Čiviluha, Ljubljana 1981.)

A) Arjan je šel na letališče. Imel je debeľ pulover in gumijaste škornje. Deževalo je in čakala ga je druština nogometnika. Arjan se je opolnoči vrnil domov. Povedal je, da se zelo čudno počuti. Mamica mu je potipala nos in ugotovila, da ima mrzlega. Ko ga je še malo pogledala, je našla kup sončnih pegic. Vzela sta zemljevid in odkolesarila k babici. Ni trajalo več kot eno uro in babica je ugotovila: "Arjan, zdrav si kot riba." Arjan si je popravil kravato in klobuk in glasno zajokal. Čez nekaj dni se je z dopusta vrnil zdravnik. Arjanu je bilo malo bolje. Pil je v svoji sobi. "Arjan," ga je vprašal zdravnik, "si res zaljubljen? Kaj pa ti je?" Arjan je nagubal čelo in študiral, potem pa je potipal pulover in škornje ter se pritožil: "Zdravnik, veš, gripo imam."

B) Arjan je šel na parkirišče. Imel je rdeč šal in rdeče superge. Mrzlo je bilo in čakala ga je druština sorodnikov. Ampak Arjan se je pozno vrnil domov. Zaklical je, da se odlično počuti. Mamica mu je potipala roke in uganila, da nima vročine. Ko ga je še enkrat pogledala, je našla kup belih mozoljčkov. Vzela sta biblijo in odpesačila k učiteljici. Trajalo je zelo dolgo in učiteljica je rekla: "Arjan, probleme imaš." Arjan si je popravil očala in šal in tiho odkimal. Čez nekaj dni se je z obiska vrnil stric. Arjanu je bilo še slabše. Študiral je v svoji sobi. "Arjan, ga je vprašal stric, si res nesrečen? Kaj pa ti je?" Arjan je nagubal čelo in premišljeval, potem pa je pokazal puli in šal in se začudil: "Stric, veš, očala imam."

69 Iščem osebo, ki ...

Nataša Pirih

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemko težišče:

Obnavljanje prvotnega govornega dogodka.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke s kratkim besedilom.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli vsakemu študentu po en listek in preveri, ali razume, kaj na listku piše. Nato gredo študentje od kolega do kolega in sprašujejo: *Ali radi plavate?/Ali vam je všeč Ljubljana?* Na koncu vsak študent poroča, kaj je spraševal in kakšen odgovor je dobil (npr. *Marko je rekel, da ..., Večina študentov pravi, da ...*).

Pripombe:

Stvari, po katerih sprašujemo, moramo prilagoditi interesom skupine. Dejavnost lahko uporabimo kot motivacijo za začetek obravnave določene teme (ožje zastavljenia in usmerjena vprašanja) ali kot možnost, da se skupina spozna. Tudi nivo zahtevnosti prilagajamo (primerno tudi za začetnike). To je hkrati tudi dobra vaja za utrjevanje poročanega govora.

Gradivo

IŠČEM OSEBO, KI RADA HODI V HRIBE.

IŠČEM OSEBO, KI SE UKVARJA Z VARSTVOM NARAVE.

IŠČEM OSEBO, KI JO ZANIMA ALTERNATIVNA MEDICINA.

IŠČEM OSEBO, KI RADA POJE.

IŠČEM OSEBO, KI SE RADA UKVARJA S ŠPORTOM.

IŠČEM OSEBO, KI RADA JE RIBE.

IŠČEM OSEBO, KI JO ZANIMA PSIHOLOGIJA.

IŠČEM OSEBO, KI RADA KUPUJE ČEVLJE.

IŠČEM OSEBO, KI RADA HODI V GLEDALIŠČE.

IŠČEM OSEBO, KI RADA POSLUŠA JAZZ.

Pravijo mi, naj ... 70

Gita Vuga

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v ...
 govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemsko težišče:

Pretvarjanje velelnika pri poročanju z odvisnim govorom.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke s kratkimi besedili in prazne listke.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Najprej dobi vsak študent listek (lahko več listkov) s kratkim nasvetom/ukazom/prošnjo. Povedati mora, kaj mu je "podpisani" svetoval/ukazal, kaj ga je prosil ... Npr. *Gregor me je prosil, naj kupim sendvič še za njega*. Nato na prazen listek zgoraj napišejo svoje ime in zamenjajo listke. Kolegu, čigar listek dobijo, napišejo podobno besedilo in se podpišejo. Listke vrnejo v zgornjem kotu podpisanimu, ta pa prebere, kaj so mu svetovali/ukazali ...

Gradivo

Prosim, kupi en sendvič še zame!
Gregor

Počakaj me pred šolo.
Jasna

Prosim, posodi mi slovar.
Roman

Ne sprašuj neumnosti.
Irena

Pođi po karte za koncert.
Iztok

Telefoniraj mi, če boš dobil karte.
Borut

Pridi danes zvečer k Mojci na žur.
Silva

Pripelji še brata na zabavo.
Mojca

Bodi točen.
Ana

Ne mešaj alkoholnih pijač, če greš na zabavo.
Aleš

Pokliči me, če greste v disk.

Vzemi s sabo potni list, ker gremo čez mejo.
Davor

71 **Daj naprej**

Mateja Dostal

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
 uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v ...
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa
 govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih

Problemsko težišče:

Mesto naslonskega niza za vezniško besedo v odvisnih stavkih.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi prazne listke.

Kratek opis poteke dejavnosti:

Vsek študent napiše na prazen listek, ki ga je dobil od lektorja, eno poved. Listek predal sosedu. Ta poved prebere in čisto spodaj doda svojo, ki se mora navezovati na prejšnjo (prim. *Veseli me, da ... Zelo sem presenečen(a), da ... Začuden(a) sem, da ... Navdušen(a) sem, da ...*). Listek zapogne tako, da se njegovega odziva ne vidi in ga predal sosedu. Vsak naslednji študent prispeva k izhodiščni povedi svojo in listek zapogne. Vaja je končana, ko vsak dobri svoj izvirni listek. Sledi skupinski pregled rešitev in poučitev o naslonskem nizu.

Prispombe:

Lektor mora skrbeti, da vaja teče nemoteno, tj. pomaga slabšim študentom.

Gradivo

Knjigo sem ti dal v torbo.

1. Vem, da si mi jo dal.
2. Lepo, da si mi jo dal.
3. Veseli me, da si mi jo vrnil.
4. Začuden sem, ker si jo toliko časa imel doma.

Velika in mala začetnica 72

Vesna Požgaj Hadži

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzavestenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Raba velike začetnice.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi besedilo, v katerem je veliko besed, ki se pišejo z veliko začetnico. (Lahko ga posname tudi na kaseto.)

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje poslušajo izbrano besedilo (kaseta ali branje v živo). Ob drugem poslušanju si zapišejo besede, ki morajo biti zapisane z veliko začetnico. Sledi predstavitev pravil rabe velike začetnice.

Pripombe:

Možna je običajnejša različica, da dobi vsak študent fotokopijo besedila, v katerem so vse besede sredi povedi zapisane z malo začetnico. Najprej podčrta tiste, ki bi jih bilo treba pisati z veliko, nato pa ta zapis utemelji.

Gradivo

Draga Nina,

ne jezi se, ker se ti dolgo nisem javil. Tako sem se vključil v newyorški način življenja, da enostavno ne najdem časa za pisanje. Gotovo veš, da Američani ne pišejo, samo telefonirajo. Ker nisem dovolj bogat, da bi lahko poklical Novo mesto vsakič, ko se te spomnim, boš še naprej dobivala moja pisma, četudi redka. O ameriški šoli bi ti lahko napisal vse najlepše — zelo mi je všeč način predavanj. Prejšnji teden smo se pri zgodovini učili o turškem cesarstvu in prisovali uniforme turških vojakov, medtem ko je profesor govoril o osvajanju Evrope. Edini v razredu sem vedel za kosovsko bitko in obleganje Dunaja. Mladi Američani okoli mene so bili osuplji. Pri zgodovini so slišali le za Kolumba, pri književnosti pa za Kočo strica Toma. Piši mi, kaj je novega v Sloveniji in posebej v Novem mestu in če Markov stari Reks še vedno tako laja. Sporoči mi, kam greš smučat to zimo. Oče mi je obljudil, da bomo božične praznike preživel v Disneylandu, jaz pa si ne morem predstavljati božiča in novega leta brez snega.

Lepo te pozdravlja

tvoj Andrej

(Jelena Jorgačević Isakovska)

73 Tekaški narek

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Andreja Markovič (Povzeto po: Jill Hadfield, Classroom Dynamics, Oxford 1992.)

Cilj dejavnosti:
 uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problematsko težišče:

Zapisovanje besedila po nareku.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi dve kopiji istega besedila.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študente v dve skupini, vsaka naj sedi na eni strani razreda. Na steno obesi oba lista z besedilom. Paziti mora, da sta lista približno enako oddaljena od vsake skupine. En študent v vsaki skupini narekuje, vsi ostali pa si besedilo zapisujejo. Naloga narekovalca je torej, da teka od lista do skupine, si pri tem poskuša zapomniti čim več besedila naenkrat in ga čim bolj pravilno in čim hitreje narekovati ostalim študentom v skupini. Narekovalci se lahko vsake toliko časa zamenjajo. Za bolj tekmovalno vzdušje lahko lektor točkuje čas in število napak (v zapisih vseh v skupini) ter na koncu določi zmagovalno skupino.

Pripombe:

- 1) Namesto skupinskega dela se lahko tekaški narek izvaja tudi v parih.
- 2) Pomembno je tudi, da učitelj izbere novo besedilo, torej takšno, ki ga nihče od študentov še ne pozna. Ni pa pomembno, ali študentje poznajo vse besede iz besedila. Dobro je izbrati besedilo, katerega globalna zgradba je tipična za zapisano besedilo (npr. pismo, vabilo, oglas ipd.).

Gradivo

SVET KNJIGE

Nazorjeva 6, Ljubljana

Iščemo mlade, komunikativne in kreativne ljudi,
ki se ne bojijo večje psihične in fizične
obremenitve

Naša dejavnost je uspešna prodaja knjig. Svojo prihodnost
gradimo s sposobnimi sodelavci. Če imate VII. stopnjo
strokovne izobrazbe, če imate sposobnost za sklepanje
poslov in verjamete, da bi lahko sodelovali pri ustvarjanju
boljših časov, se nam oglasite! Ne verjamemo namreč, da
boljši časi pridejo sami!
Možnost stalne zaposlitve!

(Iz: Andreja Markovič, Učimo se slovenščino II, Ljubljana 1995.)

Telefonske informacije 74

Darka Tepina

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 skupinska
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemsko težišče:

Razumevanje govorjenega besedila.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi toliko listkov s kratkimi besedili, kolikor je študentov.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor da listek prvemu študentu, ta prebere besedilo, si ga zapomni in ga zašepeta svojemu sosedu. Ta ga potiho pove naslednjemu študentu. Zadnji študent ga pove na glas, kot ga je slišal od predhodnika. Nato začne šepetati naslednji študent in tako dalje, dokler niso na vrsti vsi.

Pripombe:

- 1) Študentje naj sedijo v krogu.
- 2) Informacije naj bodo čim bolj podobne tistim, ki jih res lahko slišimo po telefonu ali npr. na avtobusni oz. železniški postaji.
- 3) Možna je različica z zahtevnejšimi besedili za izpopolnjevalce.

Gradivo

Potniški vlak iz Kopra ima dvajset minut zamude.
Telefonska številka je spremenjena. Pokličite informacije 988.
V kinu Komuna igra ob 20 ^h humoristična melodrama Ocvrti zeleni paradižniki (v postajališčni kavarni).

75 Razred sestavi zgodbico

Urška Krevs

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje obnove prebranega besedila.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta kopijo zgodbe z zanimivo vsebino (npr. časopisna novica).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje najprej zgodbo preberejo, lektor preveri razumevanje, nato pa jo obnovijo tako, da vsak pove eno poved. Tvoriti morajo koherentno besedilo.

Gradivo

Igra s sliko 76

Urška Krevs

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje obnove slišanega besedila.

Potrebni pripomočki:

Lektor prinese sliko/fotografijo, ki naj bo čim bolj zanimiva (večbarvna, z več ljudmi, ki počnejo zanimive stvari).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje naj odidejo iz razreda, razen enega (oseba A), ki slovenčino najbolje obvlada. Temu lektor pokaže sliko. Oseba A si jo natančno ogleda in jo opiše lektorju. Ta nato sliko skrije. V razred pride naslednji študent (B). A mu sliko natančno opiše, B samo posluša (nič ne zapisuje), nato pokličejo naslednjega študenta (C). B ponovi opis slike, C posluša. C ponovi opis slike naslednjemu in tako dalje, dokler se ne zvrstijo vsi študentje. Pri vsakem se namreč kakšen podatek izpusti ali spremeni. To ustvarja v razredu napetost in radovednost, kakšna je slika v resnici. Ko pride na vrsto zadnji študent, lektor pokaže sliko.

Gradivo

77 Tiha obnova

Gita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Tvorjenje obnove slišanega besedila.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi kratko besedilo, v katerem so večinoma študentom znane besede.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor prebere besedilo na glas (lahko dvakrat). Študentje nato na tablo pišejo obnovo tega besedila, in sicer tako, da vsak študent napiše eno poved. Kdor opazi kakšno napako, napačno prečrta (ne zbrise!) in napiše pravilno. Vse naj poteka brez besed. Ko je celotna obnova zapisana na tabli, lektor podčrta napake, ki so še ostale. Sledi skupinski komentar.

Pripombe:

Besedilo naj bo kratko, da lahko celo obnovo napišemo na tablo. (Preizkušeni sta bili besedili Fantom v gledališču in Pri vedeževalki iz učbenika Metka Čuk et al., *Odkrivajmo slovenščino*, Ljubljana 1995.)

Gradivo

Mateja Hočvar Gregorić

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemko težišče:

Tvorjenje opisa kot navodilo za risanje.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi toliko različnih opisov (npr. slike), kot je skupin, in preskrbi večje liste papirja.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje se razdelijo v skupine. V vsaki skupini določijo "bralca", "risarja" in "poročevalca". "Bralec" prebere besedilo, ki ga je skupina dobila od lektorja celotni skupini, nato "poročevalec" odide v drugo skupino ("poročevalec" iz te pa v njegovo itd.) in po spominu obnavlja prej slišani opis. "Risar" iz te skupine poskuša (ob pomoči ostalih v skupini) narisati skico. Na koncu se ustvarjene skice primerjajo z besedili in študentje ugotavljajo, kje in zakaj je prišlo do odstopanj.

Pripombe:

- 1) Dejavnost je uporabna na vseh stopnjah znanja, s tem da besedilo težavnostno prilagodimo.
- 2) Ob tem se da zelo dobro naučiti ali ponoviti predloge (*za, ob, izza ...*) in krajevne prislove (*zgoraj, spodaj, zadaj ...*).

Gradivo

Pred sabo vidim velik vrt. Sredi vrta stoji trinadstropna hiša. Levo od hiše je staro drevo, desno od nje rasteta dve smreki. Pred hišo je bazen, v njem plava pes. Izza smreke gleda deček.

79 Potovanja

Gita Vuga

- Ciljna skupina:**
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:**
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:**
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemko težišče:

Tvorjenje odgovorov na dana vprašanja.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi seznam vprašanj ali listke s posameznimi vprašanji.

Kratek opis poteka dejavnosti:

1. način, primeren za nižje nadaljevalce: Lektor razdeli seznam vprašanj, na katera naj študentje doma pripravijo odgovore. Vsak naj doda vsaj še eno svoje vprašanje. Naslednji dan sprašujejo drug drugega.
2. način, primeren za višjo stopnjo: vprašanja so zapisana na posameznih listkih, študent potegne listek, prebere vprašanje in nanj odgovori, potem ga zastavi še nekaj sošolcem — kdor želi odgovoriti, se javi.

Pripombe:

Dostikrat se zgodi, da uporabljajo študentje slovenščino samo, kadar rešujejo slovnične vaje, pogovarjati se po slovensko se jim zdi prevelik napor. S prijetnimi temami jih poskusimo zvabiti v pogovor.

Gradivo

Seznam vprašanj:

1. Kako po navadi potuješ (s kom, s čim ...)?
2. Kaj te na potovanju najbolj zanima:
 - narava, naravne znamenitosti (na primer gore, jezera, slapovi, gejzirji, vulkani, puščava, narodni parki ...),
 - kultura, umetnost (stara mesta, gradovi, ruševine, muzeji, galerije ...),
 - ljudje in njihov način življenja,
 - pustolovščine,
 - drugo (kaj)?
3. Kam bi šel na medene tedne?
4. Katerega potovanja se najbolj spomniš? Zakaj?
5. Ali si bil na potovanju kdaj v nevarnosti? Ali si se kdaj zelo prestrašil?
6. ... ? (*Dodaj svoje vprašanje.*)

Možna vprašanja na listkih:

- Ali si že kdaj potoval sam? (Kam, zakaj, kako je bilo ...?)
- Ali si že kdaj potoval z avtoštopom?
- Ali si že kdaj spal zunaj?
- Kateri kraj, kjer si prenočeval, se ti je zdel najbolj nenavaden?
- Ali si kdaj srečal kakšno nenavadno, zanimivo osebo?
- Ali si kdaj srečal kakšno slavno osebo?
- Katero je bilo tvoje najbolj pustolovsko potovanje?
- Kaj bi želel doživeti? O kakšnem potovanju sanjaš?
- Bi si želel potovati v veselje? Kam?
- V kateri kraj (deželo), v katerem si že bil, bi želel še enkrat potovati?
- Ali si se kdaj izgubil v tujem kraju?
- Ali so ti kdaj kaj ukradli?
- Ali si na potovanju kdaj zbolel (si zlomil roko ali nogo, dobil hud zobobol ...?)
- Ali si že kdaj videl bruhajoč vulkan, gejzir, ledenič ...? Katera naravna znamenitost se ti je najbolj vtišnila v spomin?

Martina Križaj Ortar

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje odločevalnih vprašanj.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke, na katerih so napisani "problemi" hotelskega gosta.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor izbere dva študenta, eden bo receptor, drugi pa močno prehlajen gost, ki ne more govoriti. Gost izbere en listek in se tako seznamti s sporočilom, ki ga mora — ker je brez glasu — z mimiko in drugimi nejezikovnimi sredstvi posredovati receptorju. Receptor mu zastavlja odločevalna vprašanja, pri tem pa mu pomagajo tudi vsi študentje. Ko receptor ugane, kaj gost želi, nastopita dva druga študenta z drugim "problemom". Dejavnost traja toliko časa, dokler niso na vrsti vsi študentje.

Gradivo

- Oprostite, pozabil sem številko svoje sobe.
- Jutri moram zgodaj odpotovati. Me lahko zbudite ob pol šestih?
- Rad bi oddal pismo. Kje je najbližja pošta?
- Mi lahko rezervirate dve vstopnici za operno predstavo Čarobna piščal? Rad bi sedel v prvi vrsti na balkonu.
- V moji sobi je veliko komarjev. Mi lahko kako pomagate?
- Ali je v mestu kakšen bazen? Je daleč?
- Tako moram odpotovati. Mi lahko pokličete taxi?
- Vaš hotel mi je zelo všeč: vse je čisto in mirno, ljudje so prijazni, le hrana je premastna.
- Mislim, da sem bolan, bolita me glava in grlo, imam vročino. Lahko pokličete zdravnika?

81 A + B = C

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Dopolnjevanje zisanega dialoga.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi dialog med osebama A in B, in sicer tako, da je na enem listu le besedilo, ki ga govoriti oseba A, na drugem pa le od osebe B.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli določenim študentom le besedilo osebe A, drugim pa le besedilo osebe B, ne da bi povedal, da gre za isti dialog. Naloga posameznega študenta je, da dialog dopolni, tj., če ima besedilo osebe A, dopiše besedilo osebe B in obrnjeno. Ko vsi končajo svoje delo, v parih preberejo nastale dialogue in jih primerjajo s prvotnim.

Gradivo

OSEBA A

A: Ja, Lucija! Ura je dve! Ja, zakaj pa nisi že zjutraj prišla v službo?

B: ...

A: Zakaj pa nisi telefonirala?

B: ...

A: Menda nisi šla v Kranjsko Goro gledat smučarske tekme? A?

B: ...

A: O! A res! Veš, zdelo se mi je, da sem te videla na televiziji pri športnih poročilih.

B: ...

OSEBA B

A: ...

B: Zelo mi je žal. Res. Avto se mi je pokvaril, potem mi je pa še vlak ušel.

A: ...

B: Saj sem, pa ni bilo nikogar v pisarni.

A: ...

B: Kaj? Smučarsko tekmo? Saj veš, da je Kranjska Gora zelo daleč.

A: ...

B: Smešno. Veš, ljudje mi večkrat rečejo, da imam dvojnico. Ravno včeraj ...

Vojko Gorjanc

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v
govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemско težišče:

Nadaljevanje besedila.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi "odrezano besedilo", tj. le začetni del krajšega avtentičnega besedila (npr. iz časopisa).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent napiše "nadaljevanje" oz. konec zgodbe. Sledi predstavitev rezultatov; pravi konec predstavi lektor kot enega izmed možnih konceptov.

Pripombe:

Ob tvorjenju besedila se spoznavajo različne kohezivne možnosti (pozaimljjanje, ponovitve istega leksema, sinonimne ponovitve ipd.), ki so lahko izhodišče za natančnejše ukvarjanje z npr. zaimki, medbesednimi razmerji ipd.

Gradivo

Pobegli bik

POSTOJNA, 5. julija - Policisti so včeraj zgodaj zjutraj intervenirali na parkirišču avtoceste na Ravbarkomandi, kjer je s parkiranega tovornjaka pobegnil bik.

Žival je nekaj časa divjala po parkirišču, nato pa je zašla v strm jarek, iz katerega so jo spravili šele s pomočjo vlečne službe AMZS.
(J. S.)

(Delo, 6. 7. 1995)

83 Ženitna ponudba

Marta Pirnat Greenberg

- Ciljna skupina:**
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:**
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:**
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje ženitne ponudbe po vzorcu.

Potrebni pripomočki:

Lektor izbere nekaj ženitnih ponudb iz časopisnih oglasov ali iz priročnika *Slovenska zvrstna besedila* (ur. J. Toporišič, V. Gjurin, Ljubljana 1981, str. 69).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje preberejo primer (lahko tudi več) ženitne ponudbe iz časopisa. Po tem vzorcu sestavijo ženitno ponudbo s svojim opisom in opisom/oznako osebe, ki bi jo želeli spoznati.

Gradivo

Mali oglasi

Samski moški, 33 let, 165, Primorec, resen, samostojen, mladostnega videza, brez obveznosti, želi spoznati žensko, staro do 33 let, po možnosti brez obveznosti, modernih nazorov, ki bi bila pripravljena preživeti letni dopust v Rovinju med 1. in 10. avgustom. Morda bova oba istih misli in želja - trajno prijateljstvo.

Šifra: "Poskusiva še enkrat".

Zelo razočarana, čustvena, vitka, (30/172), si želi spoznati prav tako nesrečnega temnolasca, dobrega plesalca, nekadilca, z vsaj višjo izobrazbo, za iskreno prijateljstvo. Je še kje kak Gorenjec, ki bi mi vrnil vero v ljudi in življenje?

Šifra: "SOS – ni več upanja v prihodnost".

Fant, star okrog 30 let, brez izkušenj v ljubezni, želi prek tega oglasa spoznati dekle do 35 let iz Ljubljane ali okolice, za preživljanje prostega časa.

Ponudbe pod: "Ne bo ti žal".

(Povzeto po: *Slovenska zvrstna besedila*, Ljubljana 1981, str. 69).

Gita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemko težišče:

Tvorjenje malega oglasa in govorjenega dialoga po telefonu.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi prazne listke (za vzorec lahko služi obrazec za mali oglas iz Salomonovega oglasnika).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli listke študentom. Vsak napiše svoj mali oglas. Lektor popravi morebitne napake, nato premeša listke in jih spet razdeli. Oglas, ki ga ima študent zdaj v roki, ga zanima in želi dobiti več podatkov. Zato "pokliče": *Halo, kličem v zvezi z oglasom .../Dober dan, zanima me .../Ali ste vi dali oglas ...?* Pisec oglasa se javi, sledi pogovor. Lektor lahko zapisuje pogosteje izraze na tablo.

Pripombe:

Preden se študentje lotijo pisanja, naj si ogledajo nekaj originalnih malih oglasov.

Gradivo

85 Halo, tu turistična agencija

Mateja Hočevar Gregorič, Nadja Volavšek

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Razumevanje propagandnega besedila in tvorjenje govorjenega dialoga po telefonu.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi prospakte slovenskih krajev, nekaj večjih kartonov, pisala (barvice ipd.).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli prospakte skupinam študentov. Študentje, ki predstavljajo turistično agencijo, prospakte pregledajo in izberejo en kraj/več krajev, ki ga/jih bodo "propagirali" turistom kot posebej privlačen kotiček Slovenije. Iz prospektov morajo znati razbrati najpomembnejše podatke in jih slovnično pravilno oblikovati, da jih lahko podajajo kot odgovor na turistova vprašanja. Pripravijo telefonski pogovor med turistom in turističnim delavcem. V drugem delu ure izdelajo reklamni plakat za izbrani kraj.

Pripombe:

- 1) Možna je različica, da eden od študentov navdušuje za določeni kraj ostale v skupini.
- 2) Dejavnost pripomore tudi k spoznavanju Slovenije.

Gradivo

MENINA REČICA OB SAVINJI

Camping Menina je zasebni kamp ob robu vasi Varpolje, 6 km oddaljen od Mozirja v smeri proti Ljubnemu. Meri 3,6 ha in ima 180 kampirnih mest v velikosti od 100 do 120 m². Družbenim srečanjem in prireditvam sta namenjena bife s teraso in klubski prostor.

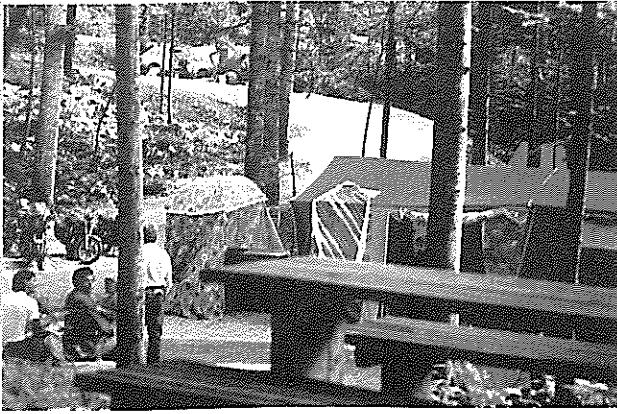
Kopanje je možno v manjšem jezeru in reki Savinji, ki je od kampa oddaljena 50 m.

Za otroke so na voljo pokrit peskovnik, tobogan, gugalnice in plezala. V kampu je na voljo namizni tenis, igrišče za mali nogomet in rokomet. V bližini so peščena tenis igrišča, šola za veslanje, okoli 1.000 kilometrov gozdnih poti za sprehanje in gorsko kolesarjenje. Številne domače gostilne nudijo dobro hrano.

Kamp je odprt od 1.6 do 1.9.
Informacije in rezervacije:

Camping Menina, Varpolje,
6333 Rečica ob Savinji,
tel. in fax: 06/3831/287
GOODWAY, Jaro Horvat,
Slovenija 5510, 61000 Ljubljana
(trenutno sezona)
tel.: 061/131-71-14, 131-71-46
fax: 061/131-71-86

ŠPIK

GOZD MARTULJEK

Avtokamp Špik v Gozd Martuljku je II. kategorije in se razprostira na 8 ha travnatih in gozdne površine. S svojo izjemno lego na nadmorski višini 750 m v dolini med Karavankami in Julijskimi Alpami, z ekskluzivnim pogledom na Martuljkovo skupino in Špik, je idealen knjig za počitek in izhodišče za številne sprehode in gorske ture.

V kampu Špik se gostom na voljo urejeni prostori za postavitev prikolice ali žitora, sodobne sanitarije, električni priključki, urejene poti, odprt letni bazen s toboganom, večnamensko igrišče za košarko in rokomet, odborka na mivki, tri tenis igrišča, baloničke, otroško igrišče, trgovina in dnevni bar ob bazenu.

Ponudbo dopoljuje izposaja gorskih koles in kajakov, diskoteka v hotelu Špik ter bližina Kranjske Gore, znanega turističnega središča.

Špik je kamp sredi nedotaknjene narave, v katerem lahko združite na prvi pogled nezadržljivo – mir in počitek z atraktivnim oddihom. Prijazni in gostoljubni ljudje, takovostna ponudba in na-

ravna lepota so porok, da boste postalili in ostali njegovi zvesti gostje.

Kamp je odprt od 1. 1. do 31. 12.
Informacije: Avtokamp Špik,
Gozd Martuljek, Jezerci 21,
64282 Gozd Martuljek,
tel.: 064/888-120, fax: 064/880-115

Petek, trinajstega 86

Mateja Hočevan Gregorić (Povzeto po: Deutsch Aktiv Neu, Lehrbuch 1A, Berlin etc. 1986.)

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje poročila po danem modelu.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi delovni model, tj. list iz rokovnika s spremljajočim besedilom o tem, kaj je določena oseba počela določenega dne, in Janezove enotedenske zapiske s koledarja (gl. gradivo).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje najprej preberejo vzorčno besedilo. Nato na podlagi Janezovih koledarskih zapiskov v parih tvorijo "poročilo". Če je čas, storijo isto še zase (ta teden, prihodnji teden).

Pripombe:

Dejavnost je možno uporabiti za delo v petek, lahko služi le za uvod v debato o vražah. Precej se ob tem nauči slovnice — glagolski časi, prislovna določila časa (npr. *v ponedeljek zjutraj, nato, potem, čez nekaj časa, hip zatem* itd.). Ker je besedilce rahlo humorno, študente pritegne.

Gradivo

PETEK, TRINAJSTEGA

Ob 8. uri je Janez vstal. Bil je precej utrujen. Nato je odšel v kopalnico.

Od 8^h do po 9^h je bil v kopalnici, nato se je oblekel.

15 minut pred 9. uro si je pričel pripravljati zajtrk; pri tem se je z nožem urezal v prst.

Od 9. do 10. ure je pil kavo (kava je bila voden), jedel žemlje (žemlje so bile trde) in bral časopis (same slabe novice).

Ob 10^h se je odpeljal v mesto. Za Tadejo je kupil cvetlice. Nato je čakal, da pride.

Čakal je od 11^h do 11.30. Takrat je Tadeja končno prišla, vendar je imela zelo malo časa.

Ob 12.40 se je Janez odpeljal spet domov. Na poti je izgubil denarnico.

Ob 14. uri je končno prispel domov. Bil je zelo zelo žalosten. Sedel je in začel pisati Tadeji pismo.

Ob 16. uri ga je poklicala Tanja ...

8^h VSTAL — UTRUJEN
SEL v KOPALNICO

8 - 8³⁰ KOPALNICA

8³⁰ - 8⁴⁵ OBLAČENJE

8⁴⁵ - 9⁰⁰ Zajtrk
UREZAL V PRST!

9⁰⁰ - 10⁰⁰ KAVA + ..
ZEMLJE + ..
ČASOPIS

10⁰⁰ V MESTO PO ROŽE
ZA TADEJO ♥!!

11⁰⁰ - 11³⁰ ČAKAL ♡!

11³⁰ TADEJA KONČNO PRIŠLA

11⁴⁰ ŽE ODŠLA!! 😕

11⁴⁰ - 12⁴⁰ SAM DOMOV

14⁰⁰ DOMA - KJE JE DENARNICA?!
IZGUBIL ?!
PISMO TADEJI

16⁰⁰ TANJA CB??

PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK	PETEK	SOBOTA	NEDELJA
Avto Pokaletjen!	8 ^h TELEFONIČNI AVTOHEMANKI	8 ³⁰ SEL po Arto	ZAVORN V MESTO	7 ⁴⁵ KLICALA Janež (GE SMI)	KAMNIK (oslik. STATO) PERIJETJICA	
2. UR 24 POZDNEVNO	11 ^h Arto ok!	IZGUBIL DENARNICO (GOZD)!!	KAMENA NEDOMAČKE	12 ⁰⁰ Tadeju V KINO		PRETELJ
→ AVTOHEMANKI!			5. Torek 12 ⁰⁰ "DOMOV			
		17 ^h PIATI Torek + 2 hrvi (RUMEN JAS)	18 ^h K STANI MAHI	18 ^h NEZ KOMPA		
				18 ^h SVOBODA		
					RESTAVRACIJA ŠESTICA	
					2.458 SIT	
				Tadej ni PELZLA		
		IZGUBIL TV				
		BELI POMAN (SUTE...)				

87 Intervju

Gita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje intervjuja na podlagi časopisnega članka.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študente v skupine (po 3 ali 4). Vsaka skupina pripravi vprašanja za intervju s tujim študentom slovenščine. Nato se soočita dve skupini. Ena skupina so novinarji, najšibkejši v skupini naj postavlja vprašanja (določi ga lektor), drugi mu pomagajo. V drugi skupini naj eden (spet najšibkejši) odgovarja, ostali mu pomagajo formulirati odgovore. Skupini se nato zamenjata (odvisno od časa). Po pogovoru naj "novinarji" intervju še zapišejo.

Prispombe:

- 1) Dejavnost je mogoče začeti z besedilom (gl. gradivo), ki vsebuje le odgovore intervjuvancev. Študentje poskusijo ugotoviti, katera vprašanja je postavil novinar, kar jim pomaga pri sestavljanju lastnih vprašanj.
- 2) Dejavnost je primerena za neizenačene skupine, posebno če so v skupini kakšni zelo tihi in nesamozavestni študentje. Ti ob podpori skupine laže spregovorijo.

Gradivo

MALA ANKETA

Je učenje slovenščine še vedno samo za Slovence?

LJUBLJANA, 1. februarja – Vsak dan, po štiri šolske ure, se učijo slovenščino. So državljeni drugih držav in jim je slovenščina drugi, tretji ali celo četrti tudi jezik, ki se ga učijo. Center za slovenščino pri Filozofski fakulteti v Ljubljani tudi letos organizira celoletno šolo slovenščine kot tujega jezika. Pravijo, da je zanimanja vedno več, prav tako kot je več razlogov, zakaj se tuji učijo našega jezika. Veliko jih ima slovenske prednike, prihajajo pa tudi drugi...

JENNY MILENIC, Združene države Amerike: »Moja mama je Slovenka, oče pa Hrvat, vendar smo doma govorili angleško. Pred leti nas je obiskala stara mama iz Tržiča. Na spominim se, kako dolgo je ostala pri nas, vendar vem, da me je naučila govoriti slovensko. V Sloveniji bom ostala eno leto in predvsem bi rada izpopolnila znanje slovenščine, potem se bom morda vpisala na študij farmacie. Slovenščina se mi zdi težka, predvsem skloni. Če pa primerjam San Francisco in Tržič, kjer stanujem zdaj, je Slovenija bolj svobodna. Ni me strah in grem, kamor hočem, tudi po noči.«

CAROLINE WINANI, Tanzanija: »Pred leti je oče v Ljubljani študiral medicino, spoznal mojo mamo in jo odpeljal v Tanzanijo. Seveda je bila mamina velika želja, da vidim Slovenijo, in tako sem tukaj. Stanujem v študentskem domu in se za zdaj učim samo slovenščino. Slovnična je težka in pogovarjam se s težavo. Velikokrat tudi ne ločim besed po spolu – zdi se mi, da je moškega, v resnicici pa je srednjega spola. Naslednje leto bom študirala farmacijo in mogoče, nekega dne, bom tudi delala tukaj. Želim si ostati, ker imam rada Slovenijo in njene ljudi.«

SCOTT BOYD, Združene države Amerike: »Tukaj sem z družino, ker bi rad Slovence učil o Bibliji. Povabil nas je pastor z Jesenic prek protestantske organizacije, ki ima svoje misjonarje na vseh celihah. V enem letu se moram naučiti slovenščino in zato obiskujem celoletno šolo. Zelo težko izgovarjam slovenske besede, najtežji pa se mi zdi nglas. Če besedo narobe naglasis, te nič ne razume. Mislim, da bomo dolgo ostali tukaj in všeč mi je tako. Rad imam slovenske gostilnice, naravo in šport. In zdi se mi, da imate pri vas veliko športnikov. Eden od njih sem tudi jaz.«

ELKE TSCHUTSCHER, Lichtenstein: »Velikokrat sem bila na počitnicah v Preddvoru, kjer imam sorodnike in od koder je doma moja mama. Želela sem primi seza daljši čas, ker mi je Slovenija všeč in ker bi rada znala jezik bolje, kot ga znam. Doma sem pustila službo in ko se vrnem, upam, da bom v novi uporabljata tudi slovenščino. Skloni mi sicer ne grejo najbolje, a imam že čas, da se jih naučim, saj bom tu še šest mesecov. Slovenija je večja od moje domovine in pokrajina je tako raznolika. Gore, more, ravnina – tukaj imate prav vse.«

VESA TAMMINEN, Finska: »Nisem Slovenec in nimam sorodnikov tukaj. Pred sedmimi leti sem na študentskem srečanju v Budimpešti spoznal Slovenko in zaradi nje sem danes tu, kjer sem. Seveda se moram naučiti njenega jezika, čeprav se še nisva odločila, kje bova pravzaprav živel. Mogoče ne bova ostala tukaj. Slovenščina se mi ne zdi tako težka, le sklonov je preveč in šumničke težko izgovarjam. Ko se bom dovolj dobro naučil jezika, bom poskusil najti službo. In potem, kar se bo zgodilo, se pač bo...«

STEFAN GUSTAVO PUSTA-VRH, Argentina: »Starši so se rodili v Sloveniji in se pred štridesetimi leti izselili v Argentinijo. Malo sem se že tam naučil slovensko, čeprav doma ponavadi govorimo španško. Ko je brat odšel v Slovenijo študirati slovenščino, sem ga obiskal. To je bilo 24. decembra in od takrat sem tukaj. Zame slovenščina ni ne težka ne lahka. Kot vsem drugim, tudi meni povzročajo največ težav skloni. Če bo šlo vse po načrtih, bom prihodnje leto in še nekaj let študiral marketing v Ljubljani. Za zdaj mi znači slovenščine tega še ne dopušča.«

TANIA SKOK

Gita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

● komunikacijskih vzorcev v

- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje govorjenega dialoga po telefonu in kratkih zapisanih obvestil.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke s predstavitvijo "problema" in preskrbi prazne listke.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi listek s predstavljenim "problemom". Po telefonu mora nekaj sporočiti (A) ali dobljeno sporočilo posredovati naprej (B). Tisti, ki želi nekaj sporočiti (A), začne pogovor: *Dober dan, tukaj ... Ali bi lahko govoril z ... Rad bi mu/ji sporočil, da ...* Študent, ki ima pravi listek (B), mora reagirati, se "po telefonu" pogovoriti in potem napisati sporočilo na listek.

Pripombe:

Študentom je treba dati dovolj časa, da razumejo svojo vlogo. V nekaterih skupinah bo najbolje, če lektor z nekom iz skupine odigra vzorčni dialog.

Gradivo

A

Telefoniraš mami. Hočeš ji povedati, da boš prišel pozno domov, ker se skupaj s sošočcem pripravljalna na test, ki ga boste pisali jutri.

Telefoniraš prijateljici. V petek je zanimiv koncert, rad bi, da bi šla skupaj na koncert. Vstopnice je treba kupiti čim prej, ker bodo verjetno razprodane. Želiš vedeti, ali bo šla na koncert.

S fantom sta bila zmenjena zvečer pred kinom, pa ne boš mogla priti, ker ... Pokliči ga in se opraviči.

Ostal si čisto brez denarja, pa moraš ... Telefoniraš očetu, ali bi ti lahko poslal nekaj denarja.

Prijatelja ni bilo na fakulteti in zdaj ne ve, da je izpitni rok prestavljen. Verjetno se uči kot zmešan. Pokliči ga in mu povej, da jutri ni izpita.

Prijatelj si je na smučanju zlomil nogo in leži v bolnici na Jesenicah. Nekdo ga mora priti iskat in ga odpeljati v Ljubljano. Pokliči njegove starše.

Pokvaril se ti je avto in ne veš, kaj bi naredil. Telefoniraš domov, ampak doma ni nikogar. Pokliči sosede.

Prijatelji grejo konec tedna na kolesarski izlet. Rad bi šel zraven, pa imas zelo slabo kolo. Mogoče bi ti brat posodil svoje gorsko kolo. Pokliči ga in ga vprašaj.

B

Brat telefonira da bo prišel pozno domov. Staršev še ni, ti pa odhajaš od doma. Pusti jima sporočilo.

Telefonira sestrin prijatelj. Rad bi vedeł, ali bi šla ona z njim na koncert. Sestre ni doma, mora ga poklicati, ko pride. Pusti ji sporočilo.

Sinovo dekle telefonira, da ne bo prišla na zmenek. Pustite sinu sporočilo.

Kliče brat, ki študira v Ljubljani. Telefonira, ker potrebuje denar. Napiši sporočilo za očeta ali mamo.

Sinov kolega telefonira in sporoča nekaj v zvezi z izpiti. Napišite sinu sporočilo.

Bratov prijatelj je poklical in povedal, da si je brat zlomil nogo in ga je treba iti iskat. Napiši sporočilo za starše, preden odideš od doma.

Sosedova hčerkka kliče, da je obtičala na cesti, ker se ji je pokvaril avto. Kakšno sporočilo boste pustili sosedom?

Brat tvojega fanta telefonira, ker si želi sposoditi gorsko kolo. Ampak tudi vidva s fantom sta razmišljala o izletu s kolesi. Fanta ni doma, napiši mu sporočilo, preden tudi ti odideš od doma.

89 Besede — besede — besede

Gita Vuga

- začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

- individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

- uzavreščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemško težišče:

Tvorjenje koherentnega besedila na podlagi nekaj besed.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke z besedami/besednimi zvezami iz besedila obravnavane lekcije.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi listek z eno besedo ali besedno zvezo. Uporabiti jo mora v povedi, ta pa se mora navezovati na predhodno poved (prvo pove lektor, potem se študentje sami odločijo, kdaj se bodo vključili). Vsak študent ponovi celo "zgodbo", preden nadaljuje. Če se je z dano besedo/besedno zvezo težko vključiti v "zgodbo", lahko študent za "mašilo" pove še dodatno poved ali dve.

Pripombe:

Dejavnost je primerna za vse stopnje znanja, zahtevnost je precej odvisna od prve povedi.

Gradivo

Starši – denar – sosedje – čistiti – hrana – peljati na sprehod – stanovanje – hiša – rojstni dan ...

Lektor: Anka si je zelo želela psa.

Iskati – garsonjera – enosobno stanovanje – opremljen – oglas – telefonirati – ogledati si – lastnik – predplačilo – najemnina – stroški ...

Lektor: Jože je kupil Oglasnik.

Darka Tepina**Ciljna skupina:**

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Opisovanje osebe po spominu.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi za vsakega študenta po eno sliko/fotografijo osebe.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi sliko osebe in si jo lahko ogleduje eno minuto. Potem sliko obrne (ali pokrije) in osebo na sliki pisno opiše po spominu, kot bi policistu opisal tatu. Nato študentje sedejo v pare: en študent je policist, ki sprašuje, kakšen je bil tat, drugi študent pa mu odgovarja. Potem vlogi zamenjata, tako da vsak študent opiše svojo osebo. Na koncu si izmenjajo slike in primerjajo svoje opise z osebo na sliki.

Gradivo

91 Malo drugačen pogovor

Mateja Hočevar Gregorič

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje pogovora.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi fotografije iz časopisa ali knjige, na katerih so živali, ljudje itd., ki se pogovarjajo.

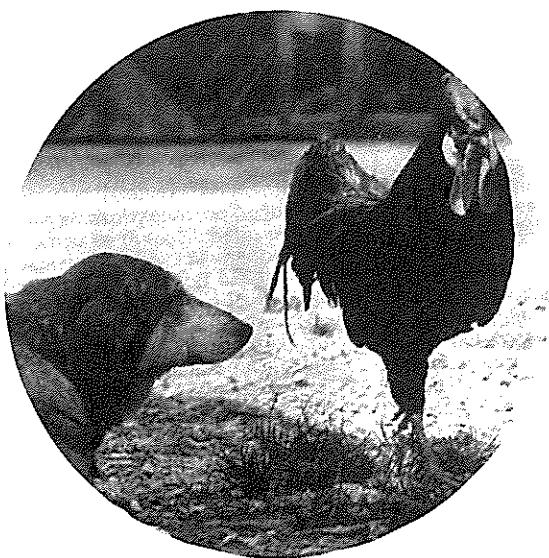
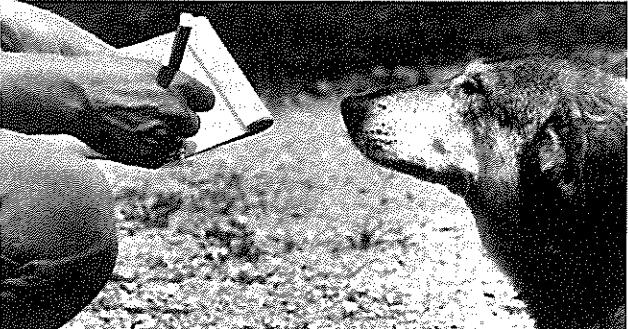
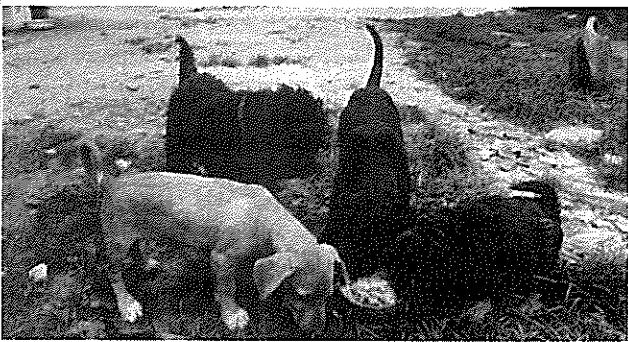
Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje v parih oblikujejo pogovor za vsako fotografijo posebej. Pri tem skušajo biti čim bolj duhoviti. Nato tvorjena besedila predstavijo kolegom.

Pripombe:

- 1) Kot sprostitvena igra je dejavnost uporabna na vseh stopnjah, tudi pri začetnikih.
- 2) Če je skupina "prožna", je mogoče dialoge tudi uprizoriti.

Gradivo

Adriana Krstič

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje reklamnega slogana.

Potrebni pripomočki:

Lektor izbere reklamo iz časopisa/revije in ji odreže fotografijo.

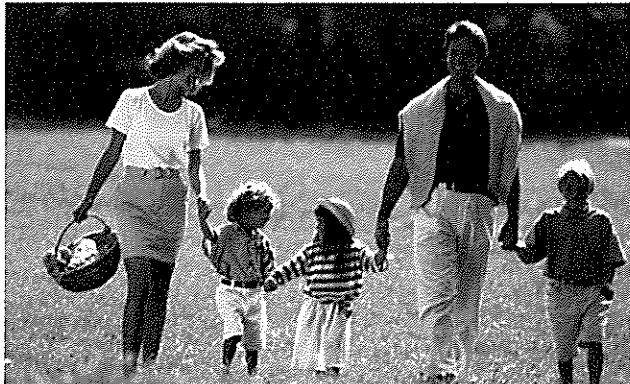
Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov dobi fotografijo iz iste reklame. Najprej mora ugotoviti, kateri izdelek se reklamira, nato pa napisati slogan in ga predstaviti kolegom. Na koncu lektor pokaže originalno reklamo. Sledi pogovor.

Pripombe:

Možno je delo v skupinah. Pri izpopolnjevalcih lahko lektor vodi diskusijo o smiselnosti reklam, njihovem zavajanju, agresivnosti, duhovitosti ipd.

Gradivo

Koraki v varno življenje.

So trenutki, ko pomisliš ... Ali bo trajalo? Ali bo življenje prijazno z mano in mojimi? So trenutki, ko znaš mirno pogledati v čas, ki prihaja. Brez strahu, brez tesnobe. Ker veš, da lahko vsaj malo zanesljivosti zagotoviš sam. S premišljeno naložbo morda ne moreš preprečiti nepredvidljivega, lahko pa omiliš njegove posledice. Življenjsko zavarovanje je takšna naložba. Je začetek preudarne skrbnosti. Do sebe in do svojih. Mnogi se zato življenjsko zavarovanje odločijo takrat, ko pridejo otroci, saj z njihovim zvezdavim pogledom postanejo pomembne odraslost, skrbnost, odgovornost.

93 Kuharski recept

Martina Križaj Ortar

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemско težišče:

Tvorjenje kuharskega recepta.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta listek, na katerem piše ime jedi, ki jo bo "moral" pripraviti. Najbolj enostavno je, da polovica študentov pripravlja eno (npr. *palačinke*), druga pa drugo jed (npr. *polpete*).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi listek z imenom jedi, vendar ga ne sme pokazati svojemu sosedu, saj bo ta moral kasneje uganiti prav to ime. Na list papirja napiše sestavine, potrebne za pripravo te jedi. Nato študenta soseda zamenjata svoja lista s seznamom sestavin in poskušata ugotoviti, katero jed je moral partner skuhati. Za domačo nalogo napiše vsak študent kuharski recept za tipično jed svoje dežele/pokrajine/družine.

Gradivo

Ljubezenska zgodba 94

Gita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- skupinska
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje pisne pripovedi.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi list papirja za vsak par študentov.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov dobi list papirja, na katerega (na)piše ljubezensko zgodbo. Najprej napišejo, *kdo je ona*. Ko je videti, da so to napisali, lektor prekine pisanje in pari zamenjajo liste — torej nadaljujejo zgodbo sosednjega para. Popravijo morebitne napake in napišejo, *kdo je on*. Sledi vnovična zamenjava listov: *kje in kako sta se spoznala*. — Spet zamenjava: *kaj se je zgodilo potem*. — Spet zamenjava: kako se je zgodba končala. Študentje nato preberejo vse zgodbe. Če je možno, jih lektor fotokopira in popravi napake. Popravljene zgodbe obesi na steno.

Pripombe:

Primerno tudi za izpopolnjevalno skupino.

Gradivo

95 Zgodovina naše skupine

Gita Vuga

(Prirejeno po: Jill Hadfield, Classroom Dynamics, Oxford 1992.)

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- skupinska
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemско težišče:

Tvorjenje poročila.

Potrebni pripomočki:

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi nalogo, da ugotovi, kaj se je komu iz skupine dogajalo v določenem letu v preteklosti. Na liste napišejo letnice - začnejo s preteklim letom in "gredo nazaj", npr. 1995, 1994, 1993 ... En študent naj obdela npr. tri leta. Sprašuje sošolce: *Kaj se je tebi zgodilo leta ...? Kje si bil/kaj si delal/se spomniš česa posebnega?* Zapiše si zanimivosti. Na koncu študentje s pomočjo lektorja napišejo zgodovino skupine in jo obesijo na steno.

Pripombe:

Namen dejavnosti je tudi ustvarjati oz. utrjevati občutek pripadnosti skupini.

Gradivo

Mateja Hočvar Gregorič

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Definiranje.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi kakih 30—40 lističev s poimenovanji za en prostor (npr. *dnevna soba, parkirišče, mesnica, slaščičarna, podstrešje* itd.).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Eden od študentov dobi v roke prvi listek s poimenovanjem določenega prostora. Njegova naloga je, da prostor čim natančneje opiše, ne da bi seveda omenil njegovo ime, naloga ostalih pa je, da čim hitreje ugotovijo, za kateri prostor gre (lažje: *To je prostor, kjer se prodaja meso.*, težje: *To je prostor, kjer se prodaja vrsta hrane, iz katere skuhamo juho.*). Vsak študent na ta način predstavi npr. pet prostorov.

Pripombe:

Začetniki s to dejavnostjo pridobivajo besedni zaklad in osvojijo nekaj besedotvorja (med manj znane besede sodijo npr. *čebelnjak, rastlinjak, pristanišče* itd.).

Gradivo

97 Leksikon

Darka Tepina

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Poimenovanje definiranega.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi primer definicije in listke, na katerih so napisane ali narisane vrste hrane. Preskrbi tudi leksikon/enciklopedijo in Slovar slovenskega knjižnega jezika.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom, ki so v skupinah (po 3—5 oseb), listke, na katere napišejo (svojo) definicijo določene vrste hrane. Lahko si pomagajo tudi z leksikonom/enciklopedijo in s SSKJ. Nato vsaka skupina svojo definicijo prebere, a brez razlaganega pojma, drugi pa morajo ugotoviti, kaj je razlagani pojem.

Pripombe:

Z izbiro zahtevnejše teme oz. zahtevnejših definicij je dejavnost uporabna tudi za izpopolnjevalce.

Gradivo

Rastlina z debelim, okroglim ali ovalnim zelenim plodom, ki ima rdeče meso (je lubenica).

Cita Vuga**Ciljna skupina:**

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- skupinska
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje dialoga.

Potrebni pripomočki:**Kratek opis poteka dejavnosti:**

Lektor pove študentom, da se je včeraj med 8. in 9. uro zvečer zgodil rop. Ukradli so ... (lahko teste za zaključni izpit ali pa vrečo denarja). Roparja sta bila dva in osumljeni so študentje ... (npr. celoletne šole, poletne šole slovenskega jezika). Študentje se razdelijo v pare in si v 5 minutah poiščejo alibi: Kje sta bila študenta včeraj v tem času, kaj sta delala (čim več podrobnosti). Potem en študent iz para odide ven, drugega pa ostali zaslišujejo (kje je bil, s kom, kakšen je bil prostor ...), nato študentje postavijo ista vprašanja še študentu, ki se vrne v sobo. Morebitna neskladja pomenijo sumljiv alibi. Na koncu ugotovijo, kdo ima najboljši alibi.

Pripombe:

- 1) Če je število študentov neparno, lahko pustimo eno trojko ali pa je neparni sodnik, ki bo vodil zaslisanje. Ob pomoči lektorja naj si pripravi tehtna vprašanja.
- 2) Dejavnost je primerena za konec začetnega tečaja. Uporabimo jo, kadar želimo dvigniti delovno vnemo (dan po ekskurziji, kakšen petek ...) ali pa pri tihih študentih z malo samoiniciativo.

Gradivo

99 Najljubši

Martina Križaj Ortar

- Ciljna skupina:
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v
 - govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemko težišče:

Utemeljevanje odločitve.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi seznam podpomenk k nadpomenki poklici/države/jeziki/značajske lastnosti ipd.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent mora s seznama najprej izbrati pet podpomenk, in sicer pri poklicih tiste, ki bi jih ali najraje opravljal ali jih nikoli ne bi opravljal ali so po njegovem mnenju najbolj cenjeni/nevarni, pri državah tiste, v katerih bi ali rad živel ali nikoli ne bi živel, pri jezikih tiste, ki bi jih rad znal ali se mu zdijo pretežki, pri značajskih lastnostih tiste, ki so lastnosti dobrega učitelja/zdravnika/politika/prodajalca/šoferja/moža/žene/prijatelja/staršev itd. Nato študent poišče kolega/kolege, ki je izbral/so izbrali (približno) iste podpomenke. Ta dva oz. ti nato v pogovoru utemeljijo tako izbiro. (Če študent ne najde partnerja, utemeljitev pripravi sam.) Sledi poročanje parov/skupin/posameznikov o izbiri in razlogih zanjo.

Gradivo

POKLICI

frizer	pek
inženir	strojevodja
novinar	duhovnik
slikar	prodajalec
šofer	pevec
kipar	delavec
direktor	prevajalec
kmet	odvetnik
kuhar	sodnik
natakar	zdravnik
pisatelj	medicinska sestra
poštar	elektrikar
čistilec	rudar
pevec	zidar
policist	fotograf
pesnik	računovodja
čevljar	politik
krojač/šivilja	učitelj
dimmikar	vzgojitelj
mesar	igralec
vratar	tajnik

JEZIKI

madžarščina	ambiciozen
angleščina	bogat
bolgarščina	boječ
češčina	razumski
danščina	dolgočasen
slovenščina	grob
portugalščina	klepetav
francosčina	len
ruščina	ljubosumen
nemščina	urejen
albanščina	nesramen
hrvaščina	odkrit
italijanščina	zaupljiv
grščina	požrešen
makedonščina	preprost
srbsčina	pričen
turščina	čustven
poljščina	romantičen
švedščina	skromen
romunščina	sumničav
nizozemščina	
slovaščina	
arabščina	

LASTNOSTI

točen	trmast
pošten	živahan
olikan	počasen
pravičen	previden
prijazen	dobrodušen
domišljav	jezen
tih	natančen
umirjen	močan
nagajiv	zanesljiv
pogumen	

Starši : otrok 100

Cita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Argumentirano izražanje lastnega mnenja in izpodbijanje mnenja sogovorca.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke z nalogami.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli listke z nalogami in da študentom 5—10 minut časa, da se pripravijo na pogovor. Nekdo glasno razloži svoj problem (npr. *Moj otrok hoče pustiti solo ...*). Tisti, ki ga to zadeva, se odzove in pove svoje razloge za to. Sledi dialog, vsaka stran zagovarja svoje stališče, vendar poskušata najti rešitev ali kompromis. Če vidimo, da do skupne rešitve ne bosta prišla, povabimo še ostale, naj pomagajo z nasveti.

Gradivo

Vaš sin (hči) želi kupiti motor. Seveda vas skrbi in bi ga (jo) od tega radi odvrnil. Kako ga (jo) boste prepričali?

Star(a) si 18 let in si želiš kupiti motor. Starši nasprotujejo. Prepričaj jih. (Varčeval(a) si denar, od nekdaj si si želel(a) motor ...)

Vaš sin (hči) je ravnokar naredil(a) vozniški izpit in bi rad(a) vozil(a) vaš avto. Seveda se bojite za sina (hčer) in tudi za avto. Poskusite ga (jo) prepričati, da pravzaprav ne potrebuje avta, da so ceste nevarne ...

Ravnokar si naredil(a) šoferski izpit in bi rad(a) vozil(a) družinski avto. Poskusni prepričati očeta, da ti ga bo posodil.

Vaš sin (hči) se želi odseliti od doma. Star(a) je šele 18 let. Rajši bi videli, da ostane še nekaj časa pri vas. Poskusite ga (jo) prepričati.

Star(a) si 18 let in se želiš odseliti od doma. Starši niso navdušeni nad twojo odločitvijo. Poskušaj jim razložiti svoje razloge in jih prepričati.

Ste zaskrbljena mama. Vaš 20-letni sin (hči) želi pustiti študij in iti v službo. Poskusite ga (jo) prepričati, naj študij dokonča.

Star(a) si 20 let. Želiš se osamosvojiti, zato boš pustil(a) študij in se zaposilil(a). Starši nasprotujejo twoji odločitvi. Poskusni jim razložiti svoje razloge in jih prepričati.

Vaš otrok si je vtepel v glavo, da hoče imeti psa. Poskušajte ga prepričati, da psa v stanovanju ne morete imeti.

Počutiš se osamljenega (osamljeno) in bi rad(a) imel(a) psa. Sam(a) bi skrbel(a) zarj. Starši misljijo, da pes ni za v stanovanje. Poskusni jih pregovoriti.

Slišali ste, da je vaš otrok kadil marihuano. Zelo vas skrbi. "Otrok" je star šele 17 let. Morate se pogovoriti z njim.

Starši so ugotovili, da si kadil(a) marihuano, in se zdaj bojijo, da boš postal(a) narkoman(ka). Poskusni jim razložiti, zakaj se je to zgodilo.

101 Družinski prepir

Mateja Hočvar Gregorč

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Izražanje in utemeljevanje lastnega mnenja ter izpodbijanje mnenja sogovorca.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi opise različnih vlog in seznam možnih tem za prepir.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom liste z opisi vlog (če je potrebno, razloži morebitne neznane besede) in določi temo prepira. Študentje se nato sami odločijo, koga bi "odigrali". Če je udeležencev več, vloge menjajo.

Gradivo

Osebe:

OČE: Star je 51 let, nezaposlen, nikjer ne najde dela. Želi si kupiti majhno vrstno hišo v bližini mesta, da bi laže našel zaposlitev. Ne mara rockerjev in divje glasbe. Obožuje dobro hrano.

MAMA: Stara je 45 let, po poklicu gospodynja, popoldne dela honorarno kot čistilka. Zanima jo politika, rada ima svoj vrt in ljudi v okolici. Na volitvah je izbrala zelene.

ANDREJ: Star je 19 let, obiskuje srednjo šolo za avtomehanike, ljubi motorje, rock in 15-letno Sonjo. Rad bi se poročil in se odselil. Je proti vsemu, posebej proti ljudem, starim več kot 40 let. Hoče pustiti šolo in postati avtomobilski dirkač.

MOJCA: Ima 17 let, obiskuje gimnazijo. Pogosto ima probleme z učitelji in to leto bo verjetno ponavljala razred. Zelo lepa je, zato bi rada postala manekenka. Letošnje poletje si želi z avtoštopom v Afriko.

DEDEK: Star je 72 let, osivel, precej pozabljen. Želi napisati oporočko, ker meni, da bo kmalu umrl. Je zelo skopuški. Ves dan presedi pred televizorjem.

Teme:

1. Načrti za letni dopust
2. Kosilo
3. Zamenjava stanovanja
4. Disko
5. Brezposelnost
6. Zmanjšanje žepnine

Igranje vlog 102

Nataša Pirih

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje govorjenega besedila v različnih okoliščinah.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi listke s predstavitvijo okoliščin in vloge, ki jo mora posameznik v njih odigrati.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom listke, na katerih so predstavljene vloge in okoliščine, v katerih naj bi se te vloge odigrale. Na podlagi teh predstavitev najdejo študentje svoje partnerje (našli naj bi se npr. *natakar, 1. gost, 2. gost; zdravnik, medicinska sestra, 1. pacient, 2. pacient; uslužbenec v turistični agenciji, 1. stranka, 2. stranka*). Ko se skupine tako oblikujejo, se pripravijo (lektor jim pri tem pomaga) in odigrajo svojo vlogo.

Pripombe:

Nalogo se lahko olajša z že danimi vzorci, ki naj bi jih študent pri igranju svoje vloge uporabil, za višje nadaljevalce pa oteži zgolj z navedbo vloge in okoliščin.

Gradivo

I. V ambulanti

1. Ste pacient. Že nekaj časa se slabo počutite: boli vas glava, imate vročino, ne spite dobro. Bojite se, da ste hudo bolni. Sprašujete, kaj naj naredite.

2. Ste pacient. Pri telovadbi ste si poškodovali roko. Zelo vas boli, zato ste nervozni. Čim prej bi radi dobili kakšno zdravilo proti bolečinam.

3. Ste zdravnik. Imate zelo veliko dela, utrujeni ste. Sprašujete, odgovarjate, dajete nasvete.

4. Ste medicinska sestra. Sedite pred zdravnikovo ordinacijo. V računalnik vpisujete pacientove podatke. Mirite paciente v čakalnici, ki so naveličani dolgega čakanja.

II. V turistični agenciji

1. Delate v turistični agenciji. K vam hodijo različni ljudje. Ste zelo prijazni, radi jim svetujete in pomagate.

2. Prišli ste v turistično agencijo. S svojo družino bi šli radi za en teden na smučanje. Sprašujete, kam, kdaj, kako bi lahko šli, koliko bi to stalo ...

3. Ste v turistični agenciji. S svojim vnukom bi šli radi na morje, v hotel. Radi imate mir, dobro hrano, sobo s pogledom na morje. Cena seveda ne sme biti visoka.

4. Prišli ste v turistično agencijo. Svojo ženo bi radi presenetili: za rojstni dan bi ji podarili potovanje v kakšno eksotično deželo. Zanima vas, kam, kdaj in kako bi lahko odpotovali.

III. V kavarni

1. Ste starejši gospod, ki je prišel dopoldne v kavarno. Radi bi prebrali nekaj tujih časopisov in revij. V kavarni jih nimajo, zato se jezite na natakarja.

2. Ste natakar v kavarni. Zelo ste prijazni in vljudni. Z gosti se nikoli ne prepirate.

3. Ste mlajši moški. Prišli ste v kavarno, kjer hočete kaditi. V kavarni pa je kajenje prepovedano.

4. Ste starejša gospa, ki se je v kavarni dogovorila za srečanje s svojo prijateljico. Zdaj jo čakate. Pijete kavo, jeste torto. Dolgčas vam je, zato se hočete pogovarjati z natakarjem in drugimi gosti.

103 Vaje v slogu

Ina Ferbežar

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinali
- frontalna

Cilj dejavnosti:
uzavesčenost
 komunikacijskih vzorcev v
 govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje besedila ob upoštevanju zvrstnosti.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsak par študentov isto "razrezano" besedilo.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov "razrezano" besedilo najprej uredi, nato pa ga pisno spremeni tako, da izbere drugega pripovedovalca (npr. mladenič/starejša gospa/voznik avtobusa/sopotnik/telefon) ali/in drug slog (npr. nastopajoče osebe so vladne/prepirljive), lahko pa tudi drugo besedilno vrsto (npr. pesem/komedija/tragedija). Skratka, študentje naj bodo čim bolj izvirni. Tako spremenjeno zgodbo par predstavi/odigra drugim parom.

Pripombe:

Dejavnost je primerna za vse stopnje znanja; delo lahko poteka tudi v skupinah.

Gradivo

Ko se eden izmed sedežev sprazni, se mladenič usede nanj, na kolena pa si položi rdeči telefon.

Fant dvigne telefonsko slušalko, jo ponudi najbolj radovednemu sopotniku in reče: "Za vas je, gospod."

Neki mladenič stoji na avtobusni postaji in čaka avtobus.
Ravnokar je kupil budilko in jo spravlja v torbo.

(Navita budilka v torbi) nenadoma zazvoni. Ljudje gledajo in pričakujejo ...

S sabo ima tudi rdeč telefon, ki ga nese popravit.

Stopi na avtobus. Na njem je velika gneča. Ljudje se prerivajo in gledajo telefon in fanta.

(Povzeto iz: Milena Blažič, *Kreativno pisanje*, Ljubljana 1992.)

Ina Ferbežar

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Raba frazemov v besedilih.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi besedilo, v katerem manjkajo frazemi (njihov seznam je priložen) in preskrbi Slovar slovenskega knjižnega jezika.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Posamezni študentje najprej s pomočjo SSKJ razložijo pomen v seznamu navedenih frazemov in nato z njimi zapolnjujejo prazna mesta v besedilu tako, da dobijo smiselnou zgodbo. Besedilu določijo (duhovit) naslov. Frazeme nato prevedejo še v svoj jezik (po navadi dobesedni prevodi izpadejo smešno). Sledi skupen pregled rešitev in pogovor o podobnosti/različnosti frazemov v različnih jezikih.

Pripombe:

Dejavnost je mogoče izvesti tudi v parih (še zlasti zaradi števila slovarjev); najbolje je, da oba študenta govorita isti materni jezik.

Gradivo

Lipe in Cene sta skupaj _____, to pomeni, da sta skupaj hodila v šolo.

Bila sta kot _____. Lipe je _____ matematiko, Cene pa je znal govoriti kot _____, zato sta si zmeraj _____, kadar je bilo treba.

Učitelj matematike je nekoč poklical Ceneta k tabli.

“Če imaš kaj _____, boš tolle enačbo zlahka rešil,” je reklo.

Cene seveda ni znal. Molčal je kot _____ in si _____, medtem ko je čakal, da mu bo Lipe pomagal. Ta si je seveda zelo prizadeval, pa ga je pri tem videl učitelj.

Učitelj, _____, je dal Lipetu cvek. Ta si je seveda zelo prizadeval, pa ga je pri tem videl učitelj.

Učitelj, _____, je dal cvek Lipetu, Ceneta pa poslal nazaj v klop, zato je Lipe zadevo komentiral nekako takole:

“_____.” Cene pa je za spremembo _____.

Fanta sta zmeraj _____ in nagajala sošolkam, ki so bile pridne kot _____. Zato sta večkrat slišala: “_____!” Jasno, kaj pametnejšega od njih tako nista pričakovala — še en dokaz več, da imajo punce _____.

Ko sta bila starejša, sta se oba _____ v isto punco. Ta je postala zanju _____ in zaradi nje sta si pozneje nemalokrat _____.

Nič več nista bila prijatelja in tudi pomagala si nista več: malo iz maščevanja, v glavnem pa zato, ker so dolgočasni učitelji ves čas ponavljali:

“_____.” In to bi utegnilo biti celo res.

“Ja, ja, _____,” je lepega dne reklo Cene, obesil _____ in si našel drugo punco.

zbijati neslane šale

guliti šolske klopi

beliti/razbijati si glavo

skočiti si v lase

priskočiti (komu) na pomoč

obesiti šolo na klin

imeti slamo v glavi/imeti prazno glavo

imeti kaj soli v glavi

imeti (kaj) v malem prstu

držati jezik za zobmi

molčati kot grob/riba

govoriti kot dež/kot strgan dohtar

biti priden kot čebela/mravlja

biti kot rit in srajca

jabolko spora

človek stare šole

Dobrota je sirota.

Vsaka šola nekaj stane.

Pojdi se solit!

Kar se Janezek nauči, to Janez zna.

1050 besednih družinah

Ina Ferbežar

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Tvorjenje besedila iz besed, ki imajo isti koren.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi kratko besedilo, v katerem je veliko besed, ki pripadajo isti besedni družini, in preskrbi Slovar slovenskega knjižnega jezika.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor študentom najprej narekuje besedilo in nato preveri pravilni zapis. Nato študentje v skupinah (po 3—4) v besedilu podčrtajo besede, ki pripadajo isti besedni družini, in jim s pomočjo SSKJ določijo pomen. Potem sami tvorijo besedilo s čim več besedami izake druge besedne družine, npr. *znanstvenofantastično zgodbo ali potopis sanjske vož... z vesoljskim voz... po nebesnem voz....*

Gradivo

POTOVANJE NA KONEC SVETA

Miha je vzel pot pod noge. Pravočasno je moral priti na potovalni urad. Za potovanje na konec sveta so zbirali zadnje prijave. Imel je nekaj težav zaradi starega potnega lista, a se je vse srečno izteklo. Kupil si je novo potovalko. Spotoma je obiskal tetu Heleno, ki je zmeraj rada poslušala zgodbe o popotnikih. Dobil je nekaj koristnih napotkov. Teta je Mihi odsvetovala cijazenje na konec sveta s potniškim vlakom, pa jo je potolažil, da se z vlakom niti v Kropo ne da pričipovati. /.../

Na potovanju po belem svetu se je Miha seznanil z raznimi potniki in potnicami. Prazna potovalka mu je bila samo še v napoto, zato jo je obesil na neki kažipot in odpotoval dalje. Ni znano, koliko denarja je rabil za potnino, in tudi ne, koliko časa je preživel s pol klobase, ki jo je dobil od tete za popotnico. Videl je Čičarijo in Popokatepetel in se nekega dne dobre volje vrnil v domači kraj.

(Pridelano po: Berta Golob, *Dežela slovničarja*, Ljubljana 1992.)

Leksikalna vaja 106

Vesna Požgaj Hadži

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
 uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemko težišče:

Vstavljanje izpuščenih besed v daljšem besedilu.

Potrebni pripomočki:

Lektor izbere reklamno besedilo in ga prepiše tako, da izpusti npr. vsako šesto besedo.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje v parih poskušajo zapolniti manjkajoče besede v besedilu. Sledi skupni pregled in komentar dopisanih besed. Za domačo nalogo tvorijo študentje lastno reklamo (npr. za čistilno sredstvo, vezalke za čevlje, alarmno napravo).

Pripombe:

Glede na težavnost besedila se lektor odloči za to, katere besede bodo izpuščene (npr. vsaka 8., 6., 5. ali 3., vštevši predloge in veznike). Lahko pa iz besedila izloči določeno besedno vrsto, npr. predloge, pridevниke ali glagole.

Gradivo

25 let Christovih izkušenj pri _____ avtomobilov se potruje tudi v _____ Kompasa Herta v Ljubljani: že _____ kot 120.000 opranih avtomobilov v _____ dni. V neprekinitno odprtji (24 _____ na dan sedem dni v _____) pralnici so to lahko dosegli _____ zato, ker je Christova portalna _____ delovala brezhibno in zagotavljala visoko _____ pranja. Prepričani smo, da bodo _____ nove Christove avtopralnice, ki prihajajo _____ Slovenijo, enako učinkovite in da _____ zadovoljni z njihovo učinkovitostjo. Da _____ to dosegli v še večjem _____, so pri Christu razvili revolucionarno _____: krtače za bočno pranje se _____ po obliki avtomobila in s tem zagotavljajo še bolj učinkovito pranje.

25 let Christovih izkušenj pri pranju avtomobilov se potruje tudi v avtopralnici Kompasa Herta v Ljubljani: že več kot 120.000 opranih avtomobilov v letu dni. V neprekinitno odprtji (24 ur na dan sedem dni v tednu) pralnici so to lahko dosegli tudi zato, ker je Christova portalna avtopralnica delovala brezhibno in zagotavljala visoko učinkovitost pranja. Prepričani smo, da bodo tudi nove Christove avtopralnice, ki prihajajo v Slovenijo, enako učinkovite in da boste zadovoljni z njihovo učinkovitostjo. Da bi to dosegli v še večjem obsegu, so pri Christu razvili revolucionarno novost: krtače za bočno pranje se upogibajo po obliki avtomobila in s tem zagotavljajo še bolj učinkovito pranje.

Zastopnik in uvoznik:
Tehnouinion
Ljubljana
Vošnjakova 2
tel. 061 320-855

107 Sestavimo zgodbo

Ljubica Črnivec

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemško težišče:

Tvorjenje besedila s posebnim ozirom na besedni red.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi primerno predelano znano besedilo (v tem primeru S. Pregl, *Arjan je bolan*, gl. dejavnost 68) v obliki "geselskih besed".

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi predlogo, ki jo mora "opremiti s slovnico" tako, da bodo nastale povedi danega besedila v pretekliku. Pozoren mora biti predvsem na naslonski niz in njegov položaj, siceršnji besedni red pa je že dan z zapisanimi zaporedji besed. — Tako dobljeno besedilo študentje med seboj primerjajo in s pomočjo lektora odpravijo morebitne dvome oz. napake.

Pripombe:

- 1) Za predlogo naj bo obnova znanega besedila, da besedni zaklad študentom ne bi povzročal dodatnih težav.
- 2) Dejavnost je mogoče opraviti tudi v paru in na različnih stopnjah znanja. Nižjim stopnjam olajšamo delo s slovničnimi informacijami v oklepajih, npr. on (3), če mora stati zaimek v dajalniku ipd.

Gradivo

Arjan

Arjan * iti * na * dvorišče

Tam * čakati * on * prijatelji

Oblečen * biti * v * rdeč * puli * in * rdeč
* dokolenke

Vendar * Arjan * ne ostati * dolgo* na *
dvorišče

Kmalu * iti (on) * domov, * ker * ne
počutiti se * dobro

Mamica * potipati * on * čelo * in *
ugotoviti, * da * imeti (on) * vročina

Morati (onadva) * k * zdravnica
* V * zdravstveni * dom * peljati se
(onadva) * z * avtobus

Zdravnica * hitro * ugotoviti, * da * imeti *

deček * rdečke

Mali * pacient * popraviti si * puli * in
dokolenke * in * pokimati

Takrat * očka * biti * na * služben *
potovanje

Takoj ko * vrniti se (on) * domov, * stopiti
* k * Arjan

Vprašati (očka) * on, * kaj * on * biti

Arjan * ne moči * spomniti se

Naenkrat * zagledati * dokolenke in puli *

in spomniti se

"Očka, * zelenke * imeti (jaz)"

() Besedo izpustiti.

Poslušaj – štej 108

Mateja Dostal

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Prepoznavanje meje besede.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi 10 povedi, dolgih do 15 besed, med njimi naj bo precej naslonk.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje si napišejo številke od 1 do 10. Lektor hitro prebere vsako poved po dvakrat. Študentje pazljivo poslušajo in določijo število besed v vsaki povedi. Po vaji lahko lektor prebere povedi še enkrat zelo počasi, študentje pa si jih zapišejo.

Pripombe:

Lektor naj opozori študente, da ni nujno, da razumejo vsako besedo.

Gradivo

1. Nekoč sem se ti že opravičil in tudi umaknil.
2. Pa si me le poklical po telefonu, ko sem že čisto obupala.
3. Pa si ga le videl.
4. Kdaj si mu jo pa dal?
5. Nikoli nikomur ničesar ne pove.
6. Kdaj si se mu pa zahvalila?
7. Če si ga že razjezila, se mu pa še opraviči.
8. Kje si ga pa zagledal?
9. Kam si se pa namenil?
10. Zakaj mi je ne kupiš?

109 Povedal(a) vam bom ...

Jana Zemljarič Miklavčič

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Prepoznavanje napak v govorjenem besedilu.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi kasetofon in kasete.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študent nastopi pred skupino z 2—3-minutnim govorjenim besedilom na določeno temo (prosto govorjenje), ki ga lektor posname na kaseto. Študent nato doma "prepiše" govorjeno besedilo s kasete z vsemi napakami vred in popravi tiste, katerih se zaveda (oblikoslovne, skladenske, naglasne ...). Lektor pregleda študentovo delo in ob poslušanju kasete označi še ostale napake. Študent ponovno posluša kaseto in prepozna vse svoje napake.

Pripombe:

Za izpeljavo dejavnosti je potreben kvaliteten kasetofon. Za študente je to redka priložnost, da se slišijo govoriti v tujem jeziku.

Gradivo

Jana Zemljarič Miklavčič

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzavrečenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Razumevanje govorjenega pogovora.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi kaseto s posnetim pogovorom in list z vprašanji (gl. gradivo).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje poslušajo zvočni posnetek. S priloženimi vprašanji jih lektor "vodi" k "lovljenju" bistvenih informacij. Lahko jih npr. vpraša po pomenu besede, ki je verjetno ne poznajo, je pa razumljiva iz sobesedila. Pametno je pripraviti dva sklopa vprašanj za dve poslušanji posnetka: najprej bolj splošna, nato bolj podrobna. Ob koncu dejavnosti, ko študentje odgovorijo na vsa vprašanja, lektor zavrti posnetek še enkrat: zdaj ga verjetno vsi razumejo.

Pripombe:

- 1) Bistveno je, da ima lektor dober tonski posnetek.
- 2) Če lektor presodi, da je potrebno posnetek predvajati še tretjič, to stori in da študentom na razpolago še 3 minute za reševanje.
- 3) Bralec si iz priloženega vprašalnika lahko predstavlja posnetek govorjenega besedila. Gre za pogovor med voditeljico oddaje, glasbenim gostom in poslušalcem na telefonski zvezi.

Gradivo

Ž: Ja, gospod Franci, a ste hoteli še kaj?
M₁: Ne ... Ja, no, še to, da tudi moj sin ... Mislim, Adi je za vse, za vse generacije; on je res "univerzalec"!
Ž: No, res ... Gospod Franci, zdaj pa vaša glasbena želja.
M₁: Ja ... A veste, katero bi rad ... Tisto, no, od televizorja.
M₂: A, Bog ne daj da b' crknu televizor! Joj, pa da ne bo še res, ko je tako vreme. Tukaj v Ljubljani tako lije in treska. Ali pa da ne bo radio!
M₁: Saj tudi pri nas! Ampak tega se pa ne bojim. Imam tudi rezervni tranzistor, če bi mi ta odpovedal, ha, ha.
Ž: Med tem ko tehniki pripravljajo glasbo, pa nagrada, ki jo poklanja GMT iz Grosupljega. Gospod Franci, a veste, kaj ste dobili? Palični mešalnik! Adi, a ga ti že imas?
M₂: O ja. Dobil sem ga za poročno darilo.
Ž: Pa ga tudi uporabilaš?
M₂: Jasno! Še prej sem ga začel uporabljati kot žena!
Ž: No, ti si pa res za vse. Ne samo, da poješ, igraš kitaro in pišeš pesmi, očitno tudi kuhaš! Gospod Franci, kaj pa vi? A vi že imate palični mešalnik?
M₁: Ja, tudi.
Ž: No ... ja, ga boste pa komu podarili, zdaj bo ravno pravi čas, ane, za novoletno darilo!
M₁: Aha, mogoče pa res!
Ž: Zdaj pa še kratko sporočilo našega sponzorja GMT: "Palični mešalnik je za sodobno gospodinjo nepogrešljiv kuhinjski pripomoček. Z njim boste v hipu pripravile okusen sadni napitek, zmešale testo za palačinke, steple smetano ali beljake, pripravile zelenjavno kašico za svojega malčka in še mnogo drugih stvari. Prepričajte se, s paličnim mešalnikom boste ponovno vzljudile svojo kuhinjo!" Tako, zdaj pa se poslavljamo od vas, gospod Franci. Hvala za klic in na sviranje!

110 Dober dan! Se slišimo?

Jana Žemljarič Miklavčič

I. Preberite prvi sklop vprašanj, nato pa pozorno prisluhnite besedilu:

1. V kakšni (medsebojni) vlogi so osebe, ki nastopajo v oddaji, oz. kdo so te osebe in zakaj jih slišimo po radiu?

Moški št. 1 je _____

Moški št. 2 je _____

Ženska je _____

2. Kako je ime moškima, ki nastopata v oddaji?

Moškemu št. 1 je ime _____

Moškemu št. 2 je ime _____

3. Iz katerega kraja je pokrovitelj oz. sponzor oddaje? _____

4. Ali ima moški št. 1 že palični mešalnik? _____

Kaj pa moški št. 2? _____

5. Kaj je to palični mešalnik? _____

II. Odgovorite na prvi sklop vprašanj. Čas reševanja je 5 minut.

Nato obrnite list.

III. Oglejte si drugi sklop vprašanj, nato pa še enkrat pozorno poslušajte besedilo.

1. Zakaj je gospod A. "univerzalec"? _____

2. Kaj med drugim zna gospod A.? _____

3. Ali v družini gospoda A. uporabljajo palični mešalnik?

4. V katerem kontekstu je omenjeno:

— novoletno darilo: _____

— poročno darilo: _____

5. Katera tehnična sredstva oz. aparati so omenjeni v prispevku?

(Naštejte vsaj 3.) _____

6. Katere jedi so omenjene v prispevku? (Naštejte vsaj 3.)

7. Kakšno je bilo vreme med oddajo?

IV. Odgovorite na vprašanja. Seveda lahko tudi dopolnite manjkajoče odgovore na prvi strani. Čas reševanja je 7 minut.

Gita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Iskanje določenih podatkov v zapisanem besedilu.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsako skupino študentov eno stran iz časopisa in listek z vprašanji ter prazen listek.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsaka skupina študentov dobi eno stran časopisa (na tej strani naj bo čim več raznovrstnih člankov). Zraven dobi listek s tremi vprašanji, na katera mora v časopisu poiskati odgovore. Zmaga skupina, ki je pri tem najhitrejša. Dejavnost je možno tudi nadaljevati: vsaka skupina zapiše tri nova vprašanja za drugo skupino; nato zamenjajo časopise in listke.

Pripombe:

Dejavnost lahko opravimo tudi v parih.

Gradivo

- Ciljna skupina:**
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:**
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:**
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v
 - govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemko težišče:

Razumevanje zapisanega besedila in poznavanje sopomenk.

Potrebni pripomočki:

Lektor izbere besedilo in pripravi naloge za obravnavo le-tega. Preskrbi tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje najprej v parih pregledajo izpostavljene besede; če imajo težave z njihovim pomenom, vprašajo kolege ali pogledajo v SSKJ. Nato preberejo besedilo; pri odpravljanju morebitnih nejasnosti jim pomaga lektor. Sledi sloganova vaja in primerjava rezultatov. Za domačo nalogo študentje napišejo besedilo z isto temo, a osebno obarvano.

Gradivo

1. Preden začnete brati besedilo, se prepričajte, ali poznate naslednje besede: jaslice, dediščina, jezuiti, rezljanje, glina, mavec, figurica, rezbarska delavnica, podeželje.

Ali lahko uganete, kaj je tema besedila, ki bo sledilo?

2. Besedilo

DECEMBER

(Zapis na koledarju)

Izdelovanje in postavljanje jaslic predstavlja na Slovenskem izredno bogato dediščino, čeprav je to, razvojno gledano, izrazito mlad pojav. Najprej so jih začeli postavljati v meščanskih in grajskih ter seveda samostanskih okoljih. Prve jaslice so na Slovenskem postavili ljubljanski jezuiti, in sicer l. 1644. Med kmečko prebivalstvo se je navada postavljanja jaslic začela širiti šele v 19. stoletju. Nadaljnji razvoj je bil bliskovit, razvili so se različni tipi in inačice. Z rezljanjem lesenih in pozneje tudi oblikovanjem glinastih in mavričnih ter papirnatih figuric so se začele ukvarjati številne rezbarske delavnice in posamezniki, ki so kot vaški podobarji delovali na našem podeželju. Pogostokrat so bile jaslice tudi izdelek lastne ustvarjalnosti posameznikov, ki so vsako leto zapored namenili dovolj truda in skrbi za postavitev aranžiranega prizorišča. To je po pravilu napolnjevalo hišni kot. Jaslice na trikotni deski v t. i. bogkovem kotu so naš najbolj splošni tip jaslic.

(J. Bogataj)

3. V besedilu podčrtajte spodnje besede oz. besedne zvezbe:

čeprav
izredno
izrazito
najprej
in sicer
inačice
navada
bliskovit
pogostokrat
vsako leto zapored
po pravilu

Zgornje besede oz. besedne zvezbe zamenjajte s sopomenkami.

4. Ali tudi pri vas doma postavljate jaslice? Opišite jih ali pa pripovedujte o kakšnem posebnem doživetju, povezanem z njimi ali s praznovanjem božiča.

Ljubica Črnivec

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih

zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Tvorjenje vprašanj na dani odgovor.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi kartončka s po 5 kratkimi odgovori.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študente v dve skupini. Vsaka skupina dobi svoj kartonček z odgovori. Sledi sestavljanje vprašanj, na katera bo morala druga skupina odgovoriti tako, da bodo odgovori prav besede s kartončkov. Ko so vprašanja pripravljena, si jih skupini izmenično zastavlja. Vsak dobeseden odgovor prinese skupini, ki je vprašanje zastavila, točko, kajti to pomeni, da je bilo vprašanje dobro zastavljeno. Skupina, ki zbere več točk, zmaga.

Pripombe:

Skupina lahko dobi pol točke za "skoraj" dobeseden odgovor. Vaja je težja, kot se zdi, saj se izkaže, da je treba zelo natančno zastaviti vprašanje, da dobiš "predpisani" odgovor. To je seveda izziv tudi za lektora, ki odgovore predvidi.

Gradivo

Predvčerajšnjim.

V denarnico.

Trikrat.

Rdečega.

Ne razumem.

V prvem nadstropju.

Rumen.

Ja, res je.

Jutri zjutraj.

Z avtobusom.

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v ...
- govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje vprašanj na dane odgovore v intervjuju.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi list z odgovori.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študentom, ki so v parih, list z odgovori. Njihova naloga je poiskati zanje ustreznata vprašanja. Na koncu dejavnosti vsak par predstavi ostalim "svoja" vprašanja.

Pripombe:

- 1) Dejavnost je primerna tudi za nadaljevalce.
- 2) Uporabi se lahko za ponovitev naučenega.

Gradivo

(1) Mojca Novak. (2) Iz Slovenije. (3) Tri: nemščino, angleščino, francoščino. (3) V Ljubljani. (4) Približno 250.000, tako mislim. (5) Ja, največje mesto. (6) Ljubljanski grad, na primer, ali Tromostovje. (7) Študentka. (8) Novinarstvo. (9) Absolventka sem. (10) 27 let. (11) Kozorog. (12) Ja, precej starega golfa. (13) Ja, škatlo na dan, če sem zelo živčna. (14) Ja, ljubezenske romane. (15) Ne, ločena. (16) Ja, enega. (17) Deklico. (18) Ne, obiskuje še otroški vrtec. (19) Kuhanje, pletenje in potovanja. (20) Ne, letos ne grem nikamor, naslednje poletje pa nameravam v Španijo. (21) Ne, ostala bo pri starih starših. (22) Teoretično ja, vendar — kje naj najdem primernega moškega? Pa še otroka imam. (23) Ne računam preveč na oglase v časopisih, bolj na slučajno srečanje. (24) Ja, večkrat ob vikendih na kak ples. (25) Ne, tja ne grem nikoli, tam lahko srečaš le neumne moške. (26) Ja, tu in tam kot natakarica v eni od restavracij v starem delu mesta. (27) Ja, ampak vedeti morate, da so pogosto zelo stiskaški, zelo redko dobim kak tolar. (28) Ker moram plačati stanarino, pa tudi otrok nekaj stane. (29) Politika? Sploh me ne zanima. Politiki vedno delajo tako, kot oni hočejo. (30) V dvajsetih letih? Če bi razmišljala o prihodnosti, bi postala pesimistična. (31) Hvala enako. Na svidenje.

Intervju z milijonarjem 115

Gita Vuga

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Tvorjenje intervjuja.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za študente listke z vlogami (gl. primere).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študent potegne listek in ima 5–10 minut časa, da se pripravi na vlogo. Novinarji pripravijo vprašanja, intervjuvanci pa svojo življenjsko zgodbo. Potem se intervjuji začnejo; če je možno, jih lektor posname, kasneje pa jih skupaj s skupino posluša in popravlja napake. Za domačo nalogo novinarji zapišejo intervjuje, intervjuvanci pa svoje "življenjepise". Študentje lahko kasneje vlogi novinarja in intervjuvanca (sami si določijo izmišljeno identiteto) zamenjajo.

Gradivo

Novinar, ki intervjuva milijonarja.

Milijonar.

Novinar, ki intervjuva predsednico države.

Predsednica države.

Novinar, ki intervjuva slavnega filmskega igralca.

Slavni filmski igralec.

Novinar, ki intervjuva stoletnika.

Stoletnik.

Novinar, ki intervjuva brezdomca (klošarja).

Klošar.

Novinar, ki intervjuva slavno športnico.

Slavna športnica.

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje besedila — predstavitev življenja znane osebe iz danih podatkov.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi kartončke, na katerih so napisani najpomembnejši podatki o določeni znani osebi, in sicer v brzjavnem slogu.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov dobi kartonček. Nato napiše "življenjepis" znane osebnosti, in sicer tako, da so najmanj prepoznavne informacije na začetku, tisto, po čemer osebo lahko (takoj) prepoznamo, pa na koncu. Sledi tekmovanje. Vsak par prebere "življenjepis", ostali pa ugibajo, kdo je znana oseba. Tisti par, ki najhitreje ugane, za koga gre, zmaga.

Pripombe:

1) Možna različica: vsakemu paru lahko damo po dva že napisana "življenjepisa", ki ju prej razrežemo na tri dele in med seboj zmešamo. Vsak par mora "življenjepis" smiselno urediti. — "Življenjepise" lahko povzamemo po knjigi J. Stabeja *Kaj veš in znaš*, Ljubljana 1992.

2) Študentje lahko delajo tudi v skupini po 3—5 oseb.

Gradivo

Vesna Požgaj Hadži

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v
- govorjenih besedilih

zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Dopolnjevanje zgodbe.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi del (zaključek) besedila.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor pove študentom drobce neke zgodbe (gl. gradivo a)], ti pa morajo z vprašanji ugotoviti, kaj se je dejansko zgodilo (gl. gradivo b)). Uporabljati smejo le odločevalna vprašanja. Lektor odgovarja z *ja/ne* in (po potrebi) vsake toliko časa povzame dobljene podatke ter s tem pripomore, da študentje ne postavljam večkrat istih vprašanj.

Pripombe:

Dejavnost je primerna tudi za nadaljevalce. Možno jo je izvesti tako, da vlogo lektora prevzame eden izmed študentov oz. da poteka delo v manjših skupinah. Na koncu vsaka skupina predstavi svojo zgodbo.

Gradivo

a)

Opolnoči je zazvonil telefon in jo prebudil. Ko je moški, ki je telefoniral, zaslišal njen "Halo!", je spustil slušalko. Počutil se je veliko bolje. Legel je in zaspal.

b)

Moški in ženska sta hotelska gosta, vendar se ne poznata. Moški ni mogel zaspati, ker je ženska, ki je spala v sosednji sobi, glasno smrčala.

(Povzeto po: Christine Frank et al., *Challenge to Think*, Oxford 1984.)

118 Novo delovno mesto

Urška Krevs

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- skupinska
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Tvorjenje dialoga.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi aktualne razpise za delovna mesta in kartončke s podatki, tako da lahko vsak študent igra kandidata za novo službo.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje si najprej ogledajo razpise za nova delovna mesta. Nato si razdelijo vloge: nekaj študentov predstavlja komisijo podjetja, ki sprejema nove delavce, ostali študentje se za novo službo potegujejo. Komisija se prej dogovori, katera vprašanja bo zastavljala kandidatom. Nato se začne pogovor: kandidat se predstavi, komisija ga podrobno sprašuje. Na koncu se odloči, koga bo sprejela na delovno mesto.

Pripombe:

Dialog je primerno izvesti npr. potem, ko je bila obravnavana tematika o zaposlovanju, delovnih mestih, izobraževanju, razpisih ipd.

Gradivo

Andreja Markovič

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v
 govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje koherentnega besedila.

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi odlomek kakšne kriminalke, npr. začetek romana *Nekdo drug* Braneta Gradišnika.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor pove študentom, da gre za kriminalko in z njimi opredeli glavne značilnosti tega žanra. Nato študentje iz izbranega odlomka razberejo osebe ter kraj in čas dogajanja. Naloga študentov je, da zgodbo nadaljujejo: začeti morajo v skladu z danimi iztočnicami iz besedila, izmisliti si morajo zaplet in razplet. Priovedovanje poteka v stilu "dirigiranja orkestrskim solistom": lektor določi študenta, ki prioveduje, in ga po svoji presoji prekine ter določi naslednjega, ki mora nadaljevati tam, kjer je predhodni študent končal.

Pripombe:

Ob predlaganem besedilu je možnih več načinov nadgradnje: npr. pisanje zgodbe po spominu, pisanje zgodbe z variantnimi podatki, "prevajanje" dialoga v knjižni jezik ... Pri izpopolnjevalcih se lahko ponudi tudi več odlomkov istega besedila; naloga študentov je zgodbo dopolniti.

Gradivo

Brane Gradišnik: *Nekdo drug* (Ljubljana 1990, str. 7.)

Osebe: dva policaja, kolesar s kolesom brez luči in z veliko škatlo za filme.

Kraj: Ljubljana Šiška—mesto, v katerem vlada razsulo in panika.

Čas: nedelja, pozno ponoči.

Predhodno dogajanje: Kolesar je ravnokar pospremil Lili.

120 V časopisu sem prebrala ...

Marja Bešter

Ciljna skupina:
 začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

Oblika dela:
 individualna
 v parih
 v skupinah
 frontalna

Cilj dejavnosti:
uzavreščenost
 komunikacijskih vzorcev v
 govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih

 slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemko težišče:

Tvorjenje govorjenega besedila in časopisnega članka na določeno temo.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi za vsakega študenta kopijo iz dnevnega časopisa izrezanih naslovov člankov.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent si izmed številnih naslovov časopisnih člankov izbere enega, ga uvrsti v določeno "rubriko" (npr. zunanjia politika, notranja politika, gospodarstvo in finance, kultura, šolstvo, zanimivosti/reportaže, šport in šah, vreme), nato pa na kratko predstavi vsebino članka. Lektor z vprašanji lahko usmerja študentov govorni nastop. Vsak študent pride na vrsto večkrat — tolkokrat, da so "porabljeni" vsi naslovi. Za domačo nalogo napiše vsak študent časopisni članek na enega od naslovov, obravnavanih pri pouku.

Pripombe:

- 1) Lektor mora pazljivo izbirati naslove, da npr. niso metaforični, presplošni ipd.; da povzemajo temo članka; da jih vsaj nekaj zadeva dogajanje v domovini študentov ali svetovno politiko, o kateri vsak kaj ve.
- 2) Za začetnike in nadaljevalce je priporočljivo izbrati čim več naslovov, ki vsebujejo lastna imena. K večini naslovov je mogoče dodati še nad- in podnaslov in/ali navedbo kraja in datuma nastanka besedila, kar vse olajša pripovedovanje. — Začetnikom lahko lajšamo nalogu tudi tako, da naslov le uvrstijo v določeno "rubriko" — že to pokaže, ali so ga razumeli.
- 3) Lektor lahko komentira rabo jezikovnih sredstev v naslovih (npr. izpuščanje pomožnega glagola, splošni vršilec dejanja ipd.).

Gradivo

REKORDNO NIZKE TEMPERATURE V ZDRAŽENIH DRŽAVAH

Zaradi polarnega mraza je
doslej umrlo 55 Američanov

Pet milijard dolarjev za BIH

Drnovšek je posredoval
za plače delavcev Tama

Krovni šolski
zakon sprejet

Po 1. marcu

Upokojenci
poštne številke

so prišli pred

Marko Kravos predsednik slovenskega PEN

Primož Peterka zaokrožil
največji uspeh mladincev

Prihodnji teden na GR
ljubljanski modni sejem

Slovesno so podelili

Prešernove nagrade

Weissflog prvi čez 200 m

Nova slovenska Biblia

Z lisicami bi mesto lahko
zaslužilo pol milijarde sit

Zajeli srbskega generala,
polkovnika in šest vojakov

Oskubil tovornjak

V slabih urih
vlomil v 17
avtomobilov

Iz zaklenjene
garaže izginil
opel astra

Požar v slaščičarni

Barvec premagal Karpova

Poljski rudarji stavkajo

Uskladitev denarnih

nadomestil

BAHLSEN

Dobra
prodaja
v Ameriki

Oprostite, sem novinar XY 121

Simona Kranjc

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- skupinska
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje publicističnih besedil (časopis).

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi različne časopise.

Kratek opis poteka dejavnosti:

A. Študentje že ob prvem srečanju (npr. na tečaju) dobijo nalogo spremljati kulturne, politične, gospodarske in športne aktivnosti, ki se dogajajo med njihovim bivanjem v Sloveniji. Spremljajo jih na ta način, da po svojih možnostih poslušajo radio, gledajo televizijo in berejo časopisje.

B. V skupini se pogovarjajo o različnih vrstah tiska. Lektor jim predstavi osrednje slovenske časopise in revije. Odločijo se, da bodo izdali svoj časopis.

C. Študentje izberejo urednika časopisa ter novinarje za posamezna področja. Vsak študent nato napiše svoj prispevek. Za določeno temo se odloči glede na svoj interes. Lahko napiše tudi izmišljeni članek na temo, ki si jo izbere v okviru uredniške politike, ali pa povzetek prispevka iz časopisa. Izkušnje kažejo, da lahko neodločnim uspešno svetujejo kar njihovi kolegi v skupini.

Tajnik (tisti, ki ima možnost računalniške postavitve besedil) zatem besedila prepiše, skupaj pa določijo vrstni red rubrik in naslov časopisa. Vsak študent prejme en izvod.

Pripombe:

- 1) Dejavnost je mogoče izvesti tudi v kateri koli drugi skupini. V nižjih skupinah bo verjetno več povzetkov prebranih prispevkov, nekaterim študentom pa bo laže pisati izmišljene članke.
- 2) Razlika med študenti se bo kazala v slovnični in pravopisni pravilnosti prispevkov. Lektor se mora ob objavi časopisa odločiti, ali bo časopisne prispevke lektoriral ali ne (to naj bi bilo zapisano v kolofonu). Pri izdaji časopisa *Ogledalo* v okviru XXXI. Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture (1995) lektorica napak ni popravljala, razen v tistih primerih, ko bi lahko napaka v celoti spremenila pomen določene povedi v okviru besedila. Nelektorirani časopis kaže sporazumevalno zmožnost študentov in tako opravlja vlogo testa.

Gradivo

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- skupinska
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje govorjenih publicističnih besedil (TV).

Potrebni pripomočki:

Lektor preskrbi fotokopije časopisnih člankov.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent dobi časopisni članek, ga najprej prebere in izpostavi njegovo temo. Lektor nadzoruje delo in pomaga z razlagom neznanih besed in struktur. Nato posameznik na podlagi članka pripravi prispevek za TV-dnevnik. Eden od študentov je povezovalec (in poročalec), vsi ostali poročajo. Možno je pripraviti tudi "reportaže na terenu". Za lažje delo je priporočljivo za vse študente pripraviti fotokopije vseh člankov, ki so bili razdeljeni v skupini.

Pripombe:

Za spremembo lahko lektor razdeli besedila brez naslovov. Študent mora izbrati naslov, ki bo čim bolj pritegnil pozornost poslušalcev in hkrati povzel bistvo članka.

Gradivo

GRADIVO ZA TV DNEVNIK, ki je bil izveden v Celoletni šoli slovenskega jezika v Ljubljani (1996), je bilo sestavljeno iz časopisnih člankov slovenskih dnevnikov, in sicer po naslednjih področjih:

1. Najpomembnejši dogodki po svetu
2. Slovenija in Evropa/svet
3. Zanimivosti iz naših krajev
4. Kultura
5. Šport
6. Vreme

Pesimisti in optimisti 123

Darka Tepina

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih

- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Izražanje mnenja.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi izhodiščno poved, v kateri predstavi "problem".

Kratek opis poteka dejavnosti:

Lektor razdeli študente v dve skupini; eni so pesimisti, drugi pa optimisti. Slednji si izmišljajo "zgodbo", ki ji pesimisti črnogledo oporekajo.

Pripombe:

Dejavnost lahko časovno omejimo (npr. na 10 minut), lahko pa omejimo število replik.

Gradivo

Morda bom dobil štipendijo za Celovitno šolo slovenskega jezika.

P (pesimist): To je sicer super, ampak tako se boš moral dan za dnem učiti slovenščino.

O (optimist): To je krasno, tako se bom lahko res dobro naučil govoriti slovensko.

P: Ampak če boš eno leto v Sloveniji, boš morda doma izgubil službo.

O: To ne bi bilo tako hudo, saj s prejšnjo službo nisem bil preveč zadovoljen. Mogoče bom v Sloveniji našel boljšo.

P: Toda potem boš moral živeti v Sloveniji, vsi tvoji prijatelji so pa doma.

O: To je dobro, tako bom prisiljen spoznavati veliko novih ljudi in gotovo si bom našel krasne prijatelje. S starši pa si bom dopisoval in lahko me bodo prišli iskat.

P: Taka pot zahteva ogromno časa in tudi zelo draga je

...

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- skupinska
- frontalna

Nataša Pirih, Darka Tepina, Gita Vuga, Jana Zemljarič Miklavčič

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v ● govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Izražanje in utemeljevanje lastnega mnenja ter izpodbijanje mnenja sogovorca.

Potrebni pripomočki:

Lektor izbere temo (gl. gradivo), primerno in aktualno za diskusijo. Lahko jo predstavi tudi v kratkem zapisanem besedilu.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje so razdeljeni v dve skupini: ena bo zagovarjala določeno stališče (npr. I./II. A), druga pa ji bo nasprotovala (npr. I./II. B). Obe skupini najprej pripravita argumente za kasnejši "javni dvoboj", ko bosta poskušali prepričati drugo stran v svoj prav. Lektor študentom lahko posreduje nekaj jezikovnih vzorcev: *(Jaz) sem za, ker ..., Mislim, da ..., Strinjam se z/s ..., To je dobra ideja, Tega si vsi želimo., (Jaz) sem proti, ker ..., Ne strinjam se z/s ..., Motite se ..., Zdi se mi, da nimate prav, To sploh ni res ...* — Razgibano diskusijo lahko lektor usmerja tako, da na tablo sproti zapisuje posamezne argumente ene in druge strani.

Pripombe:

- 1) Ce je študentov veliko, lahko delajo v več skupinah (po 3—4); soočita se po dve in dve skupini, ki imata isto temo. — Možno je tudi delo v parih.
- 2) Če je delo organizirano po (večjih) skupinah, mora biti lektor pozoren na študente, ki se radi "potuhnejo" — vzpodbuja naj jih h govorjenju.

Gradivo

I. Kajenje v javnih prostorih

A: Ste zagrizen kadilec. Strinjate se s tem, da se npr. v bolnišnicah ne kadi, v gostilni in v službi pa brez cigaret ne morete. Moti vas napadalnost nekadilcev do kadilcev, saj kmalu tudi "na odprttem" ne boste več smeli kaditi. Prepričani ste, da so kadilci vedno bolj zatirani. Menite tudi, da bi morali dovoliti reklamiranje cigaret, saj bi bili tako bolje obveščeni o novih, boljših, manj škodljivih cigaretah.

B: Ste nekadilec, hud nasprotnik kajenja. Mislite, da bi bilo dobro, če bi kajenje prepovedali povsod, v vseh javnih prostorih. Na delovnem mestu sploh ne bi dovolili kaditi, saj tako "kadijo" tudi nekadilci. Prepovedali bi vsakršno reklamiranje cigaret, ker te reklame zavajajo, predvsem pa h kajenju napeljujejo tudi otroke.

II. Odprtje nove Mc'Donaldsove restavracije v Ljubljani

A: V restavraciji je super: dobro ješ, poslušaš glasbo, srečuješ prijatelje. Tako restavracijo potrebujemo.

Hrana v Mc'Donaldsu ni slaba — seveda ni za vsak dan. Prej, ko Mc'Donaldsa v Ljubljani še ni bilo, so se otroci hranili še slabše: jedli so sendviče in čokolado. Zdaj jejo meso, krompir in solato. Ni slabo!

Končno imamo možnost dobiti moderno restavracijo s hitro prehrano. Mi pa te možnosti nočemo izkoristiti. Neumnost!

B: Starejši ljudje nimamo kam iti: v Mc'Donaldsu vrtijo glasbo, da se človek še pogovarjati ne more. Naj rajši odprejo kakšen bolj miren lokal.

Mc'Donalds je drag. Otroci in študentje zapravijo preveč denarja za hamburgerje in sladoled. To ni v redu!

Ljudje si s hitro hrano samo kvarijo želodce. Jaz sem za zdravo hrano.

III. Druge možne teme

- Avtomobili povzročajo hrup in z izpušnim plini zastrupljajo ozračje, zato bi morali z zakoni omejiti njihovo rabo.
- Ker jedrski odpadkov ni mogoče varno uskladiščiti, bi morali zapreti vse jedrske elektrarne.
- Naš planet Zemlja je preobljuden, zato bi smel imeti vsak par največ dva otroka.
- Neka poslanka v Veliki Britaniji je predlagala, naj bi mlađoletne prestopnike javno pretepli. Kaznovanje naj bi prenašala tudi televizija.
- Zapori nikogar ne poboljšajo, zaporniki samo živijo na račun davkoplhačevalcev. Najboljše bi bilo razpustiti vse zapore, nepoboljšljive hude kriminalce pa obsoditi na smrt.
- Prepoved mamil koristi samo prekupčevalcem. Z legalno prodajo bi država dobila veliko denarja, ki bi ga lahko uporabila za zdravljenje narkomanov.
- Ministrski predsednik mora razdeliti 100 milijonov tolarjev iz državnega proračuna med naslednja področja: kultura, izobraževanje, socialno varstvo, skrb za okolje, vojska, policija.
- Ženska naj nameni svoj čas (koliko?) poklicnemu delu, družini, gospodinjstvu, skrb za svoje zdravje in izgled, počitek. (Pri tej vaji je zelo zabavno narediti "moško" in "žensko" skupino.)

Okrogla miza 125

Simona Kranjc

- začetniki
 nadaljevalci
 izpopolnjevalci

- Oblika dela:**
 individualna
 v parih
 skupinska
 frontalna

- Cilj dejavnosti:**
 uzaveščenost
 komunikacijskih vzorcev v
 govorjenih besedilih
 zapisanih besedilih
- slovarja
 slovnice
 pravorečja
 pravopisa

Problemko težišče:

Argumentirano izražanje stališč na okrogli mizi.

Potrebni pripomočki:

Lektor pripravi kartončke z imeni sodelujočih (to je potrebno le v primerih, ko igrajo vloge drugih oseb; možno je tudi tedaj, ko želimo ustvariti videz realne okrogle mize, kjer imajo udeleženci zaradi lažjega razpoznavanja pred seboj vedno kartončke s svojimi imeni).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje izberejo moderatorja, ki bo vodil okroglo mizo (izbira teme je odvisna od zanimanja skupine). V pogovoru sodelujejo vsi, tudi lektor. Pri tem utrjujejo strategije menjavanja vlog ter različne načine in sredstva argumentiranja.

Pripombe:

- 1) Za zelo uspešno se je v skupini izpopolnjevalcev izkazala tema *Kdaj naj se človek začne učiti tujega jezika.*
- 2) Cilj te dejavnosti v višjih skupinah je utrjevanje znanih glagolov in besednih zvez, s katerimi izražamo svoje mnenje, v nižjih pa dejavnost lahko neposredno sledi obravnavanju te vrste izrazov in besednih zvez.

Gradivo

126 Strokovni/znanstveni "simpozij" v okviru lektorata

Erika Kržšnik

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- skupinska
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v ● govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Tvorjenje strokovnega/znanstvenega besedila.

Potrebni pripomočki:

Študentje imajo na razpolago strokovno literaturo v knjižnici in strokovnjake (na fakulteti ali drugod), ki jim po potrebi lahko svetujejo (poleg lektorja seveda).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študentje ob lektorjevi pomoči izberejo teme "simpozija", v tem primeru iz slovenskega jezika ali jekoslovja. Potrebna je načelna pripravljenost za individualno delo; dobro je, če npr. sovpade z izdelavo diplomske, magistrske ali doktorske naloge — če je več prispevkov na eno temo, je mogoče tudi skupinsko delo. Izbrana/-e tema/-e je/so v nadaljevanju predmet konverzacije v skupini, vsak referent le na kratko predstavi problem, ne pa tudi svojih rešitev. Konverzacija pomaga referentu po načelu: več glav več ve, hkrati pa se širi njegov besedni in besedilni zaklad, ki ga lahko uporabi pri delu. Poleg konverzacije se lahko v zvezi s temo opravi tudi kaka empirična raziskava, npr. sociolingvistična, kognitivnolingvistična (na Seminarju slovenskega jezika, literature in kulture pridejo udeleženci z vsega sveta in govorci mnogih jezikov). Študent referent dela z lektorjem tudi individualno in končno napiše svoje strokovno besedilo, lektor pa ga pregleda. Sledi govorna predstavitev prispevka na "simpoziju"; idealno je, če referent govoriti prosti. Tu je treba opozoriti na dodatno vodenje govornega položaja: nastopanje na simpoziju zahteva poleg referata tudi "vezno besedilo": uradno pozdravljanje udeležencev, vodenje strokovne diskusije, pozdravni in sklepni govor. Pomembno je tudi, da se "simpozija" udeležijo zunanjí gostje. — Če je prispevek kasneje objavljen (gl. *Slavo* 1995), se študent z njim ukvarja še enkrat doma, ko ga natipka in pripravi za tisk.

Pripombe:

Mogoče je tudi podobno aktivno tvorjenje besedila kakje druge zvrsti (npr. publicistične: en dan programa na radiu, časopis; umetnostne — že pri Tonetu Pretnarju so študentje skupaj ali individualno pisali umetnostna besedila ter jih celo objavili), tudi na nižji stopnji.

Gradivo

Vera Pejović

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzaveščenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slovnice
- pravorečja
- pravopisa

Problemsko težišče:

Spoznavanje besedišča izbranega besednega umetnika.

Potrebni pripomočki:

Študentje si preskrbijo knjigo Ivana Cankarja *Moje življenje*, lektor pa Slovar slovenskega knjižnega jezika in dvojezične slovarje.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Študent doma (vsak teden) pripravi za obravnavo (po) eno črtico ali odlomek iz nje, in sicer tako, da neznanim besedam oz. besednim zvezam pripiše tujejezične ustreznice. Pri pouku nato vsak študent glasno prebere krajni odlomek, temu pa sledi skupno obravnavanje besedja. Študent navede doma pripravljene tujejezične ustreznice, sledi preverjanje v tujejezično-slovenskem slovarju in za izbrano rešitev še navzkrižno preverjanje v slovensko-tujejezičnem slovarju. Skupno z lektorjem se študentje nato odločijo za najustreznejši prevod konkretnje besede/besedne zveze (npr. *hrepenenje* fr. a) *passion* b) *aspiration fervente* c) *nostalgie* č) *desir ardent*). Lektor prebere še pomen obravnavane besede ter ilustrativno gradivo iz SSKJ in po potrebi razloži, kakšno vlogo ima beseda/pojem v Cankarjevem delu. Doma študentje napišejo povzetek črtice/odlomka.

Pripombe:

Tako zasnovano delo omogoča lektorju sprotno odpravljanje napak posameznega študenta oz. spremljanje razvoja njegove sporazumevalne zmožnosti. Študent se tako navadi razločevati tudi posamične umetniške literarne sloge.

Gradivo

128 Predvidljivost (verjetnost pojavljanja) besed v umetnostnem besedilu

Irena Novak Popov

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci
-

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

uzaveščenost

- komunikacijskih vzorcev v
 - govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemko težišče:

Besedno zapolnjevanje izpraznjenih mest v umetnostnem besedilu za doseganje sklenjenosti besedilnega smisla, spoznavanje urejenosti besedilnega sveta, avtorskega stila, alegorično-narativnega pesniškega žanra.

Potrebni pripomočki:

Študentje dobijo za predlogo tri pesmi Alojza Ihana iz zbirke *Srebrnik* (Aleph, 1986, str. 7, 15, 68), ki jim je lektor prej "izrezal" posamezne besede in besedne zveze. Med prazninami mora ostati toliko besedila, da je še mogoča logično sprejemljiva rekonstrukcija opisa (predmetnosti, kvalitet, okoliščin) ali zaporednih dogodkov pripovedi. Na začetku besedila smemo izpustiti manj, proti koncu pa vse več. Pazimo, da ne pobrišemo ločil ali velikih začetnic, po katerih se bo mogoče orientirati glede povednih mej in količine izpuščenega. Lektor naj najprej testira samega sebe (po nekaj dneh, ko je natančno besedilo že nekoliko pozabil), da ne bi bile praznine preobsežne.

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek študent praznine zapoljuje sam in po lastni presoji, nato pa primerja svoje rešitve z rešitvami drugih in jih komentira (utemelji, zakaj se je odločil za določeno zapolnitev), na koncu naj lektor prebere avtorjevo različico. Tovrstne naloge spodbujajo ustvarjalnost, imajo draž uganke z odprto rešitvijo, preverjajo iznajdljivost, iz zapolnitve so razpoznavne subtilne razlike med kulturami in osebnimi izkušnjami. Študentje od blizu spoznajo pesnikov ustvarjalni postopek.

Prispombe:

- 1) Dejavnost je zahtevnejša, če delamo z umetnostnimi, zlasti pesniškimi besedili. Ihan je bil izbran zaradi pripovednosti in opisnosti. Pri *Krmilnici* se bodo rekonstrukcije razlikovale po predvideni radikalnosti govorečega; pri *Smereh ptic* je pomembno razbrati časovno-prostorsko logiko s potovanjem po besedilu naprej in vzvratno; pri *Pomenljivi uganki* so težave na metaforičnih mestih.
- 2) Za nižje stopnje so primerna publicistična besedila z bolj ustaljenimi shemami in večjo predvidljivostjo nadaljevanja. Nalogo lahko olajšamo tako, da vsako izpuščeno besedo zaznamujemo z daljšo črto spodaj, da dodamo neurejen "slovar" rešitev ali sinonimov in parafrasz. Lažja varianta naloge je, da izpustimo le besede ene vrste (samo pridevниke, glagole) in študentom vnaprej povemo katere.

Gradivo

KRMILNICA

Sredi zime na vrtu postaviš _____
za ptice in opaziš, da so jo zasedle le
velike in močne, ki slabotnejšim
ne puste bližu. Zato v krmilnico
nasuješ več hrane, da bi bilo dovolj
za vse, vendar male ptice še naprej
_____.

Potem narediš več krmilnic, a velike
ptice se porazdelijo vsaka v svojo in
_____. To te razjezi
in kadar opaziš veliko ptico, _____,
vendar vedno najprej preplašene
_____ in potem traja najdalj,
da se upajo spet vrniti. Nazadnje pa
imaš vsega dovolj, vzameš _____
velike ptice. Kmalu

KRMILNICA

Sredi zime na vrtu postaviš krmilnico
za ptice in opaziš, da so jo zasedle le
velike in močne, ki slabotnejšim
ne puste bližu. Zato v krmilnico
nasuješ več hrane, da bi bilo dovolj
za vse, vendar male ptice še naprej
gladujejo, padajo v sneg in umirajo.
Potem narediš več krmilnic, a velike
ptice se porazdelijo vsaka v svojo in
podijo male ptice proč. To te razjezi
in kadar opaziš veliko ptico, jo skušaš
napoditi, vendar vedno najprej preplašene
odletijo male ptice in potem traja najdalj,
da se upajo spet vrniti. Nazadnje pa
imaš vsega dovolj, vzameš puško in
začneš strelijati velike ptice. Kmalu

Predvidljivost (verjetnost pojavljanja) besed v umetnostnem besedilu 128

Irena Novak Popov

jih ni več, a hudobne postajajo srednje;
vse bolj prazne so krmilnice, ptice
se jih izogibajo, tebi pa se zdi,
da ne moreš več _____. Nekoč se
spomniš, _____
hraniti ptice.

SMERI PTIC

Obstaja otrok, obstaja mladenič, obstaja
mož, obstaja starec. Otrok je zbiralec
znamk. Mladenič piše pesmi. Mož je uradnik.
Starec krmi golobe v parku. Nekoč otrok
sreča mladeniča _____.
dragocene zbirke znamk. Mladenič jih nekaj
časa ogleduje, nato jih _____
in pozabi. Nekoč mladenič _____. Podari
mu vse _____. Mož jih presenečen
prebere, nato jih vrže v ogenj in pozabi.
Nekoč _____ starca. _____
težko pridobljeno premoženje. Starec ga
nekaj časa prešteva, nato ga odloži _____
in _____. Obstaja otrok, obstaja mladenič,
obstaja mož, obstaja starec. Vsak dan starec
odide v park in nakrmi golobe. Potem
_____ in opazuje, v katere smeri bodo
ptice odletele.

POMENLJIVA UGANKA

Pomenljiva uganka: zakaj toplota
_____ školjke, kako _____ njihovo
divjo željo po neranljivosti? Nobena
druga sila jim namreč s tako lahkoto
ne _____ v meso, v to nemirno,
dragoceno občutljivost, ki jo že
od pradavnine z ljubosumno strastjo
_____ pod svojimi oklepri. Toplotra
pa je vesoljno presenečenje, ki
_____ semena in _____ kri iz
globine teles, vanjo so stepe pri-
pravljene _____ dušo, ptice
pa jih _____ v sleherni selitvi;
vse jo hoče _____ in _____
vase, kajti tako redka postaja na
planetu, ki se že peto milijardo let
nepovratno _____.

jih ni več, a hudobne postajajo srednje;
vse bolj prazne so krmilnice, ptice
se jih izogibajo, tebi pa se zdi,
da ne moreš več odstopiti. Nekoč se
spomniš, da si hotel pravzaprav samo
hraniti ptice.

SMERI PTIC

Obstaja otrok, obstaja mladenič, obstaja
mož, obstaja starec. Otrok je zbiralec
znamk. Mladenič piše pesmi. Mož je uradnik.
Starec krmi golobe v parku. Nekoč otrok
sreča mladeniča. Podari mu vse svoje
dragocene zbirke znamk. Mladenič jih nekaj
časa ogleduje, nato jih odloži na podstrešje
in pozabi. Nekoč mladenič sreča moža. Podari
mu vse svoje pesmi. Mož jih presenečen
prebere, nato jih vrže v ogenj in pozabi.
Nekoč mož sreča starca. Podari mu vse svoje
težko pridobljeno premoženje. Starec ga
nekaj časa prešteva, nato ga odloži v skrinje
in pozabi. Obstaja otrok, obstaja mladenič,
obstaja mož, obstaja starec. Vsak dan starec
odide v park in nakrmi golobe. Potem
sede na klop in opazuje, v katere smeri bodo
ptice odletele.

POMENLJIVA UGANKA

Pomenljiva uganka: zakaj toplota
odpira školjke, kako izgra njihovo
divjo željo po neranljivosti? Nobena
druga sila jim namreč s tako lahkoto
ne prodre v meso, v to nemirno,
dragoceno občutljivost, ki jo že
od pradavnine z ljubosumno strastjo
varujejo pod svojimi oklepri. Toplotra
pa je vesoljno presenečenje, ki
oživilja semena in privabi kri iz
globine teles, vanjo so stepe pri-
pravljene izhlapeti dušo, ptice
pa jih slediti v sleherni selitvi;
vse jo hoče občutiti in sprejeti
vase, kajti tako redka postaja na
planetu, ki se že peto milijardo let
nepovratno ohlaja.

129 Spoznajmo sodobni slovenski sonet

Irena
Novak Popov

Ciljna skupina:

- začetniki
- nadaljevalci
- izpopolnjevalci

Oblika dela:

- individualna
- v parih
- v skupinah
- frontalna

Cilj dejavnosti:

- uzavesečenost
- komunikacijskih vzorcev v govorjenih besedilih
- zapisanih besedilih
- slovarja
- slownice
- pravorečja
- pravopisa

Problemko težišče:

Spoštovanje in kršenje klasične sonetne oblike, besedila z visoko stopnjo formalne (verzno-kitične) nadorganizacije, pri sodobnih pesnikih, opazovanje mojstrske, pomensko odprte rabe jezika.

Potrebni pripomočki:

Lektor izbere za obravnavo naslednje sonete:

Milan Jesih 1, *Če bi imel Gigantov rok stotero*

Milan Jesih 2, *Dva brina sta sred travnika zastala*

Milavž Komelj, *Kateri vedež mi lahko dokaže*

Boris A. Novak, *Narcis in Echo*

Milan Dekleva, *Ljuba, postrgal te bom v pesem, v ostane*

Milan Dekleva, *Pesem o sinjini se ne prične z nebom*

Ciril Zlobec, *Stopnice k tebi*

Kratek opis poteka dejavnosti:

Vsek par študentov dobi svojo nalogu (gl. spodnjih 8 nalog), ki jo opravi na enem ali dveh besedilih. Ko vsi pari končajo delo, se glasno in skupinsko komentira rešitve posameznega para.

Za domačo nalogo poskusijo študentje sestaviti vsaj en jambski enajsterec, ki naj se konča z rimo: -ava, -eda, -ila, -anja. (Opomba: izbrati je treba tako dvozložno klavzulo, ki je v slovenščini pogosta. Lektor mora sam sestaviti verz in najti precejšen kupček rim, da bo preveril pogostnost in ne izbral zlogov, ki so v jeziku zelo redki.) Eden od študentov na XXXI. Seminarju slovenskega jezika, literature in kulture v Ljubljani (1995), je napisal cel sonet (*Bili nekoč smo*).

Če se lektorju posreči toliko vznemiriti študente, da bodo "mislili" v ritmu jambskih enajstercev, lahko cela skupina sestavi sonet, vsak po en verz — najbrž bo absurden, ludističen, a nič zato. Če ne gre, jim lektor za nagrado vseeno lahko prebere sonet Toneta Pretnarja, dolga leta uspešnega lektora v Ljubljani, Dubrovniku, Krakovu, ki ga je napisal v zabavo in slovo seminaristom: "*Adijo*", reče Kranjec ob slovesu. Objavljen je v zbirki *Stkal sem ga iz štirih norih rim*, str. 57.

Bili nekoč smo tam, v bližini Kranja,
ko se med nami porodi ta stava:
zanimala nas je le kranjska krava
ozioroma če tudi ta žival kdaj sanja.

Da sanja, stavila sta Tanja in Vanja:
"Saj veš, katera njena jed je: trava.
In veš, da trava, če je res ta prava,
gotovo vse ž'vali, ljudi razganja."

Sem pravil, da ni res, kar sta trdila,
da radi trave sanja krav'ca mila.
Kaj kmalu je nastala vel'ka zmeda,

nihče ni vedel, če res krava sanja.
Še večkrat se ljudje lotil' vprašanja,
kaj kmalu b'la je to - neumna veda.

Enkrat začeto mora se končati:

Naravnost h koncu vsak začetek seže.
So dnevi, ko se le potica reže,
Otrobe pa je treba presejati.

Neznani prej smo že postali brati:
En jezik vse nas v skupni voz zapreže,
Tako da ni čutiti zgubne teže —
Zvezdam pa prepustimo voz ravnati.

"Adijo," reče Kranjec ob slovesu,
"Se še vrnite!" tudi rad doda.
"Le spijva še kozarček ali dva!"

Ostane naj podoba vam v očesu
Večerne zarje, ki še ni zašla,
Odeta v zven glasu slovenskega.

Gradivo

Če bi imel Gigantov rok stotero,
ko jo držim; sto ust, ki jo okušam;
sluh zajče tenek, kadar jo poslušam;
plus papeževe čezčloveško vero,

kadar preganjam trmasto zamero,
ki jo roj njenih muh iz nič izkuha;
pa če bi mogel jo v rožnatih rjuhah
nategnit kot kozlovski šef satirov —

ne pa, da vselej sfiži se bližina
na točki, kjer se čudenje poleže,
naslade bežnost pa je sploh edina,

ki nosi kak pomen, čeprav brez teže;
ko Moglo bi ovladati, kar Hoče,
potem ne rečem, no — potem mogoče.
(M. Jesih, *Soneti*, Celovec/Klagenfurt 1989, str. 40.)

Dva brina sta sred travnika zastala,
kakor bi z bratom brat pogreval svajo:
najbrž, čigava je tam zraven skala,
ki brini jih namesto ovc imajo —

en čas sem gledal, potlej pa v gozdic
odšel naprej in posedel na štoru
— kor ptičev je oglušujoče norel — .
Drugega nisem ves čas mislil nič,

kot zgolj saj veste kaj: verzi vzneseni,
ki se v besedah nočejo izreči,
namenjeni neznani moji ženi,

so, slampnat kruh, goreli v srčni peči.
Veter kot pes mi legel je k nogam,
da nisem bil tako železno sam.
(M. Jesih, *Sonet drugi*, Celovec, Salzburg 1993, str. 66.)

Kateri vedež mi lahko dokaže,
da smo živali, skozi čas razsute?
Kdo pravi, da obstajajo minute?
Ura jih šteje, ampak vem, da laže.

Let ne med nama ne drugače ni.
Čas je le pot, ki z njo svetove orjem.
Ne jokaj, ko izginem za obzorjem.
Na pot odhajam s tvojimi očmi,

da bova skupaj jedla razodetja,
začudena, pred čim lahko bežimo,
ko nam odpira večnost svoja polja.

V njih smo trenutki svojega spočetja
in čas ni čas in mi samo drsimo
po ustih žensko lepega Vesolja.
(M. Komelj, *Luč dellina*, Celovec, Salzburg 1991, str. 18.)

NARCIS IN EHO

V zraku slišim čudežno zvenenje	<i>Venenje</i>
Kdo toži z glasom tihim kakor svila	<i>Vila</i>
Si lastno kri in krila je užila	<i>Žila</i>
Zakleta v odmeve in lebdenje	<i>Bdenje</i>

Vseeno! Voda je tako brezdanja	<i>Zdanja</i>
Da ulovi lesket vseh zvezd noči	<i>Oči</i>
Le kaj se na gladini zaiskri	<i>Kri</i>
Zrcalna slika do neba prostrana	<i>Rana</i>

Bolj kakor vsaka druga je resnična	<i>Nična</i>
Ta moja koža bela roža snežna	<i>Nežna</i>
In usta sama sebi neizbežna	<i>Bežna</i>
In moja večna postelja bo struga	<i>Truga</i>

Kako le sebe samega ljubiti	<i>Ubiti</i>
Kako brez ljubljenega jaza biti	<i>Iti</i>
	<i>Ti</i>
	<i>Ti</i>

NARCIS IN EHO (sonet z odmevom)

Ta angleški sonet sledi pesniški obliki, ki jo je angleška literarna teorija poimenovala *echo verse* (*pesem z odmevom*). Zgodnejne primere te igreve oblike zasledimo že v 10. stoletju; oživili so jo francoski, italijanski in angleški pesniki v 16. in 17. stoletju, nakar so odmevi te forme zamrli.

Za to obliko je značilno, da "odmev" rimska sámo rima, kljub enakemu zvenu ponavadi z drugačnim pomenom.

Zato pesem z odmevom predstavlja naravno formo za upesnitev samega antičnega mita o nastanku odmeva. Gre za lepo in pre-tresljivo zgodbo o lepem mladeniču Narcisu in nimfi Echo, ki se vanj nesrečno zaljubi. Od strašnega koprnenja vila Echo skopni v čisti glas — odmev njegovega glasu. Ostanek zgodbe je znan: Narcis se zaljubi v lastno podobo, ki jo zagleda v ogledalu vodne gladine, ter konča življenje s samomorom, ker ne more potešiti svoje nemogoče želje.

(B. A. Novak, *Stihija*, Maribor 1991, str. 5.)

Ljuba, postrgal te bom v pesem, v ostanek
življenja. Le iz zadrege logosa govorim
v prvi osebi. V resnici se v tebi učim
predbesed. V twojo lepoto gledam, podganek.

Navzamem se tvoje daljave, nemira, pisave.
Stopam v tvoje nevrone, v šifro dedne zasnove.
Čutim spremembe tkiva, drhteče celične bogove,
vedrim v vrtincu sreče sredi tvoje glave.

129 Spoznajmo sodobni slovenski sonet

Irena
Novak Popov

Le iz zadrege logosa govorim iz tvoje duše,
ker ti si vse: kaplja, prerezan sapnik suše,

lažež psa v ometu zapušcene hiše, strah, idol,
vzcveteli ud, ciganska violina, pravi mol,

kletev brezverca, foton v očeh novorojenca,
samota rože, ki bledi na robu venca.

(M. Dekleva, *Šepavi soneti*, Ljubljana 1995, str. 35.)

Pesem o sinjini se ne prične z nebom,
prične se s slepoto. Bistveno gre zmeraj
v izgubo, torej v lepoto. Še včeraj
se je mojster Lune bil z grozoto

časa. Danes, brez telesa, je le še jasa
jezika. Se bo ujel, kot slika večnosti
v popolno ponovitev? V nepofukano goloto
rojstva? Rojstva iz nič. Nič je britev

v srcu reda. In, kajpak, sladka zmeda
semen, s katero moški rine v svojega Boga.
Kar mu je dal, ima. Mogoče je to sen.

Mogoče še kaj manj: odzven. Ali še manj:
Pesem o sinjini se ne prične z nebom,
prične se s slepoto, slepoto, slepoto.
(M. Dekleva, *Šepavi soneti*, Ljubljana 1995, str. 23.)

Navzgor sem stopal, štel stopnice k vrhu,
se čudil: lahek bil je moj korak,
in sem še bolj se čudil: v čudnem srhu
začutil sem, da vse bolj tonem v mrak.

Stopnice k tebi, vendar samo z dna
so Jakobova lestev, svetle sanje:
v svetlubo stopim, sprejme me temà.
O, vem, to je to večno potovanje

od vsepovsod in zmerom k tebi — s tabo.
Kako bi, ko te iščem, hodil sam?
Brez tebe, sam, bi v lastno se pozabo

odložil kje ob poti, bogve kam
se zgubil, le še okrog sebe krožil
in v gluho noč nad zlo usodo tožil.

(C. Zlobec, *Stopnice k tebi*, Ljubljana 1995, str. 9.)

1. Zaznamujte naglase na nepričakovanih mestih: opazujte, kje pesnik krši izbrani jambski metrum (predpisano zaporedje nenaglašeni-naglašeni zlog). Podčrtajte besede, v katerih se uresničuje donaglasitev. Kaj opazite iz nepričakovanih poudarkov? Kje v sonetu jih je največ? Kako dolge in kje naglašene besede kršijo jambsko metrično shemo? Ocenite pomenski prispevek ritmično izstopajočih besed.

Z vajo utrjujemo prozodične jezikovne zakonitosti in usmerjamo pozornost na ritmične variante v okviru stroga določenih verznooblikovnih pravil.

Jesih 1:

2 ko jo držím; stó úst, ki jo okúšam
3 slúh zájče tének, kádar jo poslúšam;
4 plús pápežovo čezžlovéško véro
5 kádar pregánjam trmasto zaméro
6 ki jo rói njénih müh iz nič izkúha
7 pa če bi mógel jo v róžnatih rjúhah

Komejel:

3 Kdó právi, da obstájajo minúte?
4 úra jih štěje, ámpak vém, da láže
5 Lét ne med náma ne drugáče ní.
6 Čás je le pót, ki z njó svetôve órjem.
12 V njih smo trenútki svôjega spočétja.

Donaglasitve se večinoma pojavljajo na začetku verza, redkeje in tem bolj opazno v verznem jedru. Več donaglasitev se pojavlja v kvartetah kot v tercetah. Uresničujejo jih polnopomenske enozložnice, redkeje dvozložnice. Vse besede z naglasom zmotijo jambski ritem, so zato pomensko opazna težišča: pri Jesihu ironizirajo nemogoče želje, pri Komejlu delujejo resnobno in skeptično v zvezi s temo minljivosti.

2. Spremenite zaznamovani besedni red, ki ga pesnik uporablja, da bi se prilagodil verznemu metru in rimi, v nezaznamovanega, pogovornega (Jesih 2, Zlobec).

Zabavna in koristna veja, pri kateri moramo upoštevati strožja in ohlapnejša besednoredna pravila (členitev po aktualnosti). Paziti je treba na več možnosti.

3. Izpišite neologizme (pesnikove tvorjenke) in strokovne izraze, ki jih ne pričakujemo v klasičnem sonetu. Določite, v katerih kontekstih te strokovne izraze navadno uporabljamo (Dekleva 1). S to vajo lahko opozarjamo na zvrstno obarvanost besedišča in preverjamo, v kolikšni meri študentje prepoznavajo razlike: logosa (fil.), v prvi osebi (gram.), predbesede (neol.), podganek (neol., spremembra spola), nevrone (fiziol., medic.), šifra (telef., voj., pog.), dedna zasnova (medic.) celične (medic.), idol (public.), mol (glasb.), brezverec (relig., polit.), foton (fiz.).

4. Podčrtajte pogovorne in literarno obarvane izraze in jih nadomestite s knjižnimi (Jesih 1).

Z nalogo uzaveščamo razlikovanja med vulgarnim—pogovornim—ozko knjižnim. Pri nadomeščanju moramo biti dovolj tolerantni za različne rešitve. Giganti (lit., mit. → velikani), plus (matem., pog. → in /še/), muhe (eskpr., mtf. → kaprice), izkuhati (ekspr., mtf. → napravi, jim botruje, se iz zamere porodijo ...), nategnit (prenes. vulg., pog. nedol. → se ljubiti z), šef (urad. → vodja), satiri (mit. lit.), sfizi se (pog. → pokvari se), na točki (pog. → takrat), Moglo (konverzija → možnost, poveličana z veliko začetnico), Hoče (konverzija → želja), potem (pog. → v tem primeru, tedaj), ne rečem (pog. → dopuščam).

5. K obstoječim rимам izpišite svoj par in besedam iz rime določite "osnovno" obliko, tj. tako, kakršno najdemo v slovarju (1. sklon E samost., nedoločnik in 1. oseba E sed. glagola, m. spol E prid. itd). (Boris A. Novak).

Z nalogo aktiviramo asociacije po glasovni podobnosti, širimo besedišča, utrjujemo oblikoslovje. V navednicah so rime iz soneta, za poševnico druge možnosti: "zvenenje—venenje—

lebdenje"/zvonjenje, rohnenje, potenje, hotenje (glagolnik); "svila—vila—je užila"/je minila (miniti, minem), je ukrotila (ukrotiti, ukrotim), gnila (gnil), poživila (poživilo) ..., "brezdanja—zdanja"/banja, ona sanja (sanjati, sanjam), snovanja (snovanje) ..., "noči—oči—zaiskri"/se blesti (blesteti, blestim), brez moči (moč), se spremeni (spremeniti/-im) ..., "prostrana—rana"/zarana, izbrana (izbran), Morana, hrana ..., "resnična—nična"/mična (mičen), bledolična (bledoličen), odlična ..., "snežna—nežna—neizbežna—bežna"/breztežna (breztežen), pretežna (pretežen), vprežna (vprežen — vpreči, vprežem), obrežna (obrežen) ..., "struga—truga"/tuga, vijuga, luga (lug), juga (jug), odjuga ..., "ljubiti—ubití—biti—iti—ti"/poljubiti (poljubim), se zaljubiti, zabití (zabijem), odiiti (odidem), priti (pridem), nagniti (nagnem) ...

6. Kjer se vam zdi potrebno, zapолните elipse (vpišite manjkajoče pomožne glagole, veznike, razlagalne besede).

Z vajo uzaveščamo zgoščenost in nedorečenost pesniškega besedila (Zlobec). Kar je dopisano, je tu poudarjeno. Navzgor sem šel, in pri tem štel stopnice k vrhu / ter se čudil: lahek bil je moj korak , / in sem še bolj se čudil, kajti v čudnem sruhu / začutil sem, da vse bolj tonem v mrak: // Stopnice k tebi, vendar samo z dna / so Jakobova lestev, Lahko bi rekel, da so svetle sanje: / v svetlobo stopim, a sprejme me tema. / O vem, to je to večno potovanje/ od vsepovsod in zmerom k tebi - s tabo. // Kako (nai) bi, kot te iščem, sploh lahko hodil sam) / Brez tebe, sam, bi v lastno se pozabo odložil kje ob poti in bogve kam bi se zgubil, navsezadnje bi le še okrog sebe krožil / in v gluho noč nad zlo usodo tožil.

7. Poiščite vse rime. Dodatna opomba: ne pazite le na konce verzov (klavzule).

Cilj vaje je okrepitev pozornosti za manj opazne glasovne korespondence na nenavadnih mestih (Dekleva 2): končne: zmeraj—včeraj, grozoto—goloto—slepoto; notranje: slepoto—lepoto, jezik—slika; notranje—končne: časa—jasa, ponovitev—britev, reda—zmeda, Boga—ima, sen—odzven.

8. Poiščite vsaj eno metaforo in jo uredite v logično pregledno analogijo. Kaj je "osnova podobnosti"? (Jesih 2).

Z vajo poenostavimo za sonet značilne zapletene skladenjske vzorce, analiziramo kulturno dogovorjene in individualne prenose med pojmovnimi območji; vključimo lahko tudi razlago, da sta metafora in primera dvočlenski strukturi.

Brini imajo skale namesto ovc/lastnina, dva brina stojita sredi travnika, kakor dva brata, ki pogrevata svajo (prepri) o lastnini/prostorska bližina, nagnjenost drug k drugemu; ptičji kor/množica pojočih; vneseni verzi v prsih so slammnat kruh v peči/gorenje, proces pripravljanja, telesna in duševna (osnovna) hrana; veter mi je legel k nogam kot pes/družnost človeka in narave, suverenost človeka nad naravo; nisem bil tako železno sam/samota je duševni občutek, ki je analogen fizičnemu občutju trdote, hladu ...

130 Prikaz slovenskih poročnih običajev in obredov v romanu

Irena Novak Popov

- Ciljna skupina:
- začetniki
 - nadaljevalci
 - izpopolnjevalci

- Oblika dela:
- individualna
 - v parih
 - v skupinah
 - frontalna

- Cilj dejavnosti:
- uzaveščenost
 - komunikacijskih vzorcev v
 - govorjenih besedilih
 - zapisanih besedilih
- slovarja
 - slovnice
 - pravorečja
 - pravopisa

Problemsko težišče:

Spoznavanje enkratnega romanesknega sveta, razumevanje prebranega, zaznavanje humorja, postopkov ironizacije, karakterizacije; bogatenje vednosti o slovenskih zgodovinskih in folklornih vzorcih obnašanja.

Potrebni pripomočki:

Lektor uporabi kot gradivo odlomek iz romana Kajetana Koviča *Pot v Trento* (1994, str. 18—19; 202—205; 210—217). Študentom ga lahko prebere sam ali pa prosi njih, naj glasno preberejo zvrstno-oblikovalne zadrege, ki jih pisatelj pojasnjuje v uvodu (s. 18 – 19); na kratko lahko označi življenjske postaje glavnega lika Franca (njegovo družbeno napredovanje zaradi iznajdljivosti in padce zaradi naivnosti); dogajalno umestitev v slovenski (štajerski in prekmurski) in srednjeevropski prostor (Italija, Avstrija, Češka, Madžarska) in čas (od prve svetovne vojne do sodobnosti). Lahko jim prebere pesem Aloja Ihanja *Slovenija, moja dežela*, ki duhovito in zgoščeno pojasnjuje zadrege slovenskega romanopisca. — Za domačo nalogo morajo študentje prebrati odlomek iz Kovičevega romana. Lektor jim pojasni, da bodo imeli naslednji dan kviz (gl. 10 sklopov vprašanj).

Kratek opis poteka dejavnosti:

Naslednji dan vsak študent izzreba en listek s po tremi vprašanji, ki se nanašajo na prebrani odlomek. Če se komu ne posreči najti odgovora, naj mu pomaga sosed in v najslabšem primeru lektor. Sledi skupinsko komentiranje rešitev. Snov izbranega odlomka je primerno izhodišče za vodeno konverzacijo: Kakšni so svatovski jedilniki v različnih deželah in socialnih slojih, kako potekajo cerkveni in državni poročni ceremoniali, ali in kje so ohranjeni ostanki folklora (petje, gledališke prvine, noša), kakšne so razlike med urbano (malomestno) in podeželsko/vaško kulturo. Najbolje je, da je tudi konverzacija uvod v obravnavano besedilo.

Pripombe:

Na podoben način je mogoče razčleniti in z vprašanji preveriti razumevanje in doživljjanje drugih in drugačnih besedil.

Gradivo

SLOVENIJA, MOJA DEŽELA

Težava nastane, ko si hoče slovenski pisatelj izmislieti ime mesta, v katerem se bo dogajal njegov roman. Vsako ime bo namreč zvenelo lažnivo, ker Slovenci poznajo imena vseh svojih mest in čeprav bi se pisatelj zadovoljil s trgom ali večjim krajem, imajo Slovenci še vedno v spominu prav vsa obstoječa imena; če hoče torej pisatelj res napisati roman, ob katerem se ljudje nobenega določenega kraja ne bi čutili prizadeti, se mora roman nujno dogajati v zelo zelo majhni hribovski vasici, pa še njena lega ne sme biti preveč natančno opredeljena, ker bi Slovenci sicer kmalu ugotovili, da vas v resnici ne obstaja in bi se jim tudi roman začel upirati.

(Alojz Ihan, *Igralci pokra*, Ljubljana 1989)

Prikaz slovenskih poročnih običajev in 130 obredov v romanu

Irena Novak Popov

Kvíz

1

- A Kako se imenujejo povabljenici na poroki? Kako tisti, ki skrbi za obred in se v imenu neveste in ženina pogaja? In kako deklici, ki držita nevesti vlečko?
B S katerim priborom so se svatje lotili perutnine?
C Poiščite sinonim za "meštarjenje".

2

- A Ob katerem letnem času so se nekoč poročali na kmetih in zakaj?
B Kaj je bilo pena in kaj britev v britju za šalo na račun pijančka Franca D.?
C Razložite, kaj je "zbiksana kočija".

3

- A Kako se imenuje glavna oseba romana?
B O kom in o čem (kot nakazuje pripovedovalec) se je na svatbi najvarnejše pogovarjati? Zakaj?
C Razložite, kaj je "krivična vaga".

4

- A Kako imenujemo stalno zgradbeno obliko pripovedi, po kateri je organiziran roman Kajetana Koviča? (Okvirna)
B Kako je gospod Janko Č. razrešil "sitno nalogu" priložnostnega govora?
C Kaj je v odlomku metaforično označeno s "kurje pokopališče"?

5

- A Kaj mora po starih svatbenih običajih storiti ženin in zakaj tega dejanja ni bilo?
B Na kakšno glasbo so svatje plesali in katere plese so znali?
C Poiščite sinonim za "zakonska družica".

6

- A Kje je potekal poročni obred Franca in Lize?
B Kako je ješčni Lojz K. na svatbi jedel solato?
C Kaj pomeni "piti na kredo"?

7

- A Zakaj gospod Č., ki je pozdravil pladnje perutnine z verzom "Ja sen čuja ftiča peti", pesmi ni nadaljeval?
B V katerih jezikih so bili šlagerji, ki so jih poslušali z gramofonskih plošč?
C Navedite nekaj sinonimov (sopomenk) za "obred", ki se pojavljajo v besedilu.

8

- A Koliko časa so svatje lahko pili zastonj in kaj je bilo temu prilagojeno?
B Katero izmed citiranih ljudskih pesmi ste prepoznali?
C Kaj v besedilnem svetu ustrezava dvoumnomu namigovanju fantov ob šrangih: nevestin in ženinov "devetletni predujem"?

9

- A Kdo sta bili svatevci in kaj je bila njuna naloga?
B V čem je "prikrit" zaplet med neješčim Francem D. in njegovo ženo, "glavno ceremoniarko" Ano D. na začetku svatovskega kosila?
C Razložite neologizem "primeščan" v zvezi: /Franc/ je bil, če že ne meščan pa vsaj primeščan tega kraja.

10

- A Zakaj so v gostinsko sobo prinesli gramofon in kaj je takrat pomenilo imeti gramofon?
B Zakaj je nevesto in ženina po zdravici oz. slavnostnem govoru zaliti z vinom?
C Kakšna je juha, v kateri lahko žlica stoji pokonci?

Kazalo

- 5 **ZAČETNIKI**
- 5 1 **Pozdravljanje** Mateja Dostal
- 6 2 **Jaz sem ...** Milena Dobnik
- 7 3 **Ste Vi mogoče XY?** Martina Križaj Ortar
- 8 4 **Ime mi je ... Kdo si pa ti?** Mateja Dostal
- 9 5 **Kje stanuješ?** Mateja Dostal
- 10 6 **Ko si srečen** Mateja Dostal
- 11 7 **Tombola** Mateja Dostal
- 12 8 **Ure dneva** Urška Grad
- 13 9 **Zadnja nedelja** Martina Križaj Ortar
- 14 10 **Načrti** Milena Dobnik
- 15 11 **Pri vedeževalki** Milena Dobnik
- 16 12 **Kje je kaj v Ljubljani?** Marta Pirnat Greenberg
- 17 13 **Ubogaj!** Gita Vuga
- 18 14 **Križci in krožci** Urška Grad
- 19 15 **Na uradu za izgubljene predmete** Nadja Volavšek
- 20 16 **Govorna veriga** Urška Krevs
- 21 17 **Kaj imam na sebi?** Urška Grad
- 22 18 **V restavracji** Nadja Volavšek
- 23 19 **Kje?** Darka Tepina
- 24 20 **Oprostite, kje je gostilna Pri Mraku?** Mateja Hočevar Gregorič
- 25 21 **Od kod in kam?** Darka Tepina
- 26 22 **Ponovimo sklomske oblike besed** Urška Krevs
- 27 23 **Ugibanje: od kod/kje/kam** Ljubica Črnivec
- 28 24 **Plus in minus** Mateja Dostal
- 29 25 **Koliko je star(a)?** Mateja Dostal
- 30 26 **Košarice** Danuša Škapin
- 31 27 **Statistika** Gita Vuga
- 32 28 **Slovenija** Katarina Rigler
- 33 29 **Skloni** Mateja Dostal
- 34 30 **Kdo ima drugi del?** Martina Križaj Ortar
- 35 31 **Kdo, kaj, kje, od kod, kako, koliko** Milena Dobnik
- 36 32 **Naše vaje** Nadja Volavšek
- 37 33 **Ali vam je všeč ta ženska/moški?** Marja Bešter
- 38 34 **Opišite se** Nadja Volavšek
- 39 35 **Mestne ulice** Marija Mercina
- 40 36 **Kako naprej?** Marja Bešter
- 41 37 **Kdo sem?** Darka Tepina, Nadja Volavšek
- 42 38 **6 x 6 x 6** Martina Križaj Ortar
- 43 39 **Intervju iz časopisne novice** Jana Unuk
- 44 40 **Ali spadava skupaj?** Marja Bešter
- 45 41 **Ja, seveda. Ne bo problema.** Mateja Dostal
- 46 42 **Koledar — prazniki** Marija Mercina
- 47 43 **Spomin** Mateja Dostal
- 48 44 **Ali ni ta članek zame predolg?** Ljubica Črnivec
- 49 45 **Zgodbica z glagoli** Urška Krevs
- 50 46 **Portret** Marta Pirnat Greenberg
- 51 47 **Opis znanca** Marta Pirnat Greenberg
- 52 48 **Pogovor v krogu** Ljubica Črnivec
- 53 49 **Kaj boste rekli?** Nataša Pirihi
- 54 50 **Na tržnici - pouk v živo** Nataša Pirihi
- 56 **NADALJEVALCI**
- 56 51 **Predstavi se** Mateja Dostal
- 57 52 **Ne poznamo se še** Martina Križaj Ortar
- 58 53 **Asociacije na besedo** Vojko Gorjanc
- 59 54 **Rišem pesem** Darka Tepina
- 60 55 **Ladja, polna ... česa?** Darka Tepina
- 61 56 **Kaj (lahko) X počne z Y** Mojca Schlamberger Brezar
- 62 57 **Priprave na počitnice** Adriana Krstič
- 63 58 **Tujih imen se ne sklanja, ali pač?** Ljubica Črnivec
- 64 59 **Rime, rime!** Danuša Škapin
- 65 60 **Kako bosta vidva rešila nalogu?** Gita Vuga
- 66 61 **Kaj bi naredil** Gita Vuga
- 67 62 **“Če bi bil na tvojem mestu, bi ...”** Urška Krevs
- 68 63 **Tekmovanje v dovršnih/nedovršnih glagolih** Urška Krevs
- 69 64 **Kaj je narobe** Marta Pirnat Greenberg
- 70 65 **Vaje za osebni zaimek** Ina Ferbežar
- 71 66 **To je oseba, ki ...** Urška Krevs
- 72 67 **Študentski dnevnik** Vesna Požgaj Hadži
- 73 68 **Zamenjane besede** Gita Vuga
- 74 69 **Iščem osebo, ki ...** Nataša Pirihi
- 75 70 **Pravijo mi, naj ...** Gita Vuga
- 76 71 **Daj naprej** Mateja Dostal
- 77 72 **Velika in mala začetnica** Vesna Požgaj Hadži
- 78 73 **Tekaški narek** Andreja Markovič
- 79 74 **Telefonske informacije** Darka Tepina
- 80 75 **Razred sestavi zgodbico** Urška Krevs
- 81 76 **Igra s sliko** Urška Krevs
- 82 77 **Tiha obnova** Gita Vuga
- 83 78 **Si si zapomnil?** Mateja Hočevar Gregorič
- 84 79 **Potovanja** Gita Vuga
- 85 80 **Receptor** Martina Križaj Ortar
- 86 81 **A + B = C** Mateja Dostal
- 87 82 **Nadaljuj!** Vojko Gorjanc
- 88 83 **Ženitna ponudba** Marta Pirnat Greenberg
- 89 84 **Mali oglasi** Gita Vuga
- 90 85 **Halo, tu turistična agencija** Mateja Hočevar Gregorič
- 91 86 **Petak, trinajstega** Mateja Hočevar Gregorič
- 92 87 **Intervju** Gita Vuga
- 93 88 **Telefončki** Gita Vuga
- 94 89 **Besede — besede — besede** Gita Vuga
- 95 90 **Tat** Darka Tepina
- 96 91 **Malo drugačen pogovor** Mateja Hočevar Gregorič
- 97 92 **Reklama** Adriana Krstič

- 98 93 **Kuharski recept** Martina Križaj Ortar
99 94 **Ljubezenska zgodba** Gita Vuga
100 95 **Zgodovina naše skupine** Gita Vuga
101 96 **Kje sem?** Mateja Hočevar Gregorič
102 97 **Leksikon** Darka Tepina
103 98 **Alibi** Gita Vuga
104 99 **Najljubši** Martina Križaj Ortar
105 100 **Starši : otrok** Gita Vuga
106 101 **Družinski prepír** Mateja Hočevar Gregorič
107 102 **Igranje vlog** Nataša Pirih
108 103 **Vaje v slogu** Ina Ferbežar
- 109 **IZPOPOLNJEVALCI**
109 104 **Enajsta šola** Ina Ferbežar
110 105 **O besednih družinah** Ina Ferbežar
111 106 **Leksičalna vaja** Vesna Požgaj Hadži
112 107 **Sestavimo zgodbo** Ljubica Črnivec
113 108 **Pošlušaj – štej** Mateja Dostal
114 109 **Povedal(a) vam bom ...** Jana Zemljarič Miklavčič
115 110 **Dober dan! Se slišimo?** Jana Zemljarič Miklavčič
117 111 **Hitro branje** Gita Vuga
118 112 **Jaslice** Jana Zemljarič Miklavčič
119 113 **Tekmovanje** Ljubica Črnivec
120 114 **Intervju** Mateja Hočevar Gregorič
121 115 **Intervju z milijonarjem** Gita Vuga
122 116 **Življenjepisi** Darka Tepina
123 117 **Kaj se je zgodilo?** Vesna Požgaj Hadži
124 118 **Novo delovno mesto** Urška Krevs
125 119 **Kriminalka** Andreja Markovič
126 120 **V časopisu sem prebrala ...** Marja Bešter
127 121 **Oprostite, sem novinar XY** Simona Kranjc
128 122 **TV dnevnik** Mojca Schlamberger Brezar
129 123 **Pesimisti in optimisti** Darka Tepina
130 124 **Za ali proti** Nataša Pirih, Darka Tepina, Gita Vuga, Jana Zemljarič Miklavčič
131 125 **Okrogla miza** Simona Kranjc
132 126 **Strokovni/znanstveni "simpozij" v okviru lektorata** Erika Kržišnik
133 127 **Ivan Cankar** Vera Pejović
134 128 **Predvidljivost (verjetnost pojavljanja) besed v umetnostnem besedilu** Irena Novak Popov
136 129 **Spoznajmo sodobni slovenski sonet** Irena Novak Popov
140 130 **Prikaz slovenskih poročnih običajev in obredov v romanu**
Irena Novak Popov

Imensko kazalo

Abecedni seznam avtorjev in zaporedna številka dejavnosti

Bešter, Marja	33, 36, 40, 120
Črnivec, Ljubica	23, 44, 48, 58, 107, 113
Dobnik, Milena	2, 10, 11, 31
Dostal, Mateja	1, 4, 5, 6, 7, 24, 25, 29, 41, 43, 51, 71, 81, 108
Ferbežar, Ina	65, 103, 104, 105
Gorjanc, Vojko	53, 82
Grad, Urška	8, 14, 17
Hočevar Gregorič, Mateja	20, 78, 85, 86, 91, 96, 101, 114
Kranjc, Simona	121, 125
Krevs, Urška	16, 22, 45, 62, 63, 66, 75, 76, 118
Križaj Ortar, Martina	3, 9, 30, 38, 52, 80, 93, 99
Krstič, Adriana	57, 92
Kržišnik, Erika	126
Markovič, Andreja	73, 119
Mercina, Marija	35, 42
Novak Popov, Irena	128, 129, 130
Pejović, Vera	127
Pirih, Nataša	49, 50, 69, 102, 124
Pirnat Greenberg, Márta	12, 46, 47, 64, 83
Požgaj Hadži, Vesna	67, 72, 106, 117
Rigler, Katarina	28
Schlamberger Brezar, Mojca	56, 122
Škapin, Daša	26, 59
Tepina, Darka	19, 21, 37, 54, 55, 74, 90, 97, 116, 123, 124
Unuk, Jana	39
Volavšek, Nadja	15, 18, 32, 34, 37, 85
Vuga, Gita	13, 27, 60, 61, 68, 70, 77, 79, 84, 87, 88, 89, 94, 95, 98, 100, 111, 115, 124
Zemljarič Miklavčič, Jana	109, 110, 112, 124

Povej naprej
Primočni metodičnih dejavnosti
za pouk slovenščine kot drugega/tujega jezika
Urednici: Marja Bešter in Ljubica Črnivec
Oblikovanje: Metka Dariš
Izdajatelj: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik
pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti
Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 1996
Računalniški prelom in tisk: MatFormat, d.o.o., Ljubljana
Naklada: 2000 izvodov
Prvi natis

Po mnenju Ministrstva za kulturo Republike Slovenije
(št. mnenja 415-101/96 z dne 5. 6. 1996) se za primočnik
plačuje 5-odstotni davek od prometa proizvodov.